

รูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

สุพัตรา พิทักษ์พรพลก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานวัตกรรมการท่องเที่ยวและบริการ คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

PATTERNS OF CREATIVE TOURISM PROGRAMS
FOR SAM PHAN BOK,
PHO SAI DISTRICT, UBON RATCHATHANI PROVINCE

SUPATTRA PITUKPORNUNLOP

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF LIBERAL ARTS
MAJOR IN TOURISM AND HOSPITALITY INNOVATION
FACULTY OF LIBERAL ARTS
UBON RATCHATHANI UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2020
COPYRIGHT OF UBON RATCHATHANI UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง รูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานีได้สำเร็จด้วยความกรุณาจากคณะอาจารย์ที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำในการศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีรพรต สมนึก อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีดา ไชยา ประธานกรรมการ และ ดร.นพทิวา สีหนาม กรรมการการสอบ ที่ช่วยชี้แนะแนวทางตลอดจนวิทยานิพนธ์ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณนายเขมราฐ ชัมภรัตน์ นายอำเภอโพธิ์ไทร ที่ให้คำแนะนำและถามไถ่ถึงความคืบหน้าและปัญหาของวิทยานิพนธ์ทุกครั้งที่ได้พบหน้ากัน ขอขอบพระคุณนายกฤต สายใจ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี เขตอำเภอโพธิ์ไทร ที่ให้ความเห็น และชี้แนะแนวทางในการเข้าถึงชุมชนให้มากที่สุด ขอขอบพระคุณนายศิริวัฒน์ เรืองแสน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่างาม ที่แนะนำและให้ข้อมูลของนักท่องเที่ยวที่ผ่านมา ขอขอบพระคุณนายประชาญ ปราบภัย ผู้ใหญ่บ้านบ้านโป่งเป้า และชาวบ้านชุมชนบ้านโป่งเป้า รวมไปถึงชมรมเรือนำเที่ยวสามพันโบก ผู้นำเที่ยวท้องถิ่น และผู้ประกอบการท่องเที่ยวทุก ๆ ท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลในงานวิจัย ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อคุณแม่ และบุคคลในครอบครัวที่สนับสนุน เป็นกำลังใจให้ตลอดเวลา ขอขอบพระคุณบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุก ๆ ท่าน ผู้ให้สัมภาษณ์และร่วมแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก

อนึ่ง ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอมอบส่วนดี ทั้งหมดนี้ให้แก่เหล่าคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชา อบรมสั่งสอนจนทำให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและขอบความกตัญญูกตเวทิตาคุณ แต่บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน สำหรับข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดเพียง ผู้เดียว และยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ใน การพัฒนางานวิจัยต่อไป จึงใคร่ขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

สุพัตรา พิทักษ์พรพัลลภ
ผู้วิจัย

บทคัดย่อ

เรื่อง	: รูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภोधักไทร จังหวัดอุบลราชธานี
ผู้วิจัย	: สุพัตรา พิทักษ์พรพลลภ
ชื่อปริญญา	: ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	: นวัตกรรมการท่องเที่ยวและบริการ
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีร์วรรต สมนึก
คำสำคัญ	: โปรแกรมการท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์, สามพันโบก

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมา (2) สร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และ (3) เสนอรูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภोधักไทร จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ชุมชนบ้านโป่งเป่า ตัวแทนกลุ่มท่องเที่ยว ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ทั้งหมดจำนวน 20 คน และนักท่องเที่ยวทดลอง จำนวน 10 คน ซึ่งสุ่มตัวอย่างด้วยเทคนิคแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลแบบสรุปความเชิงเนื้อหา มีภาพและตารางเปรียบเทียบประกอบผลการวิจัยพบว่า

(1) การวิเคราะห์กิจกรรมที่ผ่านมา คือ 1) กิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับชุมชน เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน และการถ่ายทอดเรื่องราวเล่าประวัติของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก แต่อย่างไรก็ตามกิจกรรมนี้พื้นที่คับแคบ ไม่สามารถเอื้ออำนวยความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวได้ มีสภาพอากาศร้อน และ 2) กิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก นักท่องเที่ยวจะได้เห็นลักษณะของหินที่มีความงดงาม และแอ่งน้ำที่สวยงาม อีกทั้งความงดงามของลำน้ำโขงที่ไหลผ่านแอ่งหิน แต่ในขณะเดียวกันแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกมีสภาพอากาศที่ร้อน มีพื้นที่ขนาดใหญ่ ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยว

(2) การสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการและการนำนักท่องเที่ยวทดลองเข้าเยี่ยมชมกิจกรรมการท่องเที่ยวประกอบไปด้วย 1) กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง 2) กิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จากสานพัดไม้ไผ่ และ 3) กิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน

(3) เสนอรูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภोधักไทร จังหวัดอุบลราชธานี มีทั้งหมด 2 โปรแกรม คือ โปรแกรมการท่องเที่ยวแบบ 2 วัน 1 คืน และ โปรแกรมการท่องเที่ยวแบบ 1 วัน

ABSTRACT

TITLE : PATTERNS OF CREATIVE TOURISM PROGRAMS FOR SAM PHAN BOK,
PHO SAI DISTRICT, UBON RATCHATHANI PROVINCE
AUTHOR : SUPATTRA PITUKPORNUNLOP
DEGREE : MASTER OF ART
MAJOR : TOURISM AND HOSPITALITY INNOVATION
ADVISOR : ASST.PROF. PARIWAT SOMNUEK, PhD
KEYWORDS : TOURISM PROGRAM, CREATIVE TOURISM, SAM PHAN BOKE

This Research and Development (R & D) study sought to: (1) analyze past tourist activities in the community, (2) create interesting tourist activities, and (3) propose types of creative activities in Sam Phan Bok, Pho Sai, Ubon Ratchathani. This study was Research and Development (R & D) methodology was applied in this study with a total of 30 representatives, the sample group was taken from the Pong Pao community. A total of 20 tourism entrepreneurs in the area and 10 experimental tourists served as samples, selected through “purposive sampling”. Content Analysis along with pictures and comparative data tables were employed for data analysis. The results of the research were as follows: 1. Analysis of past activities included: (1) sightseeing cruises at Sam Phan Bok enabled tourists to learn from and share their experiences with villagers. The tourists also learn about the local lifestyle, including the historical background.

Nevertheless, this activity had to be established in limited area. It had insufficient facilities for tourists, and the weather was hot. Another form of the activity was sightseeing walking tours at Sam Pan Bok allowed tourists to see beautiful rock formations and charming pools in the surrounding region, and the beautiful currents of the Mekong flowing through the rocky basin. However, the area for sightseeing was expansive, the weather quite hot, and it lacked facilities to meet tourist needs.

(2) For the creation of innovative tourist activities, workshops concerning innovative tourism involved volunteer experimental “tourists”: 1) boat trips to view the local Mekong fishing village lifestyle, 2) hand-held bamboo fan decoration activities, and

3) Traditional Ta-Ko making (an authentic Thai dessert consisting of creamy coconut tapioca and corn pudding).

(3) It is suggested that there are two creative activities in the selected region consisting of 2 day/1 night package tours and one day trip.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตการวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ศึกษา	6
2.2 แนวคิดการท่องเที่ยว	8
2.3 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	10
2.4 แนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	21
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
2.6 กรอบแนวความคิดของการวิจัย	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 วิธีการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1	39
3.2 วิธีการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2	41
3.3 วิธีการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3	42
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 วิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมาสำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี	45
4.2 สร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมาสำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี	50
4.3 เสนอรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมาสำหรับแหล่งท่องเที่ยว สามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี	72
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการศึกษา	78
5.2 อภิปรายผล	83

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.3 ข้อเสนอแนะ	88
เอกสารอ้างอิง	91
ภาคผนวก	
ก รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	96
ข แบบสัมภาษณ์	97
ค รูปภาพการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์	104
ประวัติผู้วิจัย	108

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	สรุปภาพรวมแนวคิดและทฤษฎี	26
3.1	สรุปวิธีดำเนินการวิจัย	44
4.1	การวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของกิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก	47
4.2	การวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของกิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก	49
4.3	กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง	67
4.4	กิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่	68
4.5	กิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน	70
4.6	การเปรียบเทียบรูปแบบกิจกรรมเดิมและรูปแบบกิจกรรมใหม่ ตามหลักการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	71
4.7	โปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2 วัน 1 คืน	73
4.8	โปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 1 วัน	74

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	สามพันโบก	6
2.2	การเคลื่อนของวัฒนธรรมการท่องเที่ยวจากแบบเดิมสู่แบบใหม่	12
2.3	การเปลี่ยนผ่านจากการท่องเที่ยววัฒนธรรมสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	13
2.4	รูปแบบของประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	14
2.5	แผนผัง วิธีการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	15
2.6	แผนผัง รูปแบบธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	16
2.7	ตราสัญลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของประเทศไทย	18
2.8	หลักการสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน การสร้างสมดุลระหว่าง 3 มิติ	22
2.9	กรอบแนวคิด	38
4.1	กิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก	46
4.2	กิจกรรมเดินชมทัศนียภาพของสามพันโบก	48
4.3	ลงทะเบียนในการเข้าอบรม	52
4.4	การฟังการบรรยายเกี่ยวกับเทคนิคของการเตรียมตัวเป็นนักเล่าเรื่อง	53
4.5	ผู้เข้าอบรมฝึกปฏิบัติในการแนะนำตัวเองและเล่าเรื่องที่ตนเองสนใจ	53
4.6	ผู้เข้าอบรมฝึกปฏิบัติในเล่าเรื่องประวัติความเป็นมาของสามพันโบก	54
4.7	ผู้เข้าอบรมฝึกปฏิบัติในการในข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตชาวประมง	54
4.8	ผู้เข้าอบรมฟังการให้ข้อมูลวิธีการตกแต่งลวดลายลงบนพัดไม้ไผ่	55
4.9	อุปกรณ์ในการตกแต่งลวดลายลงบนพัดไม้ไผ่	56
4.10	ผู้เข้าอบรมฝึกตกแต่งลงบนพัดไม้ไผ่	56
4.11	ตัวอย่างการตกแต่งลวดลายลงบนพัดไม้ไผ่ของผู้เข้าร่วมฝึกอบรม	57
4.12	อุปกรณ์การทำขนมตะโก้	58
4.13	การบรรยายให้ข้อมูลในการทำขนมตะโก้	59
4.14	ผู้เข้าอบรมฝึกเรียนรู้ขนมตะโก้	59
4.15	ขนมตะโก้ที่ผู้เข้าอบรมฝึกทำ	60
4.16	ถ่ายภาพร่วมกันหลังการฝึกอบรม	60
4.17	นักท่องเที่ยวทดลองฝึกทำขนมตะโก้	62
4.18	นักท่องเที่ยวทดลองฝึกทำกระทงใบเตยสำหรับใส่ขนมตะโก้	62
4.19	นักท่องเที่ยวทดลองโห่ขนมที่ได้ฝึกทำ	63
4.20	นักท่องเที่ยวทดลองเรียนรู้วิธีการตกแต่งพัดไม้ไผ่	63
4.21	นักท่องเที่ยวทดลองลงมือตกแต่งพัดไม้ไผ่ด้วยตนเอง	64
4.22	การตกแต่งพัดไม้ไผ่จากฝีมือนักท่องเที่ยว	64
4.23	นักท่องเที่ยวทดลองชมการสาธิตวิธีการตกปลา	65
4.24	นักท่องเที่ยวทดลองการตกปลาแบบวิถีพื้นบ้าน	65

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
4.25	แผ่นพับด้านใน	76
4.26	แผ่นพับด้านนอก	77

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ เพื่อเชื่อมสัมพันธ์อย่างยั่งยืนในการยกระดับและต่อยอดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ใช้ศักยภาพหรือความสามารถด้านแนวคิดสร้างสรรค์ของนักท่องเที่ยวเอง เข้าไปมีส่วนร่วมในวิถีทางและประสบการณ์เรียนรู้จากกิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์ที่มาจากภูมิปัญญาดั้งเดิมของท้องถิ่นผสมผสานกับแนวคิดจินตนาการของนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมรอบตัว และใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์เพื่อให้เกิดความชำนาญ เป็นเรื่องที่สำคัญในมิติของการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งในท้องถิ่นของไทย และกลุ่มประเทศอาเซียน (สยามรัฐ, 2563) รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นรูปแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวของชาวตะวันตก เดิมทีจุดหมายปลายทางในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อาจแบ่งเป็นกระแสหลักได้ 3 กระแส โดยเริ่มจากยุคแรก เป็นยุคที่ให้ความสนใจกับการพักผ่อนหย่อนใจหรือนันทนาการ เน้นความบันเทิงเป็นหลัก (Recreation) ก่อนที่จะหันมาให้ความสนใจกับวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น จนเกิดเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) ตามมาด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco Tourism) หรือที่รู้จักกันดีในชื่อ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) และยังมีรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ในปัจจุบันที่เรียกว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวที่กำลังพูดถึงมากในปัจจุบันคือการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การพัฒนาการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความได้เปรียบด้วยการสร้างคุณค่า (Value Creation) ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานแห่งความเป็นไทย (Thainess) วิถีชีวิต ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นต้นทุนการท่องเที่ยวที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว และไม่ว่าจะใช่มากเท่าไรก็ไม่ทำให้ต้นทุนนี้หมดไป แต่กลับเป็นผลดีที่ได้ร่วมกันอนุรักษ์ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2560) การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์สถานที่โดยนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ เพื่อสร้างประสบการณ์ตรง ร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรม และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์ของสถานที่ ที่ไม่ใช่กิจกรรมที่เน้นรายได้ของชุมชน แต่เป็นกิจกรรมที่เน้นคุณค่าของชุมชนเป็นสำคัญ (การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 2561) ทั้งนี้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กำหนดแนวทางให้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ได้มีประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของพื้นที่ผ่านการลงมือปฏิบัติ อันจะนำไปสู่ความชื่นชมและเข้าใจในจิตวิญญาณของพื้นที่

จังหวัดอุบลราชธานีเป็นหนึ่งในจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม โดยมีเขตพื้นที่บางอำเภอที่มีพื้นที่ติดกับแม่น้ำโขงและพื้นที่ของ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หนึ่งในนั้นคือ อำเภอโพธิ์ไทร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดอุบลราชธานี ห่างจากตัวจังหวัด 96 กิโลเมตร อยู่ติดกับริมน้ำโขงและประเทศเพื่อนบ้าน คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่ บ้านสองคอน หาดสลึง หาดชมดาว ผาชัน และสามพันโบก เป็นต้น โดยแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกตั้งอยู่ที่ ตำบลเหล่างาม อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี สามพันโบก เป็นแก่งหินหรือภูมิลักษณะที่อยู่ใต้ลำน้ำโขง ในอำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี เกิดจากแรงน้ำวนกัดเซาะ กลายเป็นแอ่งมากกว่า 3,000 แอ่ง และจะปรากฏให้เห็นในช่วงฤดูแล้งที่น้ำแห้งขอด แก่งหินดังกล่าวก็จะโผล่พ้นน้ำ คล้ายภูเขากลางลำน้ำโขง จนชาวบ้านเรียกว่า “แกรนด์แคนยอนน้ำโขง” ซึ่งไม่นานมานี้คณะกรรมการอนุรักษ์แหล่งธรณีวิทยาและจัดตั้งอุทยานธรณี ได้มีมติเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2562 เห็นชอบให้อุทยานธรณีผาชัน-สามพันโบก เป็นอุทยานธรณีประเทศไทย ซึ่งเป็นลำดับที่ 3 ครอบคลุมเนื้อที่ 4 อำเภอของจังหวัดอุบลฯ คือ อำเภอโพธิ์ไทร อำเภอโขงเจียม อำเภอศรีเมืองใหม่และบางส่วนของอำเภอสรินธร เนื้อที่ทั้งหมด 1,700 ไร่ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานอุบลราชธานี, 2562) แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกมีกิจกรรมการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย กิจกรรมการนั่งเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก กิจกรรมการเดินชมโบกและถ่ายภาพของสามพันโบก แต่จะสามารถร่วมทำกิจกรรมได้ในเฉพาะช่วงฤดูแล้ง (ประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายน) ผู้วิจัยเห็นว่า รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกยังไม่มีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายและยังขาดความโดดเด่นทั้งทางด้านวัฒนธรรมและธรรมชาติ และเนื่องจากมีขีดจำกัดของช่วงฤดูกาล โดยเฉพาะฤดูฝนโดยเป็นช่วงน้ำขึ้น จึงไม่สามารถมองเห็นแอ่งหินได้ ทำให้ในช่วงนั้นไม่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว จึงส่งผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจที่พัก ผู้นำชมท้องถิ่น เป็นต้น

จากเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะอยู่อาศัยและเป็นผู้ประกอบธุรกิจที่พักใกล้แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก เล็งเห็นถึงปัญหาของกิจกรรมการท่องเที่ยว จึงสนใจที่จะศึกษา รูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก เพื่อแก้ไขปัญหากิจกรรมการท่องเที่ยวของสามพันโบก ให้มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยการนำเอารูปแบบกิจกรรมเดิมที่มีอยู่มาพัฒนาให้เกิดความสร้างสรรค์ และการเสนอรูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมและร่วมทำกิจกรรมได้ตลอดทั้งปี รวมไปถึงเป็นการเอื้อประโยชน์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดอุบลราชธานีมากยิ่งขึ้น โดยการให้ความสำคัญกับการรักษา กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นของสามพันโบกให้คงอยู่และเกิดความสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังเป็นการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีอยู่ของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1.2.1 เพื่อวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมาสำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

1.2.2 เพื่อสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก

อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

1.2.3 เพื่อเสนอรูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ใช้ในการศึกษาการวิจัยในครั้งนี้คือ แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี สามพันโบก เป็นแก่งหินขนาดใหญ่ในลำน้ำโขง ซึ่งจะปรากฏให้เห็นเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง (ประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงเมษายน) ที่เรียกว่า “สามพันโบก” เพราะบนแก่งหินมีแอ่งน้ำขนาดเล็กใหญ่ จำนวนมากกว่า 3,000 แอ่ง

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาการวิจัยในครั้งนี้ คือ นายอำเภอโพธิ์ไทร จำนวน 1 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่างาม จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านบ้านโป่งเป่า จำนวน 1 คน ผู้นำเที่ยวท้องถิ่น จำนวน 3 คน ตัวแทนกลุ่มท่องเที่ยวสามพันโบก จำนวน 5 คน ชาวบ้านชุมชนบ้านโป่งเป่า 10 คน ผู้ประกอบการท่องเที่ยว จำนวน 5 ท่าน และนักท่องเที่ยว จำนวน 5 คน รวมทั้งหมดจำนวน 31 คน

1.3.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาในการดำเนินการเพื่อการศึกษาข้อมูลที่สำคัญประกอบไปด้วยแนวคิดการท่องเที่ยว แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1.3.4 ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาโดยเริ่มตั้งแต่ เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2563 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2564

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้วิจัยคาดหวังว่าผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ดังนี้

1.4.1 หน่วยงานภาครัฐ

1.4.1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่างาม สามารถนำผลการวิจัยในประเด็นเนื้อหา รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสามพันโบก ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวและพัฒนา รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานีต่อไป

1.4.1.2 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี ที่ควบคุมดูแล การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี สามารถนำผลการวิจัยในประเด็นเนื้อหา รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก ไปใช้ในการจัดทำสื่อส่งเสริม

การตลาดรูปแบบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานีต่อไป

1.4.1.3 สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี สามารถนำผลการวิจัยในประเด็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก ไปใช้ในการวางแผนกำหนดนโยบายในการส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี และการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆของจังหวัดอุบลราชธานีให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

1.4.2 หน่วยงานภาคเอกชน

1.4.2.1 ธุรกิจท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี เช่น ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจรถเช่า เป็นต้น สามารถนำผลการวิจัยในประเด็นเนื้อหา รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก ไปใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกอย่างมีประสิทธิภาพและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

1.4.2.2 ตัวแทนการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก สามารถนำผลการวิจัยในประเด็นเนื้อหา รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกไปใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาศักยภาพรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแหล่งท่องเที่ยว

1.4.2.3 สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี สามารถนำผลการวิจัยในประเด็นเนื้อหา รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกไปใช้ประโยชน์ในการเขียนโปรแกรมนำเที่ยวเพื่อแนะนำรูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

1.4.3 นักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว ได้มีรูปแบบในการร่วมทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่หลากหลาย ในการวางแผนทำกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

1.4.4 นักวิชาการ

นักวิชาการ สามารถนำผลการวิจัยในประเด็นเนื้อหา รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาในงานวิจัยครั้งต่อไป

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 รูปแบบการท่องเที่ยว หมายถึง การกำหนดหรือการออกแบบรูปแบบการทำกิจกรรมให้สอดคล้องกับกลุ่มการเรียนรู้ให้ผู้ร่วมทำกิจกรรมมีส่วนร่วมในการลงมือทำลงมือปฏิบัติด้วยตนเองของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

1.5.2 โปรแกรมการท่องเที่ยว หมายถึง กำหนดการของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ประกอบไปด้วย โปรแกรมการท่องเที่ยวแบบ 2 วัน 1 คืน และ โปรแกรมการท่องเที่ยวแบบ 1 วันของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

1.5.3 การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวแนวใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับความผูกพันของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ให้สนใจเข้าไปเรียนรู้ และมีส่วนร่วมและมีโอกาสแสดงศักยภาพของตนเองในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

1.5.4 แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะของแก่งหินยังมีขนาดใหญ่มากคล้ายภูเขากลางลำน้ำโขง ความสวยงามวิจิตรของหินที่ถูกกระแสน้ำกัดเซาะจนเว้าแหว่ง มองเห็นเป็นภาพศิลปะ มีรูปร่างแตกต่างกันออกไป ใหญ่บ้างเล็กบ้าง บ้างเป็นรูปวงรี รูปดาว รูปวงกลม และรูปอื่นๆ อีกมากมาย ตามแต่ที่เราจะจินตนาการ เพราะมีมากกว่า 3,000 แห่ง

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง รูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอฟิโรทัย จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยใช้แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนกรอบแนวคิดของการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

- 2.1 ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่การศึกษา
- 2.2 แนวคิดการท่องเที่ยว
- 2.3 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- 2.4 แนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่การศึกษา สามพันโบก อำเภอฟิโรทัย จังหวัดอุบลราชธานี

สามพันโบก ตั้งอยู่ที่บ้านโป่งเปี้ยว ตำบลเหล่างาม อำเภอฟิโรทัย จังหวัดอุบลราชธานี มีประวัติศาสตร์เล่าขานตามตำนาน “ตำนานปู่จกปู” หลุมโบกที่เกิดขึ้นมากมาย ก่อเกิดเรื่องเล่าปู่พาหลานมาจับปลาบริเวณถ้ำต้อน (ต้อนเป็นเครื่องมือดักปลาของคนอีสาน) แต่บังเอิญไม่สามารถจับปลาได้จึงใช้มือล้วงปูหินริมน้ำโขงจนเกิดโบกจำนวนมาก ซึ่งโบกในภาษาไทย แปลว่า “หลุม” จึงแปลว่า “สามพันหลุม” หรือ สามพันโบก มาจนถึงปัจจุบัน และเป็นแหล่งที่ชาวบ้านมาจับปลาในหน้าแล้งตามหลุมแอ่ง โบก และสระบึง เนื่องจากหลุมแอ่งจำนวนมากเหล่านี้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดจำนวนมากที่ชาวบ้านในพื้นที่ใกล้เคียงใช้สำหรับการดำรงชีพ

ภาพที่ 2.1 สามพันโบก

ที่มา: museumthailand.com

สามพันโบกเริ่มเป็นที่รู้จัก เมื่อนายเรืองประทีน เขียวสด ครูโรงเรียนบ้านสองคอน ผู้บุกเบิกได้พบความงามของสามพันโบก จึงได้ชวน นายสมชาติ เบญจการอนันท์ เว็บมาสเตอร์ไกด์อุบลดอกคอม นายชาย บุตติวัน ผู้ใหญ่บ้านโป่งเป้าและ อบต.เหล่างาม จัดกิจกรรม แคมป์ปิ้ง เพื่อการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อเว็บไซต์ชุดกิจกรรมนอกลานโขงชมทะเลดาว เมื่อวันที่ 15-16 เดือนธันวาคม พ.ศ.2549 ได้รับความสนใจจากกลุ่มคนชอบท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี เขต 2 (ปัจจุบันเป็น ททท. สำนักงานอุบลราชธานี) ได้นำแหล่งท่องเที่ยวนี้เข้าในกิจกรรมท่องเที่ยวแม่น้ำโขงรับตะวันใหม่ก่อนใครในสยามมาตลอด สามพันโบกได้รับความสนใจอย่างมากเมื่อโฆษณาของ ททท. ชุดเที่ยวไทยครีกครั้นเศรษฐกิจไทยคึกคัก เริ่มออกฉายภาพสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งเป็นฉากจบของโฆษณาชุดนี้ จึงกลายเป็นคำถามว่า ที่ไหนกัน เมืองไทยมีที่แห่งนี้ด้วยหรือ นับตั้งแต่นั้นมา “สามพันโบก” จึงกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่กำลังเป็นที่รู้จักของจังหวัดอุบลราชธานีและได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวติดอันดับระดับประเทศ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานอุบลราชธานี, 2562)

สามพันโบกเป็นแอ่งและหลุมมากมาย โดยผลงานของแม่น้ำโขงที่กัดเซาะแก่งหินนี้ ในช่วงฤดูน้ำหลากทุก ๆ ปี ซึ่งเป็นความมหัศจรรย์ของธรรมชาติ ที่ทำให้เกิดเป็นแอ่งมากมายมากกว่า 3,000 แอ่ง และฝั่งตรงข้ามที่ห่างไปไม่กี่เมตรก็เป็นฝั่งของประเทศเพื่อนบ้าน คือสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นอกจากจะมาเที่ยวสามพันโบกได้เห็นความงามของธรรมชาติแล้วยังได้เห็นวิถีชีวิตของการอยู่ร่วมกันระหว่างชาวไทยและชาวลาวริมฝั่งโขง สามพันโบกเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมากที่สุดของอำเภอโพธิ์ไทร มีทัศนียภาพที่สวยงามริมฝั่งแม่น้ำโขงและยังติดกับประเทศเพื่อบ้าน คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นักท่องเที่ยวให้ความสนใจที่จะเดินมาท่องเที่ยวเพื่อชมโบก หรือ แอ่ง ที่มีรูปร่างลักษณะสวยงาม มากกว่า 3,000 แอ่ง เมื่อวันที่ 22 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2562 คณะกรรมการอนุรักษ์แหล่งธรณีวิทยาและจัดตั้งอุทยานธรณี ได้มีมติเห็นชอบให้อุทยานธรณีผาชัน-สามพันโบก เป็นอุทยานธรณีประเทศไทย ซึ่งเป็นลำดับที่ 3 ครอบคลุมเนื้อที่ 4 อำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี คือ อำเภอโพธิ์ไทร อำเภอโขงเจียม อำเภอศรีเมืองใหม่และบางส่วนของอำเภอสรินธร เนื้อที่ทั้งหมด 1,700 ไร่ โดยกำหนดขอบเขตได้ 3 พื้นที่ ประกอบด้วย 1) ดินแดนแห่งไดโนเสาร์ยุคสุดท้าย ครอบคลุมพื้นที่ 4 ตำบลในเขต อำเภอศรีเมืองใหม่ ได้แก่ ตำบลนาคำ ตำบลสงยาง ตำบลนาเลน และตำบลลาดควาย 2) แหล่งธรรมชาติแปลกตา ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของอุทยานแห่งชาติผาแต้ม บางส่วนของ อำเภอโพธิ์ไทร (ตำบลสองคอน ตำบลเหล่างาม และตำบลสำโรง) บางส่วนของ อำเภอศรีเมืองใหม่ (ตำบลหนามแท่ง) และบางส่วนของ อำเภอโขงเจียม (ตำบลห้วยไผ่ และตำบลนาโพธิ์กลาง) และ 3) เขตแม่น้ำสองสี ครอบคลุมพื้นที่ อำเภอโขงเจียม (ตำบลโขงเจียม และตำบลคำเขื่อนแก้ว) และ อำเภอสรินธร (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานอุบลราชธานี, 2562) ฉะนั้นแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกจึงเป็นอีกพื้นที่ที่น่าสนใจในการศึกษาในครั้งนี้

กิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี มีทั้งหมด 2 กิจกรรม ประกอบไปด้วย

(1) กิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก เป็นกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการทำกิจกรรมล่องเรือเพื่อชมทัศนียภาพรอบ ๆ สามพันโบก รวมไปถึงชมวิถีชีวิตของชุมชน

ริมฝั่งแม่น้ำโขง โดยมีผู้ให้บริการหรือคนขับเรือเป็นผู้นำเที่ยว เล่าเรื่องราวประวัติความเป็นมา รวมถึงให้ข้อมูลในระหว่างท่องเที่ยว โปรแกรมการล่องเรือ ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ระยะทาง 4 กิโลเมตร นักท่องเที่ยวสามารถชมหาดต่าง ๆ ริมแม่น้ำโขง โดยเริ่มต้นที่สามพันโบก ต่อด้วยชมผาหินศิลาเลข ผาหินที่มีตัวเลขเพื่อบอกระดับน้ำในแม่น้ำโขงเพื่อความปลอดภัยในการเดินเรือสมัยที่ฝรั่งเศสปกครอง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ชมหาดหงส์ ทะเลทรายเล็ก ๆ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขงติดกับ ดินแดนสามพันโบก ทำให้ทัศนียภาพสวยงาม ชมต้นจามจุรียักษ์ ตั้งอยู่ที่บ้านสองคอน ต้นไม้ขนาดใหญ่ริมแม่น้ำโขง ที่ผ่านการคัดเลือกให้เป็นต้นไม้ “รุกข มรดกของแผ่นดิน” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ต่อด้วยชม “ปากบ่อง” จุดแคบที่สุดของแม่น้ำโขงเพียง 56 เมตร และสิ้นสุดที่หาดสลึง หาดขนาดใหญ่ตั้งอยู่ที่บ้านสองคอน เป็นหาดทรายขาว ทรายเม็ดเล็ก และยังเป็นจุดชมวิวที่สามารถ ถ่ายภาพสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราคาเรือเช่าเหมาลำอยู่ที่ 1,000 บาท สามารถนั่งได้ จำนวน 12 คน บนเรือจะมีเสื้อชูชีพไว้คอยให้บริการนักท่องเที่ยว

(2) กิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก เป็นกิจกรรมที่โดยการเดินชมแอ่งหินขนาดใหญ่ มากกว่า 3,000 แอ่ง โดยมีลักษณะของแอ่งหินยังมีขนาดใหญ่ คล้ายภูเขากลางลำน้ำโขง ความสวยงาม วิจิตรของหินที่ถูกกระแสน้ำกัดเซาะจนเว้าแหว่ง ทำให้นักท่องเที่ยวมองเห็นเป็นภาพศิลปะ มีรูปร่าง แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับจินตนาการของนักท่องเที่ยว โดยจุดที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็น จำนวนมาก คือ โบกูปหัวใจเดี่ยว โบกูปหัวใจคู่ โบกูปสมรท และโบกูปมิกกี้เมาส์ โดยส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวจะใช้เวลาในการทำกิจกรรม ประมาณ 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง

สรุปคือ รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมาสำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี มีทั้งหมด 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพ ของสามพันโบก และกิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก

2.2 แนวคิดการท่องเที่ยว

2.2.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

ในความหมายของการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว (2546) อธิบายว่าการท่องเที่ยว เป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันทั้งเป็นการ เดินทางเพื่อพักผ่อน ประกอบกิจกรรมตามความสนใจ หรือเพื่อประกอบธุรกิจที่เป็นส่วนหนึ่งของการ ทำงานแต่ไม่ได้เป็น การเดินทางเพื่อไปทำงานหรือประกอบอาชีพเป็นหลัก สอดคล้องกับ กนกวรรณ ดุงศรีแก้ว (2549) กล่าวว่า “เป็นการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่เดินทาง บริการ ที่ใช้ในการเดินทาง และจุดหมายปลายทาง กล่าวอีกว่า การท่องเที่ยวคือการเดินทางจากอีกที่หนึ่ง ไปยังอีกที่หนึ่ง ด้วยจุดประสงค์ทางการท่องเที่ยว การพักผ่อน หรือติดต่อธุรกิจ โดยมีการพักผ่อน ค้างแรม หรือไปกลับภายในวันดังกล่าว และ นิศา ชัชกุล (2550) กล่าวว่า การท่องเที่ยว (Tourism) เป็นกิจกรรมการเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังจุดหนึ่ง ซึ่งนับตั้งแต่จุดเริ่มต้น จนถึงปลายทางจะต้อง ประกอบด้วยปัจจัยสามประการ คือการเดินทาง การค้างแรม และการกินอาหารนอกบ้าน

จากความหมายดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยว คือ การเดินทางออกจากจาก สถานที่ที่อยู่อาศัย บ้าน หรือที่ทำงาน ไปยังสถานที่ต่าง ๆ เป็นการชั่วคราว ทั้งภายในและระหว่าง

ประเทศ ด้วยความสนใจ โดยมิวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษา ธุรกิจ ประชุมสัมมนา หรืออื่นใด โดยมีการพักผ่อนค้างแรม

2.2.2 องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2542 : 2 -10) ได้แบ่งองค์ประกอบของการท่องเที่ยวออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Tourism Resource) บริการการท่องเที่ยว (Tourism Service) และตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Market or Tourist) แต่ละองค์ประกอบมีองค์ประกอบย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันเป็นเหตุและผลซึ่งกันและกัน ความแตกต่างของแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยว จึงอยู่ที่ความแตกต่างในองค์ประกอบย่อยและความสัมพันธ์ พยอม ธรรมบุตร (2549 : 1 - 2) ได้แบ่งองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ประกอบด้วย การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ การขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานของพื้นที่ เครือข่ายคมนาคม ที่พักแรม ได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท บริการอาหารและเครื่องดื่มโฮมสเตย์ แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ หรือวัฒนธรรม หรืองานมหกรรม ประเพณีท้องถิ่น ตลอดจนวิถีชีวิตของชุมชนเจ้าของบ้าน กิจกรรม เช่น การดำน้ำ การเที่ยวชม การจับปลา การกรีดยาง และการทำหัตถกรรมพื้นบ้าน เป็นต้น

องค์ประกอบการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยก่อให้เกิดการท่องเที่ยวและเป็นสิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวได้ตามความสนใจ โดย Dickman (1996) กล่าวว่า การท่องเที่ยวจะประสบความสำเร็จได้นั้น แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ หรือที่เรียกว่า 5As ได้แก่ 1) ความดึงดูดใจ (Attraction) หมายถึง ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว 2) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) หมายถึง การที่จะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวหากนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและใกล้ชิด ถึงแม้แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงามแต่ขาดความสะดวกในการเข้าถึง นักท่องเที่ยวจะไม่เดินทางไปเที่ยวชม หน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องดำเนินการจัดสร้างการคมนาคมที่สะดวกสบาย 3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง สิ่งนี้นักท่องเที่ยวต้องการได้รับ คือ ความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐานขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว 4) ที่พัก (Accommodation) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวนั้น สิ่งนี้นักท่องเที่ยวมีความต้องการ คือ ที่พักแรม เนื่องจากในการเดินทางไปท่องเที่ยวนั้นบางครั้งอาจมีการนอนพักค้างภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และ 5) กิจกรรม (Activity) หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การเดินป่า การล่องแก่ง การพายเรือ หรือกิจกรรมการร่ำรำ การจัดงานรื่นเริง การบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น

จากองค์ประกอบการท่องเที่ยว จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ก่อให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว และเป็นสิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถตัดสินใจเลือกเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น เนื่องจากแหล่งที่ท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ สามารถเดินทางเข้าถึงได้อย่างสะดวกสบาย มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบครัน เอื้อประโยชน์ต่อการเดินทางมากที่สุด และมีกิจกรรมที่สามารถสามารถร่วมทำทำกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ได้

2.3 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

2.3.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

Richards and Raymond (2000, p.16-20) อธิบายว่า การท่องเที่ยว ซึ่งมอบโอกาสให้กับผู้เดินทางในการพัฒนาศักยภาพการสร้างสรรค์ของตน ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริง ที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของพื้นที่เป้าหมายที่ได้ท่องเที่ยว (“tourism which offer visitors the opportunities to develop their creative potential through active participation in courses and learning experiences which are characteristic of the holiday destination where they are undertaken”) และ Raymond กล่าวว่าแนวความคิดดังกล่าวนี้ เกิดขึ้นมาจากแรงบันดาลใจหลังจากที่ได้ฟังบรรยายเกี่ยวกับปัญหาของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourism) ประสบการณ์ดังกล่าวนอกจากจะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้ทำความเข้าใจผ่านประสบการณ์ด้วยตนเองแล้ว นักท่องเที่ยวยังสามารถใช้ประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ใหม่นั้น มาใช้กับชีวิตหรือการทำงานของตนภายหลังที่กลับมาจากการท่องเที่ยวแล้วด้วย

ใน พ.ศ.2544 องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ออกประกาศว่าด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรม (The UNESCO Universal Declaration of Cultural Diversity) เพื่อยอมรับให้มีการกำหนดมาตรฐานนานาชาติเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการพิทักษ์รักษาและ ส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการสนทนาระหว่างวัฒนธรรมและได้ริเริ่มโครงการพันธมิตร นานาชาติเพื่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Global Alliance for Cultural Diversity) เพื่อให้การ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมได้เกิดขึ้นจริงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเพื่อดำเนินการสนับสนุน นโยบายส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรมของโลก องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (2006) ได้กำหนดนิยามของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า คือการเดินทางที่มุ่งไปสู่ความผูกพันและประสบการณ์จริงแท้ที่เกิดจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ศิลปะ มรดกทางวัฒนธรรมหรือคุณลักษณะพิเศษของพื้นที่นั้น และนำมาซึ่งความเชื่อมโยงกับผู้คนซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่และเป็นผู้รังสรรค์วัฒนธรรมที่มีชีวิตนั้น ในปี พ.ศ. 2551 ได้มีการหารือถึงคำนิยามของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการวางรูปแบบของการประชุมดังกล่าว ซึ่งให้ความสำคัญกับการนำเสนอประสบการณ์และการมีส่วนร่วมโดยคณะกรรมการวางแผนการประชุมได้ ร่วมกันพัฒนานิยามความหมายให้กับ Creative Tourism ขึ้นใหม่ ว่า “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การท่องเที่ยวที่มุ่งไปสู่ความผูกพันและประสบการณ์อันแท้จริง ซึ่งได้มาจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้านศิลปะ มรดกทางวัฒนธรรมหรือคุณลักษณะเฉพาะของ พื้นที่” (Creative Tourism is a tourism directed toward an engaged and authentic experience, with participative learning in the arts, heritage or special character of a place.) (Wurzburger, 2009)

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วมในประสบการณ์ทางวัฒนธรรมอันเป็นลักษณะเฉพาะของพื้นที่ท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีความจดจำ ประทับใจและในท้ายที่สุดจะมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในพื้นที่ที่ได้ท่องเที่ยว ในนิยามขององค์กรยูเนสโก ได้เน้นย้ำถึงความผูกพันระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้าน (Hosts and Guests) ผ่านประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่ แท้จริง โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ศิลปะ และมรดกทาง

วัฒนธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อย่างใกล้ชิดระหว่างผู้ท่องเที่ยวและคนท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง อันเป็นการสนับสนุนส่งเสริมการสนทนาระหว่างวัฒนธรรมซึ่งจะช่วยพิทักษ์รักษาความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้สืบเนื่องต่อไป เมื่อประมวลคุณลักษณะต่าง ๆ โดยรวมของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ก็พบว่า เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีคุณสมบัติซึ่งประกอบด้วย ผู้ท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านมีความผูกพันระหว่างกัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน ส่งผ่าน-ส่งต่อประสบการณ์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมหรือข้ามวัฒนธรรมผ่านประสบการณ์จากการมีส่วนร่วม (Hands-on experience) นักท่องเที่ยวมีโอกาสพัฒนาศักยภาพในการสร้างสรรค์ของตนเองและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เรียนรู้ประสบการณ์ มีความจริงแท้ทั้งในกระบวนการการผลิตและผลิตภัณฑ์ และประสบการณ์จริง เข้าใจอย่างลึกซึ้งทางวัฒนธรรมของพื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวหรือชื่นชมและเข้าใจ

ประเทศไทย มีคณะทำงานต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยความร่วมมือขององค์การการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) ร่วมกับคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ให้นิยาม “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” ไว้ดังนี้ “การท่องเที่ยวที่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจในคุณค่าทาง สังคม วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของพื้นที่การท่องเที่ยวอย่างลึกซึ้ง โดยผ่านประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของพื้นที่หรือเจ้าของวัฒนธรรม” ที่มาของ “การท่องเที่ยวสร้างสรรค์ (Creative Tourism)” มีความเกี่ยวพันผูกโยงอยู่กับที่มาและ ความหมายของคำอีกจำนวนหนึ่ง คือ Creative industries (อุตสาหกรรมสร้างสรรค์) Creative Cities (เมืองสร้างสรรค์) และ Creative economy (เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์) ซึ่งต่างเป็นส่วนหนึ่งของทิศทางและ แนวโน้มอันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก การทำความเข้าใจถึงความเกี่ยวพันดังกล่าวจะช่วยทำให้เห็นถึงตำแหน่งที่ตั้งของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ชัดเจนขึ้น ในปี พ.ศ. 2550 โดยกระทรวงวัฒนธรรม สื่อและการกีฬา (Department of Culture Media and Sport) จัดตั้งทีมงานอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ (Creative Industries Task Force) ขึ้น จึงทำให้คำ Creative Industries (อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์) เริ่มเป็นที่แพร่หลายออกไป โดยขยายความหมายให้มี ขอบเขตที่กว้างขวางมากกว่า อุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม ให้ครอบคลุมไปถึงกิจกรรมเชิงพาณิชย์ที่มี ศักยภาพอื่น ๆ ที่แต่เดิมมองว่าเป็นกิจกรรมที่ไม่มีนัยยะในทางเศรษฐกิจด้วย (สมบัติ กุสุมาลี, 2553)

จากความหมายดังกล่าว การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการท่องเที่ยวจะผลักดันให้เกิดคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของพื้นที่ การท่องเที่ยวอย่างลึกซึ้ง โดยผ่านประสบการณ์ตรงร่วมกับ เจ้าของพื้นที่หรือเจ้าของวัฒนธรรม ผ่านการลงมือปฏิบัติและการสร้างความผูกพันระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้านหรือคนในพื้นที่

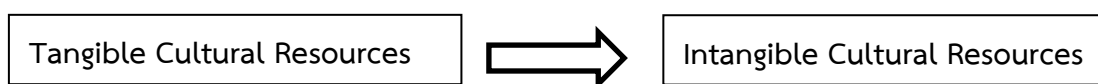
2.3.2 แนวโน้มของการท่องเที่ยวสร้างสรรค์

Richards and Wilson (2006) ชี้ให้เห็นถึงแนวโน้ม หลายประการของการบริโภคที่แสดงถึงบทบาทสำคัญของการสร้างสรรค์ที่เพิ่มมากขึ้นในการท่องเที่ยวรูปแบบ ใหม่ เช่น ความไม่พึงพอใจต่อรูปแบบของการบริโภคในปัจจุบัน การแบ่งแยกที่เริ่มพร่าเลือนของการทำงาน (work) และการพักผ่อนหย่อนใจ (Leisure) (เช่น ในการใช้ชีวิตของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่สามารถทำงานในขณะที่ท่องเที่ยว ไม่ต้องเข้าทำงานประจำหรือสังกัดในที่ใดที่หนึ่ง หรือทำกิจกรรมการพักผ่อนอย่างเอจริง

เอาจัง) การเพิ่มขึ้นของความปรารถนาที่จะพัฒนาตนเอง และการฝึกฝนทักษะบางอย่าง ความกระหายประสบการณ์ของผู้บริโภคสมัยใหม่ (postmodern consumer) ความต้องการที่จะประกอบสร้างเรื่องเล่า (Building narrative) ผ่านชีวประวัติและอัตลักษณ์ของตนเอง และความน่าสนใจของการสร้างสรรค์ในฐานะรูปแบบของการแสดงออก

2.3.3 รูปแบบและแนวความคิดของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

เกร็ก ริชาร์ด (2010) (อ้างใน ภัยมณี แก้วสง่าและนิศาชล จำนงศร, 2556) หนึ่งในผู้ก่อตั้งแนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ชี้ให้เห็นว่า รูปแบบของการท่องเที่ยวแบบใหม่ที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” (Creative Tourism) เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourism) ในภาพรวม การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีความสนใจเลื่อนไปจากเดิมคือ จากวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Resources) ไปสู่ทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม (Intangible Cultural Resources)

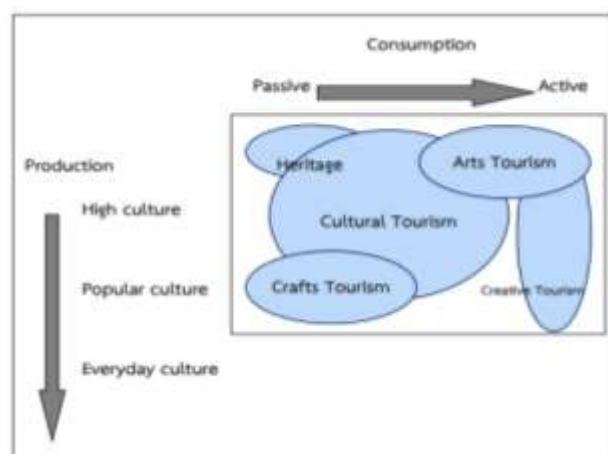

ภาพที่ 2.2 การเคลื่อนของวัฒนธรรมการท่องเที่ยวจากแบบเดิมสู่แบบใหม่
ที่มา: Richards (2010)

จากนักท่องเที่ยวที่เคยสนใจการเยี่ยมชมสิ่งก่อสร้างมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ เช่น การเยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถาน ประวัติศาสตร์ อนุสรณ์สถาน พักผ่อนตามหาดทรายหรือป็นภูเขา ในปัจจุบัน นักท่องเที่ยวเริ่มให้ความสนใจกับการท่องเที่ยว ภาพลักษณ์ (Image) อัตลักษณ์ (Identity) วิถีชีวิต (Lifestyles) บรรยากาศ (Atmosphere) เรื่องเล่า (Narratives) การสร้างสรรค์ (Creativity) และสื่อ (Media) มากยิ่งขึ้น นอกจากนั้น ความสนใจเดิมที่นักท่องเที่ยวมักให้ความสำคัญกับคุณค่าของวัฒนธรรมชนชั้นสูง (High Culture) เช่น ปราสาท ราชวัง หอศิลป์ พิพิธภัณฑสถาน ก็ปรับเปลี่ยนมาเป็นการให้ความสนใจกับวิถีชีวิตสามัญ (Everyday Culture) เพิ่มมากขึ้น เช่น ร้านอาหารพื้นถิ่น ตลาด บ้านเรือน วิถีชีวิตชุมชนที่จะทำให้ นักท่องเที่ยวได้พบและมีส่วนร่วมในชีวิตจริงของผู้คนจากเดิมที่เคยเป็นแต่ผู้ชม ยิ่งไปกว่านั้น นักท่องเที่ยว เรียกร้องที่จะมีกิจกรรมในสถานที่ที่ตนเองท่องเที่ยวในระยะเวลายาวนานขึ้นและโดยทิศทางดังกล่าวนี้ จึงทำให้การท่องเที่ยวสร้างสรรค์ (Creative Tourism) สอดคล้องกับทิศทางใหม่ของการท่องเที่ยวในปัจจุบัน และขณะเดียวกันการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ส่งเสริมให้ นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจ อย่างลึกซึ้งในลักษณะทางวัฒนธรรมของเมืองที่ได้ไปเยี่ยมชม (Active understanding of the specific cultural features of a place) ตามเจตนารมณ์ขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก ที่ต้องการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมความหลากหลาย และการสนทนาระหว่างวัฒนธรรม

2.3.4 การเปลี่ยนผ่านสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แตกต่างไปจากการท่องเที่ยวทางศิลปหัตถกรรม (Crafts Tourism) หรือการท่องเที่ยวทางมรดกทางวัฒนธรรม (Heritage Tourism) แบบเดิมที่นักท่องเที่ยวเป็นเพียงแค่ผู้ชม อยู่ห่างๆ ถ่ายภาพ ซื้อของที่ระลึกเท่านั้น แต่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourism) หรือการท่องเที่ยว(เยี่ยมชม)ศิลปะ (Arts Tourism) แบบเดิม ที่เป็นการท่องเที่ยวแบบตั้งรับ (Passive) คือ การเยี่ยมชม (Viewing) การครุ่นคิดใคร่ครวญ (Contemplating) ไปสู่การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางวัฒนธรรมอย่างกระตือรือร้น (Active) ผ่าน การมีประสบการณ์ (Experiencing) การเข้าไปมีส่วนร่วม (Participating) และการเรียนรู้ (Learning) ด้วยความมุ่งหมายว่าการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ผ่านประสบการณ์จริงจะมีส่วนในการสร้างเสริมศักยภาพในการเรียนรู้และสร้างสรรค์ของตนเองและสามารถนำกลับมาใช้ในชีวิตประจำวันหรือหน้าที่การงานของตนเมื่อกลับไป และในขณะเดียวกันก็เป็นการร่วมสร้างสินค้าและบริการให้ตรงตามความต้องการของตนเอง (presume) อันเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ตนเอง (Self-actualized) การแสดงตัวตน (Self-expression) และอัตลักษณ์เฉพาะตนให้มีแตกต่างออกไปจากผู้อื่นในโลกสมัยใหม่ (Richards, 2010)

ภาพที่ 2.3 การเปลี่ยนผ่านจากการท่องเที่ยววัฒนธรรมสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
ที่มา: Richards (2010)

ต่อมา Richards (2010) ได้สรุปรูปแบบของประสบการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีความหลากหลายรูปแบบ ดังนี้

(1) กิจกรรมการเรียนรู้ (Learning) เช่น การปั้นเครื่องสังคโลก ทอผ้า ก็สามารถใช้รูปแบบของกิจกรรมในการจัดการอบรมปฏิบัติการ (Workshops)

(2) การชิม (Testing) อาหารท้องถิ่น ขนม หรือการทำเหล้าองุ่น เหล้าพื้นบ้านก็สามารถจัดให้นักท่องเที่ยวได้มีประสบการณ์ผ่าน การเข้าร่วมการชิมไวน์ เหล้าพื้นบ้าน ขนม พร้อมให้ความรู้ไปพร้อม ๆ กับการลงมือปฏิบัติ (Experience/open ateliers)

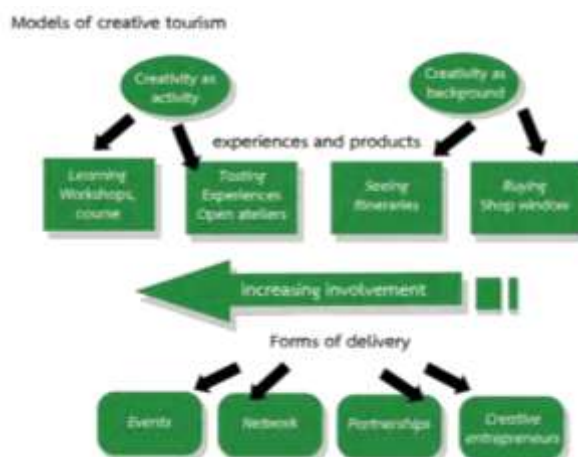
(3) การเยี่ยมชม (Seeing) แทนที่จะเป็นการเดินทางเข้าไปชมเฉพาะจุด ก็จัดให้เป็น การเยี่ยมชมตาม เส้นทาง เช่น เส้นทางเที่ยวสวน/เส้นทางชนบททางตอนใต้ของฝรั่งเศส

(4) การซื้อของ (Buying) ก็สามารถปรับกิจกรรมดังกล่าวไปสู่รูปแบบประสบการณ์ ของการเดินทางแกลลอรี หรือการเยี่ยมชมตามห้างสรรพสินค้าชั้นนำ (Galleries/Shop window)

กิจกรรมพื้นฐาน (Basis of activity)	รูปแบบของประสบการณ์ (Type of Experience)
การเรียนรู้ (Learning)	การอบรม(Workshops)
การชิม (Testing)	ประสบการณ์(Experiences) ลงมือปฏิบัติ (Open ateliers)
การเยี่ยมชม (Seeing)	เส้นทางท่องเที่ยว(Itineraries)
การซื้อ (Buying)	ห้องแสดงภาพ(Galleries), ร้านขายของ (Shop windows)

ภาพที่ 2.4 รูปแบบของประสบการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
ที่มา: Richards (2010)

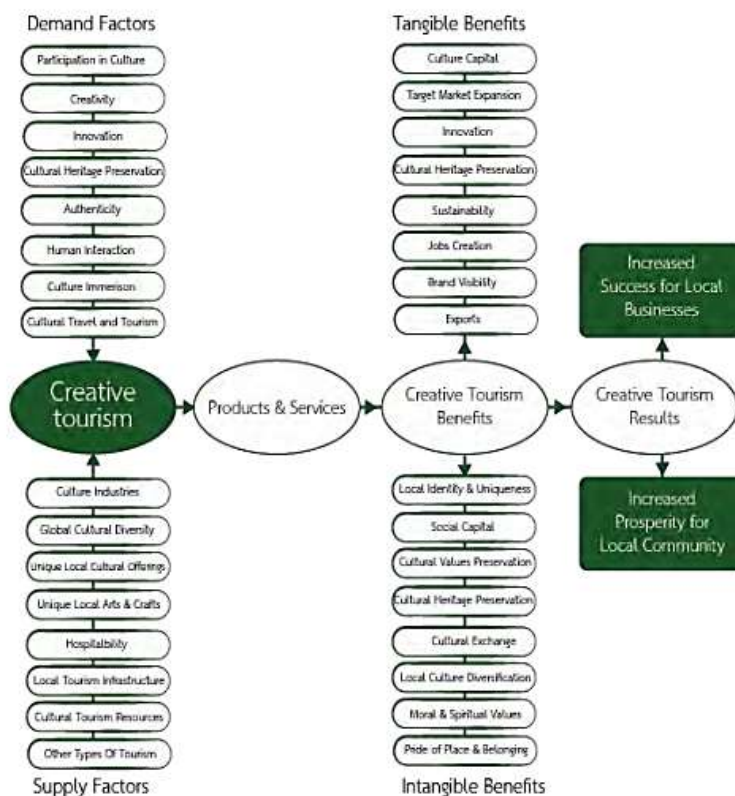
ต่อมา Richards (2011; อ้างอิงจาก ปิรันธ ชินโชติ, 2559) ได้จัดทำปรับเปลี่ยนแผนผังของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้ชัดเจนขึ้น โดยแสดงถึงรูปแบบของประสบการณ์และผลิตภัณฑ์ (Experiences and products) อันเป็นผลจากการที่ใช้การสร้างสรรค์ในฐานะเป็นฉากหลัง (Creativity as background) และในฐานะเป็นกิจกรรม (Creativity as activity) ที่มีขอบเขตกว้างขวางซึ่งเรียกร้องการเข้าร่วมเพิ่มมากขึ้น (Increasing involvement) นับตั้งแต่ผลิตภัณฑ์เพื่อการซื้อขาย ไปจนถึงเส้นทางท่องเที่ยว (Itineraries) การทดลองมีประสบการณ์ร่วม (Testing) ไปจนถึงการลงมือเรียนรู้ (Learning) โดยมีตัวพาหะของความคิดสร้างสรรค์ (Carriers of creativity) ใน 4 แบบ คือ ผลิตภัณฑ์ (Products) กระบวนการ (Processes) ผู้คน (People) และ สภาพแวดล้อม (Environment)

ภาพที่ 2.5 แผนผัง วิธีการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
ที่มา: Richards (2011)

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จึงเปิดโอกาสใหม่ให้กับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่กำลังอยู่ในวังวนของวงจรอุบาทว์ที่ทำให้พื้นที่ท่องเที่ยวมีความคล้ายคลึงกันการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีศักยภาพในการที่จะตอบรับกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ที่มีแนวโน้มความต้องการตอบสนองที่มีลักษณะเฉพาะตัว แสวงหาความหมาย (Search for meaning) ต้องการประสบการณ์ใหม่เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพของตนเอง นอกจากนั้นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับทั้งมรดกทางวัฒนธรรมในรูปวัตถุ (Tangible Cultural Heritage) และมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage) Ohridska-Olson & Ivanov (2010) ได้จัดทำแผนผังแจกแจงรูปแบบ ธุรกิจของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism Business Model) ว่าประกอบไปด้วยทั้งปัจจัยด้านความต้องการ (Demand Factors) และปัจจัยสนับสนุน (Supply Factors) นำมาซึ่งผลประโยชน์ทั้งใน ด้านของธุรกิจท้องถิ่น (Success for Local Business) และความรู้มรยของชุมชน (Prosperity for Local Community)

Creative Tourism Business Model

ภาพที่ 2.6 แผนผัง รูปแบบธุรกิจของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
ที่มา: Ohridska Olson & Ivanov (2010)

จากแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ผ่านมา เป็นการท่องเที่ยวจะผลักดันให้เกิดคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของพื้นที่การท่องเที่ยวอย่างลึกซึ้ง โดยผ่านประสบการณ์ตรงร่วมกับ เจ้าของพื้นที่หรือเจ้าของวัฒนธรรม ผ่านการลงมือปฏิบัติและการสร้างความผูกพันระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้านหรือคนในพื้นที่ จึงนำมาสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย

2.3.5 ที่มาและพัฒนาการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในไทย

วันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2555 องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. ร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้จัดงานแถลงข่าวเปิดตัว “โครงการต้นแบบ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” เพื่อดำเนินงานพัฒนาต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในการสร้างความ สมดุลของชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย (Creative Tourism Thailand) เป็นผลมาจากความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และเป็นพัฒนาการมาจากความคาดหวังที่มองเห็นว่า “การท่องเที่ยว” (Tourism) คือ เครื่องมือที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รัฐบาลไทยมีความ มุ่งมั่นที่จะปรับโครงสร้างการผลิตและบริการของประเทศให้เป็นเศรษฐกิจ

สร้างสรรค์ โดยเน้นการผลักดันเรื่อง การเพิ่มคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และนวัตกรรม มาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 8 (2540-2544) จนถึงแผนพัฒนาฉบับที่ 10 (2050-2554) โดยที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดแบ่งอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของไทยออกเป็น 4 สาขาหลัก 14 กลุ่มอุตสาหกรรมย่อยโดยยึดตามกรอบขององค์การความร่วมมือเพื่อการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) และ “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” ถือเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ที่ถือว่ามีศักยภาพของประเทศ ดังนี้

2.3.5.1 มรดกทางวัฒนธรรม (Heritage or Cultural Heritage)

- 1) งานฝีมือและหัตถกรรม (Crafts)
- 2) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural & Heritage Tourism)
- 3) การแพทย์แผนไทย (Thai Traditional Medicine)
- 4) อาหารไทย (Thai Food)

2.3.5.2 ศิลปะ (Arts)

- 1) ศิลปะการแสดง (Performing Arts)
- 2) ทัศนศิลป์ (Visual Arts)

2.3.5.3 สื่อ (Media)

- 1) การพิมพ์และสื่อการพิมพ์ (Publishing)
- 2) การกระจายเสียง (Broadcasting)
- 3) ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ (Film & Video)
- 4) ดนตรี (Music)

2.3.5.4 งานสร้างสรรค์ตามลักษณะงาน (Functional Creation)

- 1) งานออกแบบ (Design)
- 2) แฟชั่น (Fashion)
- 3) งานโฆษณา (Advertising)
- 4) สถาปัตยกรรม (Architecture)
- 5) ซอฟต์แวร์ (Software)

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่อันเป็นผลมาจากเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและ สังคมของโลกซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ หลังจากได้ริเริ่มพัฒนาขึ้นที่ประเทศนิวซีแลนด์ ก่อนที่จะขยายรูปแบบที่แตกต่างกันไป อย่างกว้างขวางในเมืองและประเทศต่างๆ เช่น Creative Paris , Barcelona Creative Tourism, Creative Life Industries : Taiwan, 12 UNESCO Creative Tourism Destinations.และการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ : ประเทศไทย (Creative Tourism Thailand : New Destination)

2.3.6 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : ประเทศไทย (Creative Tourism Thailand: New Destinations)

จากการมอบทุนสนับสนุนงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2554 องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) และคณะทำงานโครงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้ศึกษาคัดสรรและ ร่วมพัฒนากิจกรรมที่มีศักยภาพในในเขตพื้นที่พิเศษที่มีต้นทุนในทางวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาต้นแบบกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเขตพื้นที่พิเศษ 4 (อุทยานประวัติศาสตร์ สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร) และ เขตพื้นที่พิเศษ 5 (จังหวัดเลย) คณะทำงานได้ออกแบบตราสัญลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของประเทศไทยขึ้น เป็นรูปฝ่ามือสีน้ำตาลแดง มีนกสีทองที่ใจกลางฝ่ามือ บนพื้นสีเขียวเหนือคำว่า Creative Tourism Thailand เพื่อสื่อสะท้อนและกินความครอบคลุมความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของไทย

ภาพที่ 2.7 ตราสัญลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของประเทศไทย

ที่มา: องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) (2554)

ฝ่ามือสีน้ำตาลแดง : มือมีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์นับตั้งแต่ยุคเริ่มแรกของมนุษย์ ส่วนสีน้ำตาลแดงคือสีของผืนแผ่นดินและพลังของชีวิต

นกสีทองที่ใจกลางฝ่ามือ : นกเป็นส่วนหนึ่งของลวดลายไทยที่ช่างและศิลปินจำลองแบบมาจาก รูปลักษณ์ของใบไม้หรือเปลวเพลิง นกจึงเป็นตัวแทนของการดัดแปลงปรับเปลี่ยน รูปลักษณ์ของธรรมชาติด้วย วัฒนธรรมของมนุษย์ ส่วนสีทองคือสีของความมั่งคั่งรุ่งเรืองของประเทศ ตะวันออก

สีเขียว : คือความสดใสและความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติแบบป่าเขตร้อน

2.3.7 เกณฑ์คุณสมบัติของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

เกณฑ์คุณสมบัติของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มีดังนี้

2.3.7.1 คุณสมบัติในเชิงพื้นที่

- 1) มีความหลากหลายและโดดเด่นทางวัฒนธรรมและ/หรือธรรมชาติ
- 2) มีความตระหนักถึงคุณค่าของชุมชนโดยเจ้าของวัฒนธรรม

2.3.7.2 คุณสมบัติในเชิงกระบวนการ

- 1) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม
- 2) มีประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรม
- 3) มีกระบวนการที่จะนำไปสู่ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในพื้นที่ท่องเที่ยว
- 4) ไม่ทำลายคุณค่าของชุมชนและนำไปสู่สมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

และสิ่งแวดล้อม

กล่าวคือ ในพื้นที่ใดที่มีคุณสมบัติในสองประการนี้ ก็ถือว่ามีความศักยภาพที่จะพัฒนาให้เป็นพื้นที่ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ คุณสมบัติในเชิงพื้นที่ นอกจากพื้นที่นั้นจะมีลักษณะที่โดดเด่นในทางใดทางหนึ่ง แล้วยังต้องมีการตระหนักรู้ในคุณค่าของกิจกรรมหรือมรดกทางวัฒนธรรมของตนเองหรือชุมชนด้วยเนื่องจาก การที่จะสามารถพัฒนาขึ้นเป็นพื้นที่ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น นักท่องเที่ยวและเจ้าของพื้นที่ต้องมี ปฏิสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างกันผ่านการลงมือปฏิบัติซึ่งจะเป็นกระบวนการสำคัญที่จะนำไปสู่การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างกัน อันจะทำให้เกิดความเข้าใจอันลึกซึ้งในพื้นที่ท่องเที่ยว โดยที่คุณสมบัติในเชิงพื้นที่และ กระบวนการนี้ มีความสอดคล้องกับนิยามของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามที่ได้กำหนดไว้ (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 2554)

2.3.8 หลักเกณฑ์พื้นฐานในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (2561) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวโดยชุมชน จึงต้องมีการหารือวางแผนและสร้างเป้าหมายร่วมกัน แนวทางการพัฒนาร่วมกับชุมชนก็คือ ค้นหาให้ได้ว่าอะไรคือสิ่งที่ชุมชนให้ความสำคัญ และยินดีมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะนำประโยชน์มาสู่ชุมชนอย่างยั่งยืนในมิติต่างๆ ที่ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ประโยชน์อันยั่งยืนที่ชุมชนจะได้รับ อาจจะมา ในรูปแบบของการสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในครอบครัว การมีส่วนร่วมในการนำเสนอเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม การร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การส่งต่อภูมิปัญญาจากศิลปินพื้นบ้านมาสู่เยาวชนรุ่นใหม่ ทั้งนี้การจ้างงานการสร้างรายได้ ควรจะเป็นเป้าหมายที่สำคัญรองลงมาจาก การสร้างความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้

2.3.8.1 การจัดการที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของคนท้องถิ่น (Community Based Management) เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการโดยคนในท้องถิ่น หรือเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ หรือคนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมอยู่ในส่วนหนึ่งส่วนใดของห่วงโซ่อุปทาน เป็นต้น

2.3.8.2 การจัดการที่สร้างผลประโยชน์ให้ชุมชน (Community Benefitting through Tourism) เป็นกิจกรรมที่สร้างผลประโยชน์ให้แก่ชุมชน ซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ในด้านใดด้านหนึ่งไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม หรือด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน หรือคนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์จากส่วนใดส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทาน

2.3.8.3 การคำนึงถึงด้านสุขภาพและความปลอดภัย (Health and Safety Requirement) ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว กีฬาพื้นบ้าน ศิลปะการใช้ศาสตราวุธ โบราณ หรือการทำอาหารที่อาศัยความร้อน ควรเพิ่มความระมัดระวังยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกรณีที่มีเด็กเข้าร่วมกิจกรรม

2.3.8.4 กิจกรรมที่ไม่ทารุณสัตว์ (Stop! Animal Abused) การนำช้างมาใช้ในการแสดง หรือนำลิงมาเก็บมะพร้าว แม้จะเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีการทำอาชีพแบบดั้งเดิม แต่เป็นการบังคับสัตว์ให้ทำตามสิ่งที่มนุษย์ต้องการ ก็อาจไม่ได้รับการสนับสนุนในฐานะการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

2.3.9 กรอบแนวคิด Creative Tourism : The 3S Principles

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (2561) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีรูปแบบที่ชัดเจน จำเป็นต้องมีเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) และกระบวนการออกแบบการท่องเที่ยว ซึ่งเรียกว่า The 3S Principles Stories Telling : Senses : Sophistication ประกอบด้วย

2.3.9.1 เรื่องราว (Stories) มีเรื่องราวจากทุนวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ผ่านการ สืบค้น ร้อยเรียง ออกแบบและนำเสนอได้อย่างน่าสนใจ

2.3.9.2 อรรถรส (Senses) สามารถจับต้องได้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 (Sensory Analysis) ได้แก่ การมองเห็น (Seeing) การดมกลิ่น (Smelling) การได้ยิน (Hearing) การสัมผัส (Touching) และการลิ้มรส (Tasting)

2.3.9.3 ลีลา (Sophistication) กิจกรรมมีความลึกลับ โดดเด่นและแตกต่าง สามารถกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ รังสรรค์ผลงานใหม่ ๆ พร้อมทั้งมีการปรับปรุงพัฒนากิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีลีลาและชั้นเชิงในการสื่อความหมายและนำเสนอ รู้จังหวะรู้วิธีที่เหมาะสมในการสร้างความน่าสนใจให้กับสิ่งที่นำเสนอ

โดยกระบวนการออกแบบใน 3 หมวดใหญ่นี้ สามารถแยกย่อย ออกเป็นดังนี้

- 1) การสืบค้นให้ได้ “เรื่องราว” (Stories) โดยกิจกรรมถูกออกแบบมาจากพื้นฐานของทุนวัฒนธรรมท้องถิ่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่น มีปราชญ์/ศิลปิน หรือ คนเล่าเรื่อง ที่สามารถออกแบบเรื่องราวที่สร้างแรงบันดาลใจและเกิดความดึงดูดความน่าสนใจในการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ผลงาน
- 2) การร้อยเรียงให้ได้อรรถรส (Senses) การออกแบบกิจกรรมเป็นการได้ฟังเพื่อเรียนรู้ จากผู้รู้ที่มีประสบการณ์จริง ได้ร่วมทำสัมผัสจริง ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และได้ความสนุก มีการออกแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วมพูดคุยโต้ตอบและแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรม ได้ลงมือปฏิบัติร่วมกันระหว่างผู้มาเยือนกับเจ้าของบ้านหรือศิลปิน มีกิจกรรมออกแบบโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 (สุนทรียภาพ) คือ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส อย่างครบถ้วน และสถานที่จัดกิจกรรมมีการออกแบบไว้อย่างเหมาะสมกับการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนและทำกิจกรรม และ 3) การออกแบบอย่างมีลีลาเหนือชั้นน่าประทับใจ (Sophistication) กิจกรรมถูกออกแบบไว้ให้มีความโดดเด่น สามารถกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และได้สุนทรียภาพ การออกแบบกิจกรรมเปิดโอกาสให้พัฒนาศักยภาพ ในการสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวอาจถึงขั้นสามารถสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ทั้งผู้มาเยือนและเจ้าของบ้านหรือศิลปิน โดยมีนักออกแบบกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีศักยภาพในการสร้างความแตกต่างของกิจกรรม

สร้างเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนใคร เพื่อประโยชน์ทางการตลาด และนักออกแบบกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีความพร้อมในการสื่อสารประชาสัมพันธ์และพัฒนากิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง (ความคิดสร้างสรรค์ไม่หยุดนิ่ง)

2.3.10 หลักเกณฑ์ 10 ประการ ในการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (2561) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ 10 ประการ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

2.3.10.1 กิจกรรมถูกออกแบบมาจากพื้นฐานของทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่น

2.3.10.2 มีปราชญ์/ศิลปิน หรือคนเล่าเรื่องที่สามารถออกแบบเรื่องราวที่สร้างแรงบันดาลใจและเกิดความดึงดูด ความน่าสนใจในการเรียนรู้และสร้างสรรค์ผลงาน

2.3.10.3 การออกแบบกิจกรรมเป็นการเรียนรู้จากผู้รู้ที่มีประสบการณ์จริง ได้ร่วมทำจริง ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และได้ความสนุก

2.3.10.4 มีการออกแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรม ได้ลงมือปฏิบัติร่วมกันระหว่างผู้มาเยือนกับเจ้าของบ้านหรือศิลปิน

2.3.10.5 กิจกรรมออกแบบโดยใช้ประสาทสัมผัสได้อย่างเด่นชัด (มีสุนทรียภาพขณะการทำกิจกรรม) เช่น รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส และ (ใจ) จิตวิญญาณ

2.3.10.6 สถานที่จัดกิจกรรมมีการออกแบบไว้อย่างเหมาะสมกับการเรียนรู้ แลกเปลี่ยน และสร้างสรรค์ผลงาน

2.3.10.7 กิจกรรมถูกออกแบบไว้ให้มีความไหลลื่นสามารถกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และสุนทรียภาพ

2.3.10.8 การออกแบบกิจกรรมเปิดโอกาสให้พัฒนาศักยภาพในการสร้างสรรค์ผลงานของตัวเอง ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวอาจจะถึงขั้นสามารถสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ทั้งผู้มาเยือนและเจ้าบ้านหรือศิลปิน

2.3.10.9 นักออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์มีศักยภาพในการสร้างแบรนด์ให้แตกต่างทางการตลาดอย่างสร้างสรรค์

2.3.10.10 นักออกแบบกิจกรรมท่องเที่ยวสร้างสรรค์มีความพร้อมในการสื่อสารกิจกรรมได้อย่างสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง (ความคิดสร้างสรรค์ไม่หยุดนิ่ง)

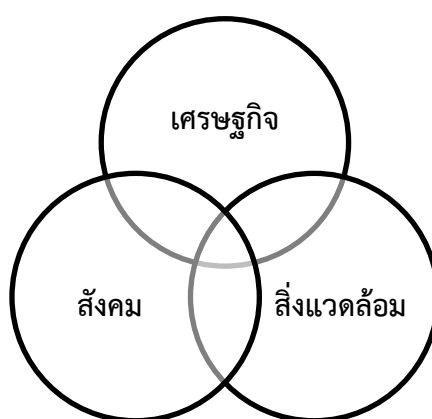
โดยรวมแล้ว การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การท่องเที่ยวที่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจในคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของพื้นที่ท่องเที่ยวอย่างลึกซึ้งโดยผ่าน ประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของพื้นที่หรือเจ้าของวัฒนธรรม

2.4 แนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2.4.1 ความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (United Nations World Tourism Organization: UNWTO) (2540) อธิบายว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) เป็นการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของธรรมชาติ ชุมชน

ชนบทธรรมนิยมประเพณี และวิถีชีวิตที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เพื่อปกป้อง สงวนรักษาและพัฒนาสิ่งเหล่านี้ให้อนุชนคนรุ่นหลัง ซึ่งต้องปลูกจิตสำนึกให้แก่ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ทั้งนักท่องเที่ยว คนท้องถิ่น ผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในปัจจุบันมีรูปแบบการท่องเที่ยวหลายแบบที่มุ่งส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่น การท่องเที่ยวเชิงชุมชน (Community based tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หรือแม้แต่นโยบายรัฐหรือหน่วยงานท้องถิ่นที่ดูแลรักษาสีงแวดล้อมหรือกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2556) กล่าวว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน คือการพัฒนาที่เน้นให้มนุษย์คำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติบนโลก และให้มีการดำเนินการพัฒนาควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้เป็นการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนทั้งในยุคปัจจุบันและยุคต่อ ๆ ไป อย่างเท่าเทียมกัน โดยหลักการสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การสร้างสมดุลระหว่าง 3 มิติ ของการพัฒนา อันได้แก่ มิติการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ กระจายรายได้ให้เอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม โดยเฉพาะคนที่มีรายได้น้อย มิติการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการพัฒนาคนให้มีความรู้มีสมรรถนะและมีผลิตภาพสูงขึ้น ส่งเสริมให้เกิดสังคมที่มีคุณภาพ และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มิติการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในปริมาณที่ระบบนิเวศสามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาพเดิมได้ การปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมในระดับที่ระบบนิเวศสามารถดูดซับและทำลายมลพิษนั้นได้โดยให้สามารถผลิตมาทดแทนทรัพยากร ประเภทที่ใช้แล้วหมดไปได้

ภาพที่ 2.8 หลักการสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน การสร้างสมดุลระหว่าง 3 มิติ
ที่มา: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2556)

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นการการจัดบริการอื่น ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ชนบทธรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต ที่มีต่อกระบวนการท่องเที่ยว และตระหนักดีต่อการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ชนบทธรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต ที่มีต่อกระบวนการท่องเที่ยว และต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

2.4.2 หลักการพัฒนาของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2552) ได้อธิบายหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

- 2.4.2.1 การมีส่วนร่วมของชุมชน
- 2.4.2.2 การสร้างความร่วมมือของกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2.4.2.3 การจ้างงานที่มีคุณภาพ
- 2.4.2.4 การแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว
- 2.4.2.5 การใช้ทรัพยากรก่อให้เกิดประโยชน์ที่สุด
- 2.4.2.6 การวางแผนระยะยาว
- 2.4.2.7 ความสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม
- 2.4.2.8 การสอดคล้องกันระหว่างแผนการท่องเที่ยวและแผนพัฒนาในด้านต่าง ๆ
- 2.4.2.9 ความร่วมมือระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับผู้ปฏิบัติ
- 2.4.2.10 การประสานความร่วมมือระหว่างแหล่งท่องเที่ยวกับผู้ประกอบการ
- 2.4.2.11 การประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยว
- 2.4.2.12 การสร้างหลักเกณฑ์การประเมินผลกระทบ
- 2.4.2.13 การเน้นผลประโยชน์ชุมชน คุณค่าสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม
- 2.4.2.14 การพัฒนาการศึกษาและหลักสูตรต่าง ๆ
- 2.4.2.15 การเสริมสร้างลักษณะเด่น อัตลักษณ์ของชุมชนนั้น ๆ
- 2.4.2.16 การคำนึงถึงความสามารถในการรองรับ
- 2.4.2.17 การรักษาสมดุลทางทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว

อย่างยั่งยืน

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนก็คือ การจัดการแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวให้มีความยั่งยืนและมีเอกลักษณ์ดั้งเดิม เพื่อให้มีนักท่องเที่ยวมาเยือนอย่างสม่ำเสมอ แม้จะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

2.4.3 การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมีหลักการที่สำคัญเป็นพื้นฐานที่หน่วยงาน องค์กรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องนำไปพิจารณาในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ลดผลกระทบในด้านต่าง ๆ ที่ จะส่งผลตามมาในอนาคต เช่น การวางยุทธศาสตร์และนโยบายต่าง ๆ การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อ รองรับการท่องเที่ยวเป็นต้น เลิศพร ภาระสกุล (2551) ได้ศึกษาถึงความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมาแล้ว และจะเห็นได้ว่าการให้คำจำกัดความเป็นเรื่องยาก และการที่จะอธิบายลักษณะของการท่องเที่ยวแบบ ยั่งยืนว่ามีรูปร่างหน้าตาอย่างไรก็เป็นเรื่องที่ยากอีกเหมือนกัน แต่สิ่งที่พอจะทำได้ก็คือเราสามารถ กำหนดหลักการต่าง ๆ ที่จะช่วยสนับสนุนส่งเสริมวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้การจัดการการท่องเที่ยวเป็นไปใน ลักษณะที่ได้เสนอหลักการจัดการการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน ถึงแม้ว่าหลักการเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ แต่จะต้องตระหนักว่าหลักการเหล่านี้เป็นเรื่องของกระบวนการมากกว่าที่จะเป็นผลลัพธ์ หลักการเหล่านี้บอกแต่เพียงว่าหลักการเหล่านี้ เป็นเรื่องของกระบวนการมากกว่าที่จะเป็นผลลัพธ์ หลักการเหล่านี้บอกแต่เพียงว่าเราจะ

บรรลุถึงการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้อย่างไร และการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรจะมีนัยอย่างไร โดยไม่ต้องจำแนกความแตกต่างระหว่างการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนกับการท่องเที่ยวที่ไม่ยั่งยืน องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (United Nations World Tourism Organization: UNWTO) (2540) ได้มีหลักการเบื้องต้นในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนี้

2.4.3.1 มีการดำเนินการจัดการภายใต้ขีดความสามารถของระบบธรรมชาติ (carrying capacity) และ ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (local participation) และ ความต้องการของชุมชน (Local needs)

2.4.3.2 มีการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมสู่ท้องถิ่น (Equity)

2.4.3.3 ให้ประสบการณ์นันทนาการที่มีคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว (Quality of experience)

2.4.3.4 เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ ทรัพยากร และวิถีชีวิต (Education and understanding)

2.4.3.5 เน้นการออกแบบที่กลมกลืนกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่นและใช้วัสดุในท้องถิ่น (Local architecture and local material)

2.4.3.6 เน้นการผสมผสานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสู่แผนพัฒนาระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับประเทศ (Integration of sustainable tourism to local, regional and national plans)

2.4.3.7 เน้นข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นฐานการตัดสินใจและการติดตามตรวจสอบ (Information and monitoring)

ต่อมาสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (GSTC, 2559) ได้กำหนดเกณฑ์พื้นฐานของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้ 1) การท่องเที่ยวต้องมีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2) การทำให้ชุมชนเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวได้รับประโยชน์ในเชิงสังคมและเศรษฐกิจให้ได้มากที่สุด และเกิดผลกระทบแง่ลบน้อยที่สุด 3) การสร้างประโยชน์มากที่สุดให้ชุมชนนักท่องเที่ยว และมรดกทางวัฒนธรรมโดยสร้างผลกระทบน้อยที่สุด และ 4) การทำให้สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวได้รับประโยชน์มากที่สุด และเกิดผลกระทบในแง่ลบน้อยที่สุด

การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน โดยการกำหนดนโยบายการวางแผนและการจัดการเป็นสิ่งที่สมควรและจำเป็นในการแก้ปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุด การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะต้องมีหลักเกณฑ์พื้นฐาน คือ ต้องเป็นความคิดสร้างสรรค์ที่ไม่ได้เลียนแบบใครและเป็นต้นแบบอย่างแท้จริง หรือ มีความเป็น Originality และมีความดั้งเดิม หรือ Authenticity นอกจากนั้นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะต้องมีการจินตนาการ (Imagination) และมีความจรรโลงใจ (Inspiration) ที่แสดงออกเป็นความคิดอย่างสร้างสรรค์ ต่อมาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต้องมียุทธศาสตร์ (Knowledge) แฝงไว้ด้วยศิลปะ (Arts) และกลั่นอายุของวัฒนธรรมท้องถิ่น นอกจากนั้นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะต้องเกิดจากการฉลาดคิด (Ingenuity) กลายมาเป็นประดิษฐกรรม (Inventiveness) และสุดท้ายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต้องเป็นทรัพย์สินทางปัญญาของคนในชุมชน (Intellectual assets) (DASTA, 2556)

2.4.4 การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในประเทศไทย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2563) ได้กำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับชาติในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545-2549) ใน 7 Greens Concept แนวคิด 7 ประการ เพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ประกอบไปด้วย

2.3.4.1 Green Heart: หัวใจสีเขียว คือเคารพในวิถีแห่งธรรมชาติ ธรรมชาติและสรีรวิทยาในพลังอันยิ่งใหญ่ ไม่ใช่แค่ใครคนใดคนหนึ่งนะคะ แต่หมายถึงทุกคนที่อยู่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งระบบ ต้องสร้างทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ และตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อม และภัยคุกคามจากภาวะโลกร้อนที่มีต่อการท่องเที่ยว ที่สำคัญกว่านั้นคือ ต้องลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อป้องกัน รักษา และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกด้วยความรู้ ความเข้าใจ และวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม

2.3.4.2 Green Logistics: รูปแบบการเดินทางสีเขียว วิธีการเดินทางไปสู่จุดหมายปลายทางที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หมายความว่า วิธีการเดินทาง และรูปแบบการให้บริการในระบบการคมนาคม หรือการขนส่งทางการท่องเที่ยวจากแหล่งพำนักอาศัยไปยังแหล่งท่องเที่ยว ต้องเน้นการประหยัดพลังงาน การใช้พลังงานทดแทน การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น ใช้รถ หรือ เรือพลังงานแสงอาทิตย์ ใช้ระบบขนส่งมวลชนอย่างคุ้มค่า ชีจกรยานเพื่อชมทิวทัศน์รอบเมืองแทนการขับรถ ฯลฯ

2.3.4.3 Green Attraction: แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว แหล่งท่องเที่ยวต้องมีการบริหารจัดการตามกรอบนโยบาย และการดำเนินงานในทิศทางของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นการประสานการใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวกับสภาพดั้งเดิมของแหล่งไว้ให้ได้ ภายใต้การจัดการที่มีประสิทธิภาพ

2.3.4.4 Green Community: ชุมชนสีเขียว แหล่งท่องเที่ยวชุมชนทั้งในเมืองและชนบทต้องมีความรู้ที่จะบริหารจัดการการท่องเที่ยวในทิศทางที่ยั่งยืน พร้อมทั้งจะดำเนินงานที่เน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่สำคัญ ต้องคงไว้ซึ่งวัฒนธรรม และวิถีชีวิตอันเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน สิ่งนี้สำคัญมาก เพราะคนในชุมชนต้องมีความภาคภูมิใจในวิถีชีวิต และรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกับชุมชน เห็นแก่ส่วนรวม อีกทั้งต้องเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่า ชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ทั้งในเรื่องท่องเที่ยว และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จะทำให้การท่องเที่ยวของชุมชนยั่งยืนไปได้ตลอด

2.3.4.5 Green Activity: กิจกรรมสีเขียว กิจกรรมที่คุณสามารถทำได้ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน トラบเท่าที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นชีจกรยาน ปั่นเขา ดำน้ำ ฯลฯ

2.3.4.6 Green Service: การบริการสีเขียว รูปแบบการให้บริการของธุรกิจท่องเที่ยวแขนงต่าง ๆ ที่สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวด้วยมาตรฐานคุณภาพที่ดี เลือกใช้วัตถุดิบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สิ่งเหล่านี้รวมถึงการจัดระบบบำบัดของเสีย ขยะ สิ่งปฏิกูลที่เกิดจากนักท่องเที่ยวด้วย

2.3.4.7 Green Plus: ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ทำกิจกรรมหรือการบริจาคให้คืนกลับแก่โลกใบนี้ด้วย ด้วยความเต็มใจ และมุ่งหวังให้สร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี

ตารางที่ 2.1 สรุปภาพรวมแนวคิดและทฤษฎี

พ.ศ.	ชื่อ นักวิชาการ	แนวคิด	ข้อสรุป
1996	Dickman	องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว	การท่องเที่ยวจะประสบความสำเร็จได้นั้น แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ หรือที่เรียกว่า 5As 1. ที่พัก(Accommodation) 2. สิ่งดึงดูดใจ(Attraction) 3. สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) 4. สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ(Amenity) 5. กิจกรรมต่างๆ (Activity)
2000	Richards and Raymond	การท่องเที่ยว	การท่องเที่ยว ซึ่งมอบโอกาสให้กับผู้เดินทาง ในการพัฒนาศักยภาพการสร้างสรรค์ของตน ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย ประสบการณ์จริง ที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะ ของพื้นที่เป้าหมายที่ได้ท่องเที่ยว
2006	Richards and Wilson	การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	แนวโน้ม หลายประการของการบริโภค ที่แสดงถึงบทบาทสำคัญของการสร้างสรรค์ที่เพิ่มมากขึ้นในการท่องเที่ยวรูปแบบ ใหม่ เช่น 1. ความไม่พึงพอใจต่อรูปแบบของ การบริโภคในปัจจุบัน 2. การแบ่งแยกที่ เริ่มพร่าเลือนของ การทำงาน (work) และการพักผ่อน หย่อนใจ (Leisure) (เช่น ใน การใช้ชีวิต ของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่สามารถ ทำงานในขณะที่ท่องเที่ยวไม่ต้องเข้า ทำงานประจำหรือสังกัดในที่ไหนที่หนึ่ง หรือทำกิจกรรมการพักผ่อนอย่างเอาจริง เอาจัง) 3. การเพิ่มขึ้นของความปรารถนาที่จะพัฒนาตนเอง และการฝึกฝนทักษะ บางอย่าง 4. ความกระหายประสบการณ์ของผู้บริโภค สมัยใหม่ (postmodern consumer) 5. ความไม่พึงพอใจต่อรูปแบบของ การบริโภคในปัจจุบัน

ตารางที่ 2.1 สรุปภาพรวมแนวคิดและทฤษฎี (ต่อ)

พ.ศ.	ชื่อ นักวิชาการ	แนวคิด	ข้อสรุป
2006	Richards and Wilson	การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	6. การแบ่งแยกที่เริ่มพร่าเลือนของการทำงาน (work) และการพักผ่อนหย่อนใจ (Leisure) (เช่น ในการใช้ชีวิตของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่สามารถทำงานในขณะที่ท่องเที่ยว ไม่ต้องเข้าทำงานประจำหรือสังกัดในที่ใดที่หนึ่ง หรือทำกิจกรรมการพักผ่อนอย่างเอาใจจิงเอาจัง) 7. การเพิ่มขึ้นของความปรารถนาที่จะพัฒนาตนเอง และการฝึกฝนทักษะบางอย่าง 8. ความกระหายประสบการณ์ของผู้บริโภคสมัยใหม่ (postmodern consumer) 9. ความต้องการที่จะประกอบสร้างเรื่องเล่า (Building narrative) ผ่านชีวประวัติและอัตลักษณ์ของตนเอง 10. ความน่าสนใจของการสร้างสรรค์ในฐานะรูปแบบของการแสดงออก
2006	UNESCO	การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	การท่องเที่ยวสร้างสรรค์ คือการเดินทางที่มุ่งไปสู่ความผูกพันและประสบการณ์จริงแท้ที่เกิดจาก การเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ศิลปะ มรดกทางวัฒนธรรมหรือคุณลักษณะพิเศษของพื้นที่นั้น
2010	Ohridska Olson & Ivanov	ธุรกิจของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	แผนผังแจกแจงรูปแบบ ธุรกิจของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์(Creative Tourism Business Model) ว่าประกอบไปด้วยทั้งปัจจัยด้านความต้องการ และปัจจัยสนับสนุนนำมาซึ่งผลประโยชน์ทั้งใน ด้านของธุรกิจท้องถิ่น (Success for Local Business) และ ความรุ่มรวยของชุมชน (Prosperity for Local Community)

ตารางที่ 2.1 สรุปภาพรวมแนวคิดและทฤษฎี (ต่อ)

พ.ศ.	ชื่อ นักวิชาการ	แนวคิด	ข้อสรุป
2010	Raymond	การท่องเที่ยว	มองว่าน่าจะมีชื่อใหม่เพื่อที่จะใช้เรียกการท่องเที่ยว ที่นักท่องเที่ยวสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมของพื้นที่ ที่ตนเองได้ท่องเที่ยว ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าวนอกจากจะช่วยให้ นักท่องเที่ยวได้ทำความเข้าใจผ่านประสบการณ์ด้วยตนเองแล้ว นักท่องเที่ยวยังสามารถที่จะใช้ประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ใหม่นั้นมาใช้กับชีวิตหรือการงานของตนภายหลังที่กลับมาจากการท่องเที่ยว
2011	ปีเตอร์ นิลสันส์	การออกแบบ สร้างสรรค์	จำแนกแยกชั้นของการออกแบบสร้างสรรค์ เป็น 5 ระดับ ทั้งนี้ เราไม่ได้ให้นิยามว่าสิ่งใด มีคุณค่ามากกว่าสิ่งใด ขึ้นอยู่กับโอกาสและสถานการณ์ ตลอดจนการให้คุณค่าของผู้มาเยือนความคิดสร้างสรรค์มีตั้งแต่การถ่ายทอดของเดิมให้เหมือนต้นฉบับราวกับออกมาจากพิมพ์เดียวกัน ซึ่งเป็นประโยชน์ในด้านการอนุรักษ์ สืบสาน มรดกที่กำลังจะสูญหายไป จนถึงการนำสิ่งที่ได้เห็น สัมผัส และกระทบใจ มาสร้างสรรค์ผลงานชิ้นใหม่ที่แตกต่างจากต้นทางจนไม่เหลือเค้าโครงร่างเดิม ซึ่งแสดงให้เห็นตัวตนที่มีเอกลักษณ์ของผู้สร้างสรรค์ผลงาน
2540	องค์การ ท่องเที่ยวโลกแห่ง สหประชาชาติ (United Nations World Tourism Organization: UNWTO)	การท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน	การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) เป็นการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีชีวิตที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เพื่อปกป้อง สงวนรักษาและพัฒนาสิ่งเหล่านี้ ให้อนุชนคนรุ่นหลัง ซึ่งต้องปลูกจิตสำนึกให้แก่ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ทั้ง นักท่องเที่ยว คนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ตารางที่ 2.1 สรุปภาพรวมแนวคิดและทฤษฎี (ต่อ)

พ.ศ.	ชื่อ นักวิชาการ	แนวคิด	ข้อสรุป
2546	กรมการท่องเที่ยว	การท่องเที่ยว	การเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันทั้งเป็นการเดินทางเพื่อพักผ่อน ประกอบกิจกรรมตามความสนใจ หรือเพื่อประกอบธุรกิจที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานแต่ไม่ได้เป็น การเดินทางเพื่อไปทำงานหรือประกอบอาชีพเป็นหลัก
2549	กนกวรรณ ดุจศรีแก้ว	การท่องเที่ยว	การท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่เดินทาง บริการที่ใช้ในการเดินทาง และจุดหมายปลายทาง กล่าวอีกว่า การท่องเที่ยว นั้นคือการเดินทางจากอีกที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ด้วยจุดประสงค์ทางการท่องเที่ยว การพักผ่อน หรือติดต่อธุรกิจ โดยมีการพักผ่อนค้างแรม หรือไปกลับภายในวันดังกล่าว
2550	นิตา ชัชกุล	การท่องเที่ยว	การท่องเที่ยว (Tourism) เป็นกิจกรรมการเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังจุดหนึ่ง ซึ่งนับตั้งแต่จุดเริ่มต้น จนถึงปลายทางจะต้องประกอบด้วยปัจจัยสามประการ คือ การเดินทาง การค้างแรม และการกินอาหารนอกบ้าน
2552	เทิดชาย ช่วยบำรุง	หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งมีหลักเกณฑ์ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของชุมชน การสร้างความร่วมมือของกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การจ้างงานที่มีคุณภาพ การแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว การใช้ทรัพยากรก่อให้เกิดประโยชน์ที่สุด การวางแผนระยะยาว ความสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม การสอดคล้องกันระหว่างแผนการท่องเที่ยวและแผนพัฒนาด้านต่าง ๆ ความร่วมมือระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับผู้ปฏิบัติ การประสานความร่วมมือระหว่างแหล่งท่องเที่ยวกับผู้ประกอบการ การประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยว

ตารางที่ 2.1 สรุปภาพรวมแนวคิดและทฤษฎี (ต่อ)

พ.ศ.	ชื่อ นักวิชาการ	แนวคิด	ข้อสรุป
2552	เทิดชาย ช่วยบำรุง	หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	การสร้างหลักเกณฑ์การประเมินผลกระทบ การเน้นผลประโยชน์ชุมชน คุณค่าสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม การพัฒนาการศึกษาและหลักสูตรต่าง ๆ การเสริมสร้างลักษณะเด่น อัตลักษณ์ของชุมชนนั้น ๆ การคำนึงถึงความสามารถในการรองรับ และการรักษามรดกทางทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
2555	สมบัติ กุสุมาวาลี	การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	Creative Industries อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์) เริ่มเป็นที่แพร่หลายออกไป โดยขยายความหมายให้มี ขอบเขตที่กว้างขวางมากกว่า “อุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม” ให้ครอบคลุมไปถึงกิจกรรมเชิงพาณิชย์ที่มีศักยภาพอื่น ๆ ที่แต่เดิมมองว่าเป็นกิจกรรมที่ไม่มีนัยยะในทางเศรษฐกิจด้วย
2556	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	การพัฒนาที่ยั่งยืน	การพัฒนาที่ยั่งยืน คือการพัฒนาที่เน้นให้มนุษย์คำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติบนโลก และให้มีการดำเนินการพัฒนาควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้เป็นการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนทั้งในยุคปัจจุบันและยุคต่อ ๆ ไป
2556	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	การพัฒนาที่ยั่งยืน	หลักการสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน คือการสร้างสมดุลระหว่าง 3 มิติ ของการพัฒนา อันได้แก่ มิติการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ กระจายรายได้ให้เอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม โดยเฉพาะคนที่มีรายได้น้อย มิติการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการพัฒนาคนให้มีความรู้มีสมรรถนะและมีผลิตภาพสูงขึ้น ส่งเสริมให้เกิดสังคมที่มีคุณภาพ และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มิติการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

ตารางที่ 2.1 สรุปภาพรวมแนวคิดและทฤษฎี (ต่อ)

พ.ศ.	ชื่อ นักวิชาการ	แนวคิด	ข้อสรุป
2559	สภาการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนโลก	เกณฑ์พื้นฐาน ของการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนของ แหล่งท่องเที่ยว	เกณฑ์พื้นฐานของการท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว 1) การท่องเที่ยวต้องมีการบริหารจัดการ แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2) การทำให้ชุมชนเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว ได้รับประโยชน์ในเชิงสังคมและเศรษฐกิจให้ ได้มากที่สุด และเกิดผลกระทบแง่ลบน้อย ที่สุด 3) การสร้างประโยชน์มากที่สุดให้ชุมชน นักท่องเที่ยว และมรดกทางวัฒนธรรม โดยสร้างผลกระทบน้อยที่สุด 4) การทำให้สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ได้รับประโยชน์มากที่สุด และเกิดผลกระทบ ในแง่ลบน้อยที่สุด
2562	องค์การบริหาร การพัฒนาพื้นที่ พิเศษ เพื่อการ ท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืน	การท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์	การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นส่วนหนึ่ง ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน จึงต้องมีการ หารือวางแผนและสร้างเป้าหมายร่วมกัน แนว ทางการพัฒนาร่วมกับชุมชนก็คือ ค้นหาให้ได้ ว่าอะไรคือสิ่งที่ชุมชนให้ความสำคัญ และยินดี มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะนำ ประโยชน์มาสู่ชุมชนอย่างยั่งยืนในมิติต่าง ๆ ที่ ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ประโยชน์อันยั่งยืนที่ชุมชน จะได้รับ
2563	การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	7 greens concept	7 Greens Concept แนวคิด 7 ประการ เพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ประกอบไปด้วย 1) Green Heart: หัวใจสีเขียว 2) Green Logistics: รูปแบบการเดินทางสี เขียว 3) Green Attraction: แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว 4) Green Community: ชุมชนสีเขียว 5) Green Activity: กิจกรรมสีเขียว 6) Green Service: การบริการสีเขียว

ตารางที่ 2.1 สรุปภาพรวมแนวคิดและทฤษฎี (ต่อ)

พ.ศ.	ชื่อ นักวิชาการ	แนวคิด	ข้อสรุป
2563 (ต่อ)	การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	7 greens concept	7) Green Plus: ความรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

2.5.1.1 การวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยกฤษฎา โคตรสมบัติ (2553) ศึกษาเรื่อง การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในเขตแก่งสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในเขตแก่งสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตแก่งสามพันโบก พบว่าโดยภาพรวมมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายได้พบว่ามีศักยภาพอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสภาพการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ด้านคุณค่า ความสำคัญ และการให้การศึกษา ด้านความร่วมมือของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว และด้านองค์กรในการจัดการและการบริหารการท่องเที่ยว

ในขณะที่ ปิรันธ ชินโชติ (2559) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง เป็นการสร้าง หรือการเพิ่มมูลค่าให้แก่ทรัพยากรที่มีอยู่ให้สูงที่สุด ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติ หรือวัฒนธรรม นำมาสร้างนวัตกรรม การสร้างสรรค์ ออกมาเป็นรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว สินค้าหรือบริการการท่องเที่ยวใหม่ ๆ โดยความร่วมมือจากทั้งผู้ประกอบการ และชุมชน โดยสามารถสร้างการมีส่วนร่วม การเรียนรู้ และเพิ่มทักษะให้แก่นักท่องเที่ยว

อีกทั้ง ฟองจันทร์ หลวงจันทร์ดวง สุรัชย์ กังวล และ วราภรณ์ นันทะเสน (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์นำเสนอชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยว ในภาคเหนือตอนบน ที่มีศักยภาพ และความพร้อมในการพัฒนาให้เป็น “แหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน” พบว่า การศึกษาศักยภาพชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 5 ชุมชน ที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยตัวชี้วัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนสะท้อนให้เห็นสภาพการณ์จัดการและสถานภาพทิศทาง ของการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนมีชุมชนที่สามารถเสริมสร้าง ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนคือชุมชนบ้านทาเก๋ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ส่วนชุมชนบ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ฮอน จังหวัดเชียงใหม่ และ ชุมชนบ้านสามขา อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน เป็นต้นแบบชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ให้กับชุมชนการท่องเที่ยวอื่น ๆ ต่อไป หากองค์กร และผู้ที่เกี่ยวข้อง เข้ามาให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่

ส่วน อินิกานต์ สังข์สุวรรณ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เกาะเสม็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เกาะเสม็ดพบว่า กิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จะต้องนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม เปิดโอกาสให้มีประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการที่นำไปสู่การทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในพื้นที่ท่องเที่ยว ดังมีรูปแบบกิจกรรม คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นต้นแบบอย่างแท้จริง ใส่บาตรพระบิณฑบาตบริเวณชายหาด ด้านองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำผ้าบาติก ด้านการเงินธนาคารหรือสร้างสรรค์ เรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่น พระอภัยมณี และด้านการตลาดคิดกลายมาเป็นประดิษฐ์กรรม ชมวิถีท้องถิ่นด้วยรถไฟพ่วงและ การสนทนาธรรม และ ฝึกทำสมาธิ

2.5.1.2 การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยทินกฤต รุ่งเมือง (2558) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมเครือข่ายกิจกรรมการท่องเที่ยว ของกลุ่มทวารวดี 4 จังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพของการดำเนินการและความต้องการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มทวารวดี 4 จังหวัด 2) เพื่อสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 3) เพื่อทดลองรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 4) เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพของการดำเนินการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มทวารวดี 4 จังหวัด นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเห็นว่าการมีส่วนร่วมของชุมชน ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว การเรียนรู้และกิจกรรมอยู่ในระดับมากและความต้องการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.59 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี คิดเป็นร้อยละ 18.85 และแหล่งท่องเที่ยวด้านวิถีชีวิตท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 13.09 ตามลำดับ 2) การพัฒนาแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้รูปแบบมีชื่อเรียกว่า “KRNS-NONGKHAO Model” 3) ผลการทดลองรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามโครงสร้างเพื่อความสมดุลตามหลักธรรมาภิบาล ทำให้สมาชิกทราบถึงแนวทางการกระจายรายได้ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง

ในขณะที่ ฐาปกรณ์ ทองคำนุช (2559) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว กรณีศึกษา ตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาหม่า จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชนและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวปัญหาในตลาดเก่าห้อง และ 3) เพื่อสร้างแนวทางการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว กรณีศึกษา ตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาหม่าจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า การแบบมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ โดยใช้บูรณาการ ในรูปแบบต่าง ๆ การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เหมาะสมกับ การเปลี่ยนแปลง สิ่งเหล่านี้จะส่งเสริมให้ประชาชนและผู้ประกอบการ ในตลาดเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว แต่ปัจจุบันพบปัญหาประชาชนในท้องถิ่นจำนวนมาก ยังไม่ได้รับการศึกษาและการอบรมที่เพียงพอ เท่าเทียมกัน และมีการจัดอบรมที่เพียงพอ รวมถึงการกระจายข่าวสารให้ชุมชนได้รับรู้ข้อมูลและ ข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว

และยังควร พัฒนาระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับปริมาณนักท่องเที่ยว ชีตความสามารถในการรองรับ การพัฒนาระบบการประสานงานจากชุมชนถึงเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งที่ผ่านมายังไม่พอและชัดเจน การพัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์ การจัดทำป้ายประกาศและป้ายบอกทางในชุมชนที่ชัดเจน รวมถึงต้องมี ระบบการสื่อความหมายและการอธิบายเนื้อหา คุณค่าเชิงลึกของความเป็นเอกลักษณ์หรือจุดเด่นของตลาดเก่าห้อง

ส่วน นนทิภัก เพียรโรจน์ สิริภัทร์ โชติช่วง และ กนกวรรณ ศรีขวัญ (2562) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เกาะสมุย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและกิจกรรมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สำหรับการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับรูปแบบและกิจกรรมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยว และแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า เกาะสมุย มีรูปแบบและกิจกรรมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่หลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชุมชน เป็นต้น และนักท่องเที่ยวมีการรับรู้ต่อรูปแบบและกิจกรรมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เกาะสมุยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเกาะสมุย ส่วนใหญ่ค้นหาข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต และมีความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว เป็นสิ่งจูงใจที่ส่งผลต่อการเดินทางท่องเที่ยว ส่วนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบและกิจกรรมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เกาะสมุยในภาพรวมส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวให้มีความแตกต่างกัน 3 ด้าน คือ แหล่งข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวและช่วงเวลาในการเดินทางท่องเที่ยว ดังนั้น การเสนอแนะแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เกาะสมุยสามารถทำได้โดยการจัดรูปแบบและกิจกรรมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่หลากหลายโดยการดึงอัตลักษณ์ของพื้นที่มาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม และการสื่อสารรูปแบบและกิจกรรมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้

อีกทั้ง ธนบดี ฉายาพันธุ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาป่าปรังพินปี ตำบลชัยทอง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์เพื่อมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการป่าปรังพินปีในปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานการพัฒนาป่าปรังพินปีสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และแนวทางการพัฒนาป่าปรังพินปีสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่า จังหวัดชัยภูมิ ได้มีนโยบายด้านการท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์ สำคัญเนื่องจากจังหวัดชัยภูมิ มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่งดงามอยู่เป็นจำนวนมาก เพียงแต่ยังไม่ได้จัดระบบการท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ ซึ่งจำเป็นต้องจัดการความพร้อมให้ทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วม โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ เพื่อการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งประชาชนในพื้นที่จะเป็นผู้บริหารจัดการโดยชุมชน และจะส่งเสริมให้ชุมชนได้นำผลผลิตต่าง ๆ มานำเสนอให้นักท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ในชุมชนอีกด้วย ส่วนทางราชการก็ได้ดำเนินการจัดหางบประมาณส่งเสริมสนับสนุน และนอกจากนี้อุทยานแห่งชาติภูแลนคา ยังได้เสนอไปยังกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช จะเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของชัยภูมิซึ่งตอนนี้อยู่ในระหว่างจัดเจ้าหน้าที่เข้ามาดูแลซึ่งที่ผ่านมาถือว่าเป็นการเริ่มต้นที่ดี ประชาชนและภาครัฐลงมาให้มีความสำคัญ

แต่ประชาชนยังขาดความรู้ด้านการจัดการแบบบูรณาการ โดยเฉพาะเมื่อมีคนมามาก การจัดขยะย่อมจะต้องมีการวางแผน รวมทั้งความปลอดภัยด้านเส้นทางเดินรถ ความปลอดภัยด้านทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว รวมทั้งการสร้างศูนย์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานการพัฒนาป่าปรงพันปีสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

และวิทยา ชินบุตร (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดปทุมธานี เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากประชาคมอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวของจังหวัดปทุมธานี (2) ศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดปทุมธานี เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากประชาคมอาเซียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรการท่องเที่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดปทุมธานี เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากประชาคมอาเซียน และ (4) ศึกษาแนวทางการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดปทุมธานี เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่ พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวโดยให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน พัฒนาศูนย์ให้บริการข้อมูลประจำแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาที่พักให้ได้มาตรฐาน พัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกยกระดับมาตรฐานการรักษาความปลอดภัย พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะ จัดทำคู่มือสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พัฒนาสินค้าพื้นถิ่น ผูกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชน พัฒนาความสามารถด้านภาษาต่างประเทศแก่บุคลากรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมทั้งสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่น ๆ ที่มีพื้นที่ใกล้เคียงกัน

นอกจากนั้น สุพัตรา จึงตระกูล และสถาพร มงคลศรีสวัสดิ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนต้นทุนทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา: โฮงมูนมั่งเมืองขอนแก่น ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ของการดำเนินงานแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนต้นทุนทางวัฒนธรรม 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนต้นทุนทาง และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนต้นทุนทางวัฒนธรรม พบว่า แนวทางการพัฒนาโฮงมูนมั่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ บนต้นทุนทางวัฒนธรรมส่งเสริมและพัฒนาองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว 2) ด้านการเรียนรู้และพัฒนาเครือข่าย 3) ด้านการประดิษฐ์คิดค้น 4) ด้านการคุ้มครอง และ 5) ด้านการจูงใจ แนวทางการพัฒนาโฮงมูนมั่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ บนต้นทุนทางวัฒนธรรมกรณีศึกษา: โฮงมูนมั่งเมืองขอนแก่น ตำบลในเมือง อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่นนั้น ต้องเริ่มจากให้เยาวชนคนรุ่นใหม่เห็นคุณค่าของมรดกบนต้นทุนทางวัฒนธรรมวิถีอีสาน ประเพณีอันดีงาม และให้เยาวชนหันมาอนุรักษ์วัฒนธรรม สืบสานวิถีความเป็นอีสาน ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ควรค่าแก่การสืบทอดไม่ให้สูญหายจากรุ่นสู่รุ่น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พบว่า ในการจัดการหรือจะพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก ควรพิจารณาศักยภาพอยู่ในของแหล่งท่องเที่ยวเที่ยว ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวก ด้านสภาพการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ด้านคุณค่า ความสำคัญ และการให้การศึกษา ด้านความร่วมมือของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว และด้านองค์กร ในการจัดการและการบริหารการท่องเที่ยว และรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ควรเป็นการสร้าง หรือการเพิ่มมูลค่าให้แก่ทรัพยากรที่มีอยู่ให้สูงที่สุด ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรทาง ธรรมชาติ หรือวัฒนธรรม นำมาสร้างนวัตกรรมการสร้างสรรค ออกมาเป็นรูปแบบกิจกรรม การท่องเที่ยว สินค้าหรือบริการการท่องเที่ยวใหม่ ๆ โดยความร่วมมือจากทั้งผู้ประกอบการ และ ชุมชน โดยสามารถสร้างการมีส่วนร่วม การเรียนรู้ และเพิ่มทักษะให้นักท่องเที่ยวได้

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

2.5.2.1 การสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ โดย Greg Richards (2009) ได้ศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และนักพัฒนา ท้องถิ่น พบว่า สรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สามารถให้ประโยชน์มากมายแก่จุดหมาย ปลายทางที่ต้องการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ กล่าวได้ว่ามีข้อได้เปรียบที่สำคัญหลาย ประการที่มีมากกว่ารูปแบบการท่องเที่ยวแบบเดิม ๆ รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: ความคิด สร้างสรรค์สามารถเป็นแหล่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดจนฉากหลังที่น่าดึงดูดใจของกิจกรรมการ ท่องเที่ยวการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สามารถช่วยรักษามรดกทาง ปลายทาง การ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สามารถกลายเป็นช่องทางหนึ่งในการพัฒนาธุรกิจสำหรับผู้ผลิตงานฝีมือและ องค์กรสร้างสรรค์ขนาดเล็กอื่น ๆ ช่วยให้คนในท้องถิ่นใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง (และทำให้ พวกเขาสามารถควบคุมกระบวนการได้) เป็นทรัพยากรหมุนเวียนเราหวังว่าจะได้เห็นว่าจุดหมาย ปลายทางรอบ ๆ โลกสร้างสรรค์และพัฒนาแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ขึ้นพื้นฐานเพื่อผลิต รูปแบบและรูปแบบใหม่ของการท่องเที่ยวที่อ่อนไหวต่อวัฒนธรรมและยั่งยืนในอนาคต

ในขณะที่ Brent Hanifl (2015) ได้ศึกษาเรื่องการสำรวจมูลค่าทางเศรษฐกิจ ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในซานตาเฟ นิวเม็กซิโก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามูลค่าทาง เศรษฐกิจของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้านโครงสร้าง กิจกรรมทางธรรมชาติ ในซานตาเฟ นิวเม็กซิโก และประเมินลักษณะของศิลปะและวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ รวมทั้งการสำรวจและการเข้าถึงมูลค่าทางเศรษฐกิจของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดสร้างสรรค์รอบเท่าที่นักท่องเที่ยวแสวงหากิจกรรมเฉพาะกลุ่มใหม่และ ประสบการณ์ เนื่องจากการแข่งขันกลลอรีการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เจริญรุ่งเรืองใน Santa Fe ใน New Hampshire จำกัดโอกาสการจ้างงานการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อสร้างคุณค่าให้กับ ศิลปินยังคงเป็นผู้ประกอบการเพื่อกระจายรายได้ของศิลปิน ข้อเสนอการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวและหน่วยงานทางวัฒนธรรมที่ร่วมมือกันเพื่อสร้างจุดหมายปลายทางที่ไม่ซ้ำ กัน ตอนนี้เมืองและภูมิภาคทั่วโลกยังคงสร้างและระบุรูปแบบใหม่ของการแข่งขันจำกัดค่าใช้จ่าย ในการเดินทาง มันเป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างแผนการเดินทางที่สร้างสรรค์ใหม่ให้ชุมชนและผู้นำความคิด ตระหนักถึงประโยชน์และความท้าทายของโครงการและบันทึกรายละเอียดของมูลค่าทางเศรษฐกิจ ของการวางแผนเพื่อกำหนดมูลค่าของหนึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิจัยในอนาคตอาจให้ข้อมูล และวางรากฐานสำหรับการริเริ่มที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่หนึ่ง

2.5.2.1 การเสนอรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว โดย JIANG Zhen Na and XIE Zhi Zhong (2012) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามวัฒนธรรมพื้นบ้านในชนบท การชุดและสร้างวัฒนธรรมพื้นบ้านในชนบท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวในชนบทเพื่อช่วยให้เกษตรกรได้รับรายได้ที่สูงขึ้นและเพื่อเพิ่มความเจริญทางเศรษฐกิจกลายเป็นความต้องการเร่งด่วนของเกษตรกรกระดาหรรณกรรมที่เกี่ยวข้องบนพื้นฐานของชาวชนบท วัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อพื้นบ้านศิลปะพื้นบ้านชีวิตทางสังคมและอื่น ๆ แปรประเภทและตามที่สำคัญการเกษตรประสบการณ์เทศกาลการผลิตงานฝีมือและรูปแบบการพัฒนาอีกรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชนบทเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชนบทเราต้องจัดการกับความสัมพันธ์ของ “ความคิดสร้างสรรค์” และ “ความนิยม” ความสัมพันธ์ของการพัฒนาทรัพยากรและความสนใจของเกษตรกรความสัมพันธ์ของแบรนด์ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมการดำเนินงานอุตสาหกรรมและการพัฒนาของที่ระลึกการท่องเที่ยวที่หลากหลาย

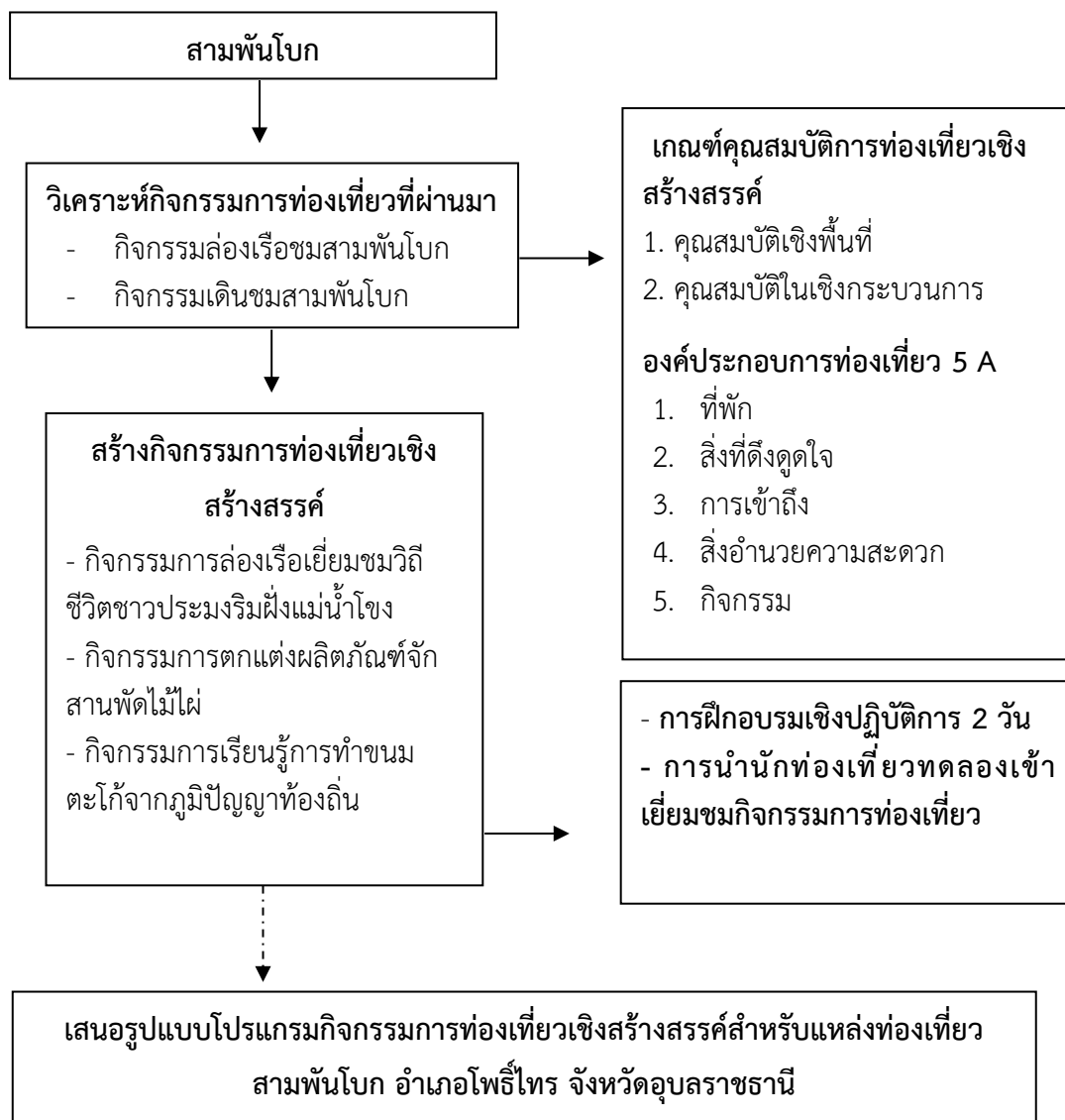
ส่วน Siow Kian Tan Shiann Far Kung and Ding Bang Luh (2013) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบของ ประสบการณ์สร้างสรรค์ในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสาระสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากมุมมองของนักท่องเที่ยว ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ปฏิสัมพันธ์ภายนอก และการสะท้อนกลับภายในสร้างประสบการณ์ความคิดสร้างสรรค์ของนักท่องเที่ยวอดิธ่างถึงการโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อมนักท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์/บริการ/ประสบการณ์ ในขณะที่คนหลังอ้างถึงจิตสำนึก/การรับรู้ความต้องการ และความคิดสร้างสรรค์ และได้ตอบในตัวตนของนักท่องเที่ยวตลอดประสบการณ์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของงานวิจัยต่างประเทศ พบว่า ในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมสำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก ด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อสร้างคุณค่าให้กับนักท่องเที่ยว และยังคงเป็นการกระจายรายได้ของชุมชน และรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชนบทเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชนบทต้องอาศัยจัดการกับความสัมพันธ์ของความคิดสร้างสรรค์และความนิยมกับความสัมพันธ์ของการพัฒนาทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวและชุมชน

2.6 กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และคิดค้นกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้ มุ่งวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกอำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ วิเคราะห์จากเกณฑ์คุณสมบัติการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และแนวคิดการท่องเที่ยว จากองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5 As จากนั้นจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และนำนักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมกิจกรรม ศึกษาจากแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งจะนำไปสู่การเสนอรูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับ

แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ดังสามารถแสดงรายละเอียดตามกรอบแนวคิดของการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.9 กรอบแนวคิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “รูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี” เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา เอกสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 การกำหนดพื้นที่
- 3.2 ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือและการทดสอบเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิธีการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อวิเคราะห์รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

3.1.1 การกำหนดพื้นที่วิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย คือ สามพันโบก ตำบลเหล่างาม อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี สามพันโบก เป็นแก่งหินขนาดใหญ่ในลำน้ำโขง ซึ่งจะปรากฏให้เห็นเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง (ประมาณเดือนมกราคมถึงเมษายน) ที่เรียกว่า “สามพันโบก” เพราะบนแก่งหินมีแอ่งน้ำขนาดเล็กใหญ่จำนวนมากกว่า 3,000 แอ่ง มีกิจกรรมที่น่าสนใจ คือ การล่องเรือชมสามพันโบกและการเดินชมสามพันโบก

3.1.2 ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ทั้งหมดจำนวน 7 คน ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่างาม จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านบ้านโป่งเป้า จำนวน 1 คน ตัวแทนกลุ่มท่องเที่ยวสามพันโบก จำนวน 5 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น ด้วยเทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (ทองใบ สุดซารี, 2549) ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ และเชี่ยวชาญในการทำงานด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก ตำบลเหล่างาม อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

3.1.3 เครื่องมือและการทดสอบเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก ตำบลเหล่างาม อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี จากแนวคิดการท่องเที่ยว และแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การสัมภาษณ์ในครั้งนี้มีลักษณะคำถามปลายเปิด (Open – ended Questions) เป็นคำถามที่มุ่งให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มีอิสระในการตอบคำถามให้ตรงประเด็นในหัวข้อที่ทำการศึกษา เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์

การทดสอบเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ การทดสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารการวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องโดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้อง ตรงตามเนื้อหาและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบพิจารณาอีกครั้งหนึ่งและนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

3.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1.4.1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากบทความ งานวิจัย เว็บไซต์ นิตยสาร หนังสือและตำราต่างๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้รวบรวมจากห้องสมุด สถาบันวิทยบริการของมหาวิทยาลัยต่างๆ และนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา

3.1.4.2 ผู้วิจัยดำเนินการขอใบอนุญาตเพื่อใช้ในการออกนอกสถานที่จากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ในการแจ้งไปยังหน่วยงานของกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูล

3.1.4.3 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและนัดหมายกลุ่มตัวอย่างของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกตำบลเหล่างาม อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

3.1.4.4 ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือน ตุลาคม ถึง เดือนธันวาคม รวมระยะเวลาเป็น 2 เดือน

3.1.4.5 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยโดยการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์จัดหมวดหมู่แล้วนำเสนอเชิงพรรณนาพร้อมภาพประกอบ

3.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร โดยการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) สำหรับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เกี่ยวกับปัญหาจากการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีอยู่และแนวทางการแก้ไขปัญหาวิเคราะห์รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี และสามารถนำไปเป็นปฏิบัติงานต่อไป และข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ศึกษาวิเคราะห์จัดหมวดหมู่แล้วนำเสนอเชิงพรรณนาพร้อมภาพประกอบ

3.2 วิธีการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

3.2.1 การกำหนดพื้นที่วิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย คือ สามพันโบก ตำบลเหล่างาม อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี สามพันโบก เป็นแก่งหินขนาดใหญ่ในลำน้ำโขง ซึ่งจะปรากฏให้เห็นเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง (ประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงมิถุนายน) ที่เรียกว่า “สามพันโบก” เพราะบนแก่งหินมีแอ่งน้ำขนาดเล็กใหญ่จำนวนมากกว่า 3,000 แอ่ง มีกิจกรรมที่น่าสนใจ คือ การล่องเรือชมสามพันโบกและการเดินชมสามพันโบก

3.2.2 ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างคือ วิทยากร จำนวน 3 คน ชาวบ้านชุมชนบ้านโป่งเป่า จำนวน 13 คน มัคคุเทศก์ท้องถิ่น จำนวน 2 คน ตัวแทนกลุ่มตัวแทนสามพันโบก จำนวน 5 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non probability Random Sampling) ด้วยเทคนิคแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (ทองใบ สุดซารี, 2549) ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือกจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกและมีความเชี่ยวชาญทางด้านท่องเที่ยว และวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการออกแบบผลิตภัณฑ์

3.2.3 เครื่องมือและการทดสอบเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ทั้งหมด 2 วัน ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการให้ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีแนวทางการอบรมเชิงปฏิบัติการกับกลุ่มตัวอย่างโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.3.1 โดยใช้วิทยากรพิเศษเป็นผู้ให้ข้อมูล โดยมีอบรมเพื่อให้ข้อมูลแก่กลุ่มตัวอย่างในเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก

3.2.3.2 ฝึกปฏิบัติการทำกิจกรรม ณ แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก

3.2.3.3 จากนั้นกลุ่มตัวอย่างได้ประเมินกิจกรรมตามหลักเกณฑ์รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ร่วมกัน

3.2.3.4 ร่วมปฏิบัติกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกอีกครั้งหนึ่ง

การทดสอบเครื่องมือการจัดฝึกอบรม การทดสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารการวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องโดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้อง ตรงตามเนื้อหาและตรง ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

3.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.2.4.1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากบทความ งานวิจัย เว็บไซต์ นิตยสาร หนังสือและตำราต่างๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้รวบรวมจากห้องสมุด สถาบันวิทยบริการของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา

3.2.4.2 ผู้วิจัยดำเนินการขอใบอนุญาตเพื่อใช้ในการออกนอกสถานที่จากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

3.2.4.3 ผู้วิจัยได้ทำการนัดหมายกลุ่มตัวอย่าง เพื่อร่วมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันรวมทั้งแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

3.2.4.4 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยการจำแนกรายละเอียด เปรียบเทียบ ด้วยการใช้รูปภาพ ตารางนำและสามารถนำไปเป็นปฏิบัติงานต่อไป และข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ศึกษาวิเคราะห์จัดหมวดหมู่แล้วนำเสนอเชิงพรรณนาพร้อมภาพประกอบ

3.3 วิธีการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเสนอรูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

3.3.1 การกำหนดพื้นที่วิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย คือ สามพันโบก ตำบลเหล่างาม อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี สามพันโบก เป็นแก่งหินขนาดใหญ่ในลำน้ำโขง ซึ่งจะปรากฏให้เห็นเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง (ประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงมิถุนายน) ที่เรียกว่า “สามพันโบก” เพราะบนแก่งหินมีแอ่งน้ำขนาดเล็กใหญ่จำนวนมากกว่า 3,000 แอ่ง มีกิจกรรมที่น่าสนใจ คือ การล่องเรือชมสามพันโบกและการเดินชมสามพันโบก

3.3.2 ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา นายอำเภอ อำเภอโพธิ์ไทร จำนวน 1 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่างาม จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านบ้านโป่งเป่า จำนวน 1 คน มัคคุเทศก์ท้องถิ่น จำนวน 2 คน ตัวแทนกลุ่มท่องเที่ยวสามพันโบก จำนวน 5 คน ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว จำนวน 2 ท่าน และนักท่องเที่ยว จำนวน 5 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non probability Random Sampling) ด้วยเทคนิคแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (ทองใบ สูดขาริ, 2549) ซึ่งคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการท่องเที่ยวและเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก

3.3.3 เครื่องมือและการทดสอบเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี จากแนวทางการท่องเที่ยว แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การสัมภาษณ์ในครั้งนี้มีลักษณะคำถามปลายเปิด (Open – ended Questions) เป็นคำถามที่มุ่งให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มีอิสระในการตอบคำถามให้ตรงประเด็นในหัวข้อที่ทำการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์และครบถ้วน

3.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.3.4.1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากบทความ งานวิจัย เว็บไซต์ นิตยสาร หนังสือและตำราต่างๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้รวบรวมจากห้องสมุด สถาบันวิทยบริการของมหาวิทยาลัยต่างๆ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา

3.3.4.2 ผู้วิจัยดำเนินการขอใบอนุญาตเพื่อใช้ในการออกนอกสถานที่จากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ในการแจ้งไปยังหน่วยงานของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำการขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูล

3.3.4.3 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและนัดหมายกลุ่มตัวอย่างของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก ตำบลเหล่างาม อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

3.3.4.4 ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นการประชุมกลุ่มย่อย โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ รวมระยะเวลาเป็น 2 เดือน

3.3.4.5 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยโดยการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์จัดหมวดหมู่แล้วนำเสนอเชิงพรรณนาพร้อมภาพประกอบ

3.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา โดยนำข้อมูลประเด็นสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถทางการท่องเที่ยวเกี่ยวกับปัญหาหลักของกิจกรรมการท่องเที่ยวและแนวทางการแก้ไขปัญหาวิเคราะห์เพื่อทำการแนะแนวทางในการนำเสนอรูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี สามารถนำไปเป็นปฏิบัติงานต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย				
วัตถุประสงค์	พื้นที่การวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือการวิจัย	การวิเคราะห์ผล
1. วิเคราะห์รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก	สามพันโบก ตำบลเหล่าสาม อำเภอโพธิ์ไทร	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าสาม จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านบ้านโป่งเป่า จำนวน 1 คน กลุ่มท่องเที่ยวสามพันโบก จำนวน 5 คน	แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา
2. สร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก	สามพันโบก ตำบลเหล่าสาม อำเภอโพธิ์ไทร	วิทยากร จำนวน 3 คน ชาวบ้านชุมชนบ้านโป่งเป่า จำนวน 13 คน มัคคุเทศก์ท้องถิ่น จำนวน 2 คน ตัวแทนกลุ่มท่องเที่ยวสามพันโบก จำนวน 5 คน	การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ทั้งหมด 2 วัน	วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
3. เสนอรูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก	สามพันโบก ตำบลเหล่าสาม อำเภอโพธิ์ไทร	ตัวแทนกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จำนวน 1 คน นายอำเภอ อำเภอโพธิ์ไทร จำนวน 1 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าสาม จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านบ้านโป่งเป่า จำนวน 1 คน มัคคุเทศก์ท้องถิ่น จำนวน 1 คน ตัวแทนกลุ่มท่องเที่ยวสามพันโบก จำนวน 5 คน ผู้ประกอบการท่องเที่ยว จำนวน 5 ท่าน และนักท่องเที่ยว จำนวน 5 คน	การประชุมกลุ่มย่อย	วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง รูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี เป็นวิธีการวิจัยและพัฒนา โดยผลการศึกษาเรียงตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมาสำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่างาม จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านบ้านโป่งเป่า จำนวน 1 คน ตัวแทนกลุ่มท่องเที่ยวสามพันโบก จำนวน 5 คน รวมทั้งหมดจำนวน 7 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกให้สอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งมีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

4.1.1 ศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยว

ศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ถือได้ว่ามีศักยภาพ อีกทั้งเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2562 คณะกรรมการอนุรักษ์แหล่งธรณีวิทยาและจัดตั้งอุทยานธรณี ได้มีมติเห็นชอบให้อุทยานธรณีผาชัน-สามพันโบก เป็นอุทยานธรณีประเทศไทย ซึ่งเป็นลำดับที่ 3 ครอบคลุมเนื้อที่ 4 อำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี คือ อำเภอโพธิ์ไทร อำเภอโขงเจียม อำเภอศรีเมืองใหม่และบางส่วนของอำเภอสรินธร เนื้อที่ทั้งหมด 1,700 ไร่ สร้างความน่าสนใจและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเป็นจำนวนมาก เพราะมีกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ เช่น กิจกรรมล่องเรือชมสามพันโบก นักท่องเที่ยวจะสามารถเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวภายในสามพันโบกและแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง โดยการล่องเรือไปตามแนวริมฝั่งแม่น้ำโขง โดยมีระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร เช่น ชมผาหินศิลาเลข ชมหาดหงส์ ชมต้นจามจุรียักษ์ ชมปากบั้งจุดแคบที่สุดของแม่น้ำโขง และชมหาดสลึง เป็นต้น สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า

“กิจกรรมของสามพันโบกถือว่ามีความศักยภาพมาก เพราะนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ค่อนข้างจะชื่นชอบกิจกรรม โดยเฉพาะการล่องเรือ ที่จะพานักท่องเที่ยวล่องชมทิวทัศน์ริมฝั่งน้ำโขง ที่เห็นแอ่งหินขนาดใหญ่และชมหาดทรายขาว และแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น ต้นจามจุรียักษ์ที่บ้านสองคอน ซึ่งนักท่องเที่ยวก็จะนั่งบนเรือมีชาวบ้านคอยเล่าเรื่องประวัติความเป็นมาให้ฟังตลอดเส้นทางของการล่องเรือ และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ก็จะสนุกสนานที่ได้ทำกิจกรรมและได้ถ่ายรูป...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 นายอำเภออำเภอโพธิ์ไทร, สัมภาษณ์: 2563)

อีกทั้งมีกิจกรรมเดินชมแอ่งหินขนาดใหญ่ มากกว่า 3,000 แอ่ง และมีแอ่งหินที่มีรูปร่างคล้ายตัวการ์ตูนต่าง ๆ เช่น รูปหัวใจคู่ และรูปมิกกี้เมาส์ เป็นต้น สามารถสืบสานและความตื่นตัวให้นักท่องเที่ยว

เดินทางเข้ามาชม และถือเป็นไฮไลท์สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาชมแอ่งหินที่สามพันโบก สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า

“นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ถ้าไม่ล่องเรือก็จะเดินชมหินชมธรรมชาติริมฝั่งแม่น้ำโขง และก็จะเดินหาแอ่งหิน ที่มีรูปร่างที่สวยงาม หรือไฮไลท์ เช่น รูปมิกกี้เมาส์ เพื่อถ่ายรูปกัน ซึ่งลานหินก็ค่อนข้างกว้างใหญ่ และไม่เหมือนที่ไหน อาจจะเรียกว่า “Unseen Thailand” หรือ “แกรนด์แคนยอนเมืองไทย” ก็ได้...” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 2 ชมรมผู้นำชมท้องถิ่น, สัมภาษณ์: 2563)

4.1.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก

กิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี มีทั้งหมด 2 กิจกรรม ประกอบไปด้วย กิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก และกิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1.2.1 กิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก เป็นกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการทำกิจกรรมล่องเรือเพื่อชมทัศนียภาพรอบ ๆ สามพันโบก รวมไปถึงชมวิถีชีวิตของชุมชนริมฝั่งแม่น้ำมูล โดยมีผู้ให้บริการหรือคนขับเรือเป็นผู้นำชมท้องถิ่น เล่าเรื่องราวประวัติความเป็นมา รวมถึงให้ข้อมูลในระหว่างท่องเที่ยว โปรแกรมการล่องเรือ ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ระยะทาง 4 กิโลเมตร นักท่องเที่ยวสามารถชมหาดต่างๆ ริมแม่น้ำโขง โดยเริ่มต้นที่สามพันโบกต่อด้วยชมหาดหงส์ ทะเลทรายเล็กๆ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขงติดกับดินแดนสามพันโบก ชมลานหินสีประกายแสง ผาหินศิลาเลข ผาหินที่มีตัวเลขเพื่อบอกระดับน้ำในแม่น้ำโขงเพื่อความปลอดภัยในการเดินเรือสมัยที่ฝรั่งเศสปกครองลาว ชมต้นจามจุรียักษ์ ตั้งอยู่ที่บ้านสองคอน ต้นไม้ขนาดใหญ่ริมแม่น้ำโขง ผ่านการคัดเลือกต้นไม้ “รุกข มรดกของแผ่นดิน” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ต่อด้วยชม “ปากบ่อง” จุดแคบที่สุดของแม่น้ำโขง และสิ้นสุดที่หาดสลึง หาดทรายขนาดใหญ่ตั้งอยู่ที่บ้านสองคอน เป็นหาดทรายขาว ทรายเม็ดเล็ก และยังเป็นจุดชมวิวที่สามารถถ่ายภาพสาธารณะรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราคาเรือเช่าเหมาลำอยู่ที่ 1,000 บาท สามารถรองรับนักท่องเที่ยว จำนวน 12 คน บนเรือจะมีเสื้อชูชีพไว้คอยให้บริการนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 4.1 กิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับกิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก ผู้วิจัยใช้หลักการวิเคราะห์จากแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เกณฑ์คุณสมบัติของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย คุณสมบัติในเชิงพื้นที่ และคุณสมบัติในเชิงกระบวนการ และจากแนวคิดการท่องเที่ยว ในประเด็นองค์ประกอบของการท่องเที่ยว 5 ด้าน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) ประกอบด้วยข้อดีและข้อเสียของกิจกรรม ดังนี้

1) คุณสมบัติในเชิงพื้นที่ ความหลากหลายและโดดเด่นทางวัฒนธรรมหรือทางธรรมชาติ สำหรับกิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก นักท่องเที่ยวจะสามารถเห็นถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะความเป็นวิถีชีวิตภูมิปัญญาชุมชน ที่มีอาชีพเป็นชาวประมง ภาษาที่ใช้สื่อสารของคนในชุมชน รวมไปถึงประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชน ผ่านการเล่าเรื่องของคนขับเรือหรือผู้นำชมท้องถิ่นนำเที่ยวในขณะล่องเรือ และมีธรรมชาติที่มีความโดดเด่นของแม่น้ำโขงที่เป็นแม่น้ำสายหลักที่ไหลผ่านสามพันโบก และเพื่อแบ่งเขตของประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อีกทั้งความโดดเด่นของแอ่งหิน 3,000 โบก ซึ่งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติผ่านการกัดกร่อนของสายน้ำทำให้เกิดเป็นแอ่งหินขนาดใหญ่

2) คุณสมบัติในเชิงกระบวนการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับชุมชน สำหรับกิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก นักท่องเที่ยวสามารถร่วมทำกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน คือการล่องเรือ ซึ่งกิจกรรมนี้นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับชุมชน ทั้งวิถีชีวิตชุมชน ภาษา การแต่งกาย รวมถึงการถ่ายทอดเรื่องราวเล่าประวัติความเป็นมาของสามพันโบกในขณะทำกิจกรรมล่องเรือ

3) ข้อดีข้อเสีย สำหรับกิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของกิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก

กิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก	
ข้อดี	ข้อเสีย
1. เยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวบริเวณรอบๆ สามพันโบกได้ เช่น ฝาศิลาเลข หาดหงส์ ลานหินสี หาดสลึง ดันจามจूरियक्ष पाकबोंग และหาดสลึง 2. สัมผัสกับธรรมชาติและวิถีริมแม่น้ำโขง 3. บนเรือ มีสิ่งอำนวยความสะดวกภัยให้แก่ นักท่องเที่ยว คือ เสื้อชูชีพ 4. บนเรือ มีผู้นำชมท้องถิ่น คอยให้บริการ ขณะล่องเรือท่องเที่ยว 5. ได้สัมผัสกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ภาษา การแต่งกาย การประกอบอาชีพ	1. เป็นกิจกรรมกลางแจ้ง มีอากาศร้อน 2. เป็นกิจกรรมที่ทำหายและผจญภัย 3. เป็นกิจกรรมที่ทำบนเรือ ไม่เอื้ออำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว 4. พื้นที่บนเรือคับแคบ ไม่สามารถขยับร่างกายได้เท่าที่ควร 5. สามารถท่องเที่ยวได้เฉพาะฤดูแล้ง (ประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมิถุนายน)

จากการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของกิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่สามพันโบก การล่องเรือสามารถเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวได้หลากหลาย โดยบางแห่งจะไม่สามารถขับรถเข้าไปได้ มีบริการเรือชูชีพและผู้นำชมท้องถิ่นให้ข้อมูลในขณะล่องเรือ ได้สัมผัสกับวัฒนธรรมท้องถิ่น และวิถีชุมชนริมฝั่งแม่น้ำโขง และกิจกรรมล่องเรือเป็นกิจกรรมแนวผจญภัย ท้าทาย มีพื้นที่คับแคบ ไม่สามารถเอื้ออำนวยความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวได้ ยังมีสภาพอากาศร้อน และสามารถท่องเที่ยวได้เฉพาะฤดูแล้ง (ประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงมิถุนายน) สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า

“การล่องเรือที่สามพันโบก จะทำให้นักท่องเที่ยวสามารถไปชมแหล่งท่องเที่ยวที่รถทั่วไปไม่สามารถขับเข้าไปได้ เช่น ฝาศิลาละเลข หาดหงส์ ลานหินสี หาดสลึง เป็นต้น และตลอดการล่องเรือจะมีผู้ขับเรือทำหน้าที่เป็นผู้นำชมท้องถิ่นบรรยายให้ข้อมูล นอกจากนี้นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับชุมชนได้เห็นการหาปลาริมโขง เห็นเครื่องมือการทำมาหากิน ได้ยินได้ฟังภาษาท้องถิ่น เห็นการแต่งกายได้ทักทายกับชาวบ้านริมแม่น้ำโขง ซึ่งถ้าไม่ทำกิจกรรมล่องเรือไม่สามารถสัมผัสกับวิถีชีวิตชุมชนเหล่านั้นได้ แต่ก็มีอากาศร้อน พื้นที่คับแคบ ทำอะไรไม่สะดวกสบาย ค่อยข้างจะเป็นกิจกรรมที่ท้าทายสำหรับนักท่องเที่ยว และล่องเรือได้เฉพาะฤดูแล้ง (พฤศจิกายนถึงมิถุนายน) เพราะช่วงอื่นระดับน้ำสูงขึ้นมา จะไม่สามารถล่องเรือได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 3 ชมรมเรือนำเที่ยว, สัมภาษณ์: 2563)

4.1.2.2 กิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก เป็นกิจกรรมที่โดยการเดินชมแอ่งหินขนาดใหญ่ มากกว่า 3000 แอ่ง โดยมีลักษณะของแอ่งหินยังมีขนาดใหญ่ คล้ายภูเขากลางลำน้ำโขง ความสวยงามวิจิตรของหินที่ถูกกระแสน้ำกัดเซาะจนเว้าแหว่ง ทำให้นักท่องเที่ยวมองเห็นเป็นภาพศิลปะ มีรูปร่างแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับจินตนาการของนักท่องเที่ยว โดยจุดที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก คือ โบกรูปหัวใจคู่ โบกรูปหัวสุนัขและโบกรูปมิกกี้เมาส์ โดยส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวจะใช้เวลาในการทำกิจกรรมประมาณ 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง

ภาพที่ 4.2 กิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับกิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก ผู้วิจัยใช้หลักการวิเคราะห์จากแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เกณฑ์คุณสมบัติของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย คุณสมบัติในเชิงพื้นที่ และคุณสมบัติในเชิงกระบวนการ และจากแนวคิดการท่องเที่ยว ในประเด็นองค์ประกอบของการท่องเที่ยว 5 ด้าน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) ประกอบด้วยข้อดีและข้อเสียของกิจกรรม ดังนี้

1) คุณสมบัติในเชิงพื้นที่ ความหลากหลายและโดดเด่นทางวัฒนธรรมหรือทางธรรมชาติ สำหรับกิจกรรม เดินชมทัศนียภาพสามพันโบกแสดงถึงความโดดเด่นทางวัฒนธรรม คือความเป็นวิถีชุมชน ที่ถูกถ่ายทอดผ่านภาษาในการสื่อสาร การแต่งกายของชุมชนที่น่าเที่ยว และความหลากหลายทางธรรมชาติ โดยเฉพาะแอ่งหินขนาดใหญ่ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ 3,000 โบก และนักท่องเที่ยวจะได้เห็นลักษณะของหินที่มีความงดงามและแอ่งน้ำที่สวยงาม อีกทั้งลำน้ำโขงที่ไหลผ่านแอ่งหิน

2) คุณสมบัติในเชิงกระบวนการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับชุมชน สำหรับกิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก นักท่องเที่ยวสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิต ภาษา การแต่งกาย จากผู้นำชมท้องถิ่นที่จะให้ความรู้ในขณะเดินชมแอ่งหิน

3) ข้อดีข้อเสีย สำหรับกิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของกิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก

กิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก	
ข้อดี	ข้อเสีย
1. ได้สัมผัสแอ่งหินที่สวยงามที่มีจำนวนมากกว่า 3,000 แอ่ง 2. ได้สัมผัสกับธรรมชาติและวิถีริมแม่น้ำโขง 3. ได้สัมผัสกับแหล่งธรณีวิทยาของประเทศไทย 4. ได้สัมผัสกับแกรนด์แคนยอนเมืองไทย	1. เป็นกิจกรรมกลางแจ้ง มีอากาศร้อน 2. มีพื้นที่ขนาดใหญ่ อาจจะใช้เวลานานเพื่อเจอจุดไฮไลต์ เช่น โบกรูปหัวใจเดี่ยว หัวใจคู่ สระมรกต และโบกรูปมิกกี้เมาส์ 3. ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว 4. สามารถท่องเที่ยวได้เฉพาะฤดูแล้ง (ประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมิถุนายน) 5. บางครั้งต้องเดินเท้าเพื่อลงไปชมแอ่งหินของสามพันโบก

การวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของกิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก เป็นกิจกรรมที่ส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวต้องเดินชมแอ่งหินที่โดนน้ำกันซะจนเป็นหลุมหลากหลายขนาด ที่มีจำนวนมากกว่า 3,000 แอ่ง นอกจากเดินชมแอ่งหินแล้ว นักท่องเที่ยวยังได้สัมผัสกับธรรมชาติและวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นริมแม่น้ำโขง และได้สัมผัสกับแอ่งหินที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นอุทยานธรณีของประเทศไทยอีกหนึ่งแห่ง หรือเรียกกันว่า “แกรนด์แคนยอนเมืองไทย” แต่ในขณะเดียวกัน สามพันโบกมีสภาพอากาศที่ร้อน มีพื้นที่ขนาดใหญ่ ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และสามารถเที่ยวชมได้เฉพาะฤดูแล้ง (เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมิถุนายน) เพราะช่วงอื่น ๆ จะมีน้ำขึ้นสูงท่วมแอ่งหิน จึงไม่สามารถมองเห็นแอ่งหินของสามพันโบกได้ สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า

“นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ก็จะเดินลงไปชมแอ่ง ไปถ่ายรูป ใช้เวลาไม่ถึง 1 ชั่วโมง เพราะอากาศร้อนมาก ตรงที่เป็นแอ่งหินก็ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวต้องพกน้ำ พกร่มไปเอง แต่ถ้าลงไปชมแล้วก็รู้สึกหายเหนื่อย เพราะมันสวยงามมาก ถ่ายรูปสวย มีรูปลักษณะของหินที่แปลกตา ส่วนใหญ่ก็จะไม่เคยเห็นที่ไหนมาก่อน และเรียกต่อกันว่าแกรนด์แคนยอนเมืองไทย นอกจากนั้นก็ชาวบ้านไปหาปลา นักท่องเที่ยวก็ได้เห็นได้ถ่ายรูปกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน ได้เรียนรู้เครื่องมือการหาปลาชนิดของปลาบ้าง ส่วนใหญ่ก็มีความสุขและได้ความรู้ที่มาจากที่นี่ แต่จะเที่ยวได้เฉพาะหน้าแล้ง เพราะน้ำลด ทำให้เห็นแอ่งหินทั้งหมดที่ละลานตา ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 4 ชมรมรณานิเวศ, สัมภาษณ์: 2563)

โดยจะเห็นได้ว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมาทั้ง 2 กิจกรรม มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติที่โดดเด่น แต่ในขณะเดียวกันยังมีนักท่องเที่ยวบางกลุ่มเลือกที่จะไม่ทำกิจกรรมเนื่องจากสภาพอากาศที่ไม่เอื้ออำนวย และไม่เหมาะในการรับรองกลุ่มผู้สูงอายุ เพราะการเดินทางเพื่อลงไปทำกิจกรรมไม่เอื้ออำนวย ซึ่งนักท่องเที่ยวต้องเดินทางลงไปด้วยตนเอง อีกทั้งกิจกรรมยังไม่หลากหลาย และในช่วงฤดูฝน ที่ไม่สามารถลงเรือและเดินชมแอ่งหินได้ ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกไม่พึงพอใจเมื่อเดินทางเข้ามาถึงแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวไม่สามารถกระจายรายได้ให้กับชุมชนได้ เช่น กิจกรรมล่องเรือทัศนียภาพของสามพันโบก มีเพียงชาวบ้านบางกลุ่มที่ได้ผลประโยชน์คือ กลุ่มที่ขับเรือ และกลุ่มชุมชนที่มีอาชีพค้าขายที่สามพันโบก และกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้ง 2 กิจกรรมยังไม่สามารถสอดคล้องกับหลักการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สมบูรณ์ได้ ดังนั้นผู้วิจัยและกลุ่มตัวอย่างได้ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อหาแนวทางในการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ร่วมกัน ซึ่งได้ข้อสรุปของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ทั้งหมด 3 กิจกรรมตามกระบวนการสร้างกิจกรรมและการประเมินผลในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

4.2 สร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

การอบรมเชิงปฏิบัติการ “เรื่องการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ” จัดขึ้นในระหว่างวันที่ 15-16 เดือนมกราคม พ.ศ. 2563 ณ แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี และมีผู้เข้าร่วมการอบรมในครั้งนี้ จำนวน 20 คน ประกอบไปด้วย ชาวบ้านชุมชนบ้านโป่งเป่า กลุ่มการท่องเที่ยวสามพันโบก ผู้นำชมท้องถิ่น และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ที่จะเข้าอบรมเชิงปฏิบัติการและทดลองฝึกปฏิบัติจริง ณ แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก จากนั้นในวันที่ 23 เดือนมกราคม พ.ศ. 2563 นำนักท่องเที่ยวทดลอง จำนวน 10 คน เข้าเยี่ยมชมรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี จากผลการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ได้มีการกำหนดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก จากการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเดิมที่มีอยู่ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างและเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก ทั้งหมด 3 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมการล่องเรือชมเย็นชมวิถีชีวิตชาวประมง กิจกรรมการตกแต่ง

ผลิตภัณฑ์จากพดไม้ไผ่ และกิจกรรมการทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยมีรายละเอียดกำหนดการดังต่อไปนี้

**การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับ
แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี”
ณ แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี
ระหว่างวันที่ 15-16 มกราคม พ.ศ. 2564**

วันเสาร์ที่ 15 มกราคม 2564 ณ แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก

08.30 – 09.00 น.	ลงทะเบียน
09.00 – 09.30 น.	กล่าวเปิดการอบรม โดยท่านนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่างาม
09.30 – 11.30 น.	การบรรยายและให้เทคนิคการเป็นนักร้องเรื่องชุมชน
โดยนายสุนทร ภาระเวช ผู้นำชมท้องถิ่น ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการเป็น
นักร้องเรื่องชุมชนที่ดี เช่น บุคลิกภาพของนักร้อง เรื่อง ประวัติ ความเป็นมา
ของแหล่งท่องเที่ยว วิธีชีวิตชุมชน เทคนิคการเสริมสร้างความมั่นใจ และ
การสร้างความสุขสนทนให้กับนักท่องเที่ยว
11.30 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 17.00 น.	ฝึกปฏิบัติการเป็นนักร้องเรื่องชุมชนสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยว
วิถีชีวิตชาวประมง โดยฝึกอบรมในสถานการณ์จริง

วันอาทิตย์ที่ 16 มกราคม 2564 ณ แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก

09.00 – 11.30 น.	การบรรยายและสาธิตวิธีการตกแต่งผลิตภัณฑ์จากพดไม้ไผ่
โดยนายภาคิน หิรัญ ภัณฑิลาที่ปต์วิภพ ผู้เชี่ยวชาญด้านการตกแต่งเดคูพาส
เป็นการสาธิตวิธีการตกแต่งลวดลายรูปภาพแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก
ลงบนพดไม้ไผ่ด้วยกระดาษเดคูพาส
11.30 – 12.30 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
12.30 – 13.30 น.	ฝึกปฏิบัติการออกแบบผลิตภัณฑ์จากพดไม้ไผ่
13.30 – 15.00 น.	การบรรยายและสาธิตวิธีการทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน
โดยนางสาวณัฐชนา เขียวสด ผู้เชี่ยวชาญในการทำขนมไทย
เป็นการบรรยาย และสาธิตวิธีการทำขนมตะโก้ตามแบบภูมิปัญญา
ชาวบ้านของอำเภอโพธิ์ไทร
15.00 – 16.00 น.	ฝึกปฏิบัติการทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน
16.00 – 17.00 น.	สรุปภาพรวมในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การจัดฝึกอบรมเชิงการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี มีการจัดอบรมทั้งหมด 2 วัน โดยมีวิทยากร ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 3 ท่าน คือ นายสุนทร ภาระเวช ผู้นำเที่ยวภายในท้องถิ่น นายภาคิน หิรัญ ภัณฑิลาที่ปต์วิภพ ผู้เชี่ยวชาญด้านการตกแต่งเดคูพาจ และนางสาวณัฐชญา เขียวสด ผู้เชี่ยวชาญในการทำขนมไทย เป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยการใช้การบรรยายและสาธิตวิธีการทำเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประกอบไปด้วย เทคนิคการเป็นนักร้องเรื่องชุมชน การตกแต่งผลิตภัณฑ์จากพื้ไม้ไผ่ และการทำขนมตะโก้ โดยมีรายละเอียดในการจัดฝึกอบรม ดังนี้

วันเสาร์ที่ 15 เดือนมกราคม พ.ศ. 2564 ณ แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

ในส่วนของภาคเช้า เป็นการกล่าวเปิดงาน โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่างาม และต่อด้วยการบรรยายและเทคนิคการเป็นนักร้องเรื่องชุมชน โดยนายสุนทร ภาระเวช ผู้นำชมท้องถิ่น เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคให้การเป็นนักร้องเรื่องชุมชนที่ดีและน่าสนใจ ซึ่งเน้นวิธีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคในการเล่าเรื่อง เช่น บุคลิกภาพของนักร้องเรื่อง เทคนิคการเสริมสร้างความมั่นใจ ประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว วิถีชีวิตชุมชน และการสร้างความสนุกสนานให้กับนักท่องเที่ยว โดยให้ผู้เข้าร่วมอบรมมีส่วนร่วมในการฝึกเล่าเรื่องชุมชนด้วยตนเอง

ภาพที่ 4.3 ลงทะเบียนในการเข้าอบรม

ภาพที่ 4.4 การฟังการบรรยายเกี่ยวกับเทคนิคของการเตรียมตัวเป็นนักร้อง

ภาพที่ 4.5 ผู้เข้าอบรมฝึกปฏิบัติในการแนะนำตัวเองและเล่าเรื่องที่ตนเองสนใจ

ในส่วนของภาคบ่ายฝึกปฏิบัติการเป็นนักร้องสำหรับกิจกรรมล่องเรือเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมง เป็นการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง คือ ชุมชนฝึกเล่าเรื่องประวัติความเป็นมา และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ในขณะที่กำลังทำกิจกรรมล่องเรือเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมง

ภาพที่ 4.6 ผู้เข้าอบรมฝึกปฏิบัติในเล่าเรื่องประวัติความเป็นมาของสามพันโบก

ภาพที่ 4.7 ผู้เข้าอบรมฝึกปฏิบัติในการในข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตชาวประมง

วันอาทิตย์ที่ 16 เดือนมกราคม พ.ศ. 2564 ณ แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภโพนไทร จังหวัดอุบลราชธานี

ในส่วนของภาคเช้า เป็นการบรรยายและสาธิตวิธีการตกแต่งผลิตภัณฑ์จากพื้ไม้ไผ่ โดยนายภาคินหิรัญ ภันท์ลาทีปต์วิภพ ผู้เชี่ยวชาญด้านการตกแต่งเคคูพาจ จะเป็นการสาธิตวิธีการตกแต่งลวดลายลงบนพื้ไม้ไผ่ด้วยเคคูพาจ ซึ่งผู้เข้าร่วมอบรมจะได้เรียนรู้ติดเคคูพาจรูปแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกลงบนพื้ไม้ไผ่ในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อจะนำไปถ่ายทอดให้กับนักท่องเที่ยงที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่สามพันโบก

ภาพที่ 4.8 ผู้เข้าอบรมฟังการให้ข้อมูลวิธีการตกแต่งลวดลายลงบนพัดไม้ไผ่

อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกทำกิจกรรม

1. พัดไม้ไผ่สำเร็จรูปจากชุมชน
2. กระดาษเดคูพาจ
3. กาว
4. แปรง
5. ถาดใส่น้ำเปล่า
6. ฟองน้ำ
7. น้ำยาเคลือบเดคูพาจ

วิธีการทำ

1. ทากาวเดคูพาจ ลงบนพัดไม้ไผ่ แล้วทิ้งให้แห้งสนิท 2 ครั้ง
2. ระหว่างรอการแห้ง ก็ตัดรูปจากกระดาษเดคูพาจเตรียมไว้
3. ลองเรียงรูปจัดองค์ประกอบให้สวย
4. ลอกกระดาษเดคูพาจออกให้เหลือชั้นบนชั้นเดียว
5. ทากระดาษลงบนจุดที่จะติด ใช้มือกดไว้
6. นำฟองน้ำจุ่มน้ำให้หมาดๆ ใช้ด้านนุ่มกดลงไปบนรูป ค่อย ๆ กดไล่จากตรงกลางของรูป ออกไปด้านข้างทีละข้างจนหมดทั้งรูป แล้วทิ้งให้แห้งสนิท
7. ใช้แปรงจุ่มน้ำยาเคลือบเดคูพาจ อย่าชุ่มมาก ค่อยๆ ทาทัບภาพ
8. รอจนตัวเคลือบแห้งสนิท

ภาพที่ 4.9 อุปกรณ์ในการตกแต่งลวดลายลงบนพัดไม้ไผ่

ภาพที่ 4.10 ผู้อบรมฝึกตกแต่งลงบนพัดไม้ไผ่

ในส่วนของช่วงบ่าย ผู้เข้าร่วมอบรมฝึกการผสมสีให้แม่นยำ และฝึกตกแต่งผลิตภัณฑ์จากพัดไม้ไผ่ในลวดลายต่าง ๆ ตามที่วิทยากรให้ข้อมูล

ภาพที่ 4.11 ตัวอย่างการตกแต่งตลาดลอยบนพัดไม้ไผ่ของผู้เข้าร่วมฝึกอบรม

ต่อมาเป็นการบรรยายให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำกิจกรรมการทำขนมตะโก้ที่มาจากภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยนางสาวณัฐชนา เขียวสด ผู้เชี่ยวชาญในการทำขนมไทย เป็นการบรรยายและสาธิตวิธีการทำขนมตะโก้ตามแบบภูมิปัญญาชาวบ้านของอำเภอโพธิ์ไทร ซึ่งผู้เข้าร่วมอบรมจะได้เรียนรู้วิธีการทำขนมด้วยตนเอง เพื่อจะนำไปถ่ายทอดให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่สามพันโบกและสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำ

1. เตา
2. หม้ออะลูมิเนียม
3. ทัพพี
4. มีด
5. เขียง
6. กระบวย
7. ช้อน

ส่วนผสม

1. ข้าวโพดต้มสุก 1 ถ้วย
2. มันม่วง 1 กิโลกรัม
3. น้ำเปล่า 500 มิลลิลิตร
4. น้ำตาลทราย 150 กรัม (สำหรับชั้นขนม)
5. แป้งมัน 70 กรัม (สำหรับชั้นขนม)

6. ใบเตย
7. เกลือ ½ ช้อนชา (สำหรับชั้นขนม)
8. กะทิ 500 มิลลิลิตร
9. เกลือ ½ ช้อนชา (สำหรับชั้นหน้ากะทิ)
10. น้ำตาลทราย 50 กรัม (สำหรับชั้นหน้ากะทิ)
11. แป้งมัน 70 กรัม (สำหรับชั้นหน้ากะทิ)

วิธีทำชั้นเนื้อขนม

1. นำหม้อขึ้นตั้งไฟปานกลาง เทน้ำเปล่าลงไป ตามด้วยมันม่วงบด หรือข้าวโพดต้มสุก น้ำตาลทราย เกลือ และแป้งมัน ตามลำดับ คนไปเรื่อย ๆ จนแป้งสุก และหนืด
2. ตักใส่กระทงใบตอง $\frac{2}{3}$ ของกระทง และพักไว้ให้เซตตัว

วิธีทำชั้นหน้ากะทิ

1. นำหม้อขึ้นตั้งไฟปานกลาง เทกะทิลงไป ตามด้วยน้ำตาลทราย เกลือ แป้งมัน และใบเตย คนให้เข้ากัน และคนจนแป้งสุกและหนืดขึ้น
2. ตักชั้นกะทิใส่ลงบนชั้นแป้งที่เตรียมไว้จนเต็ม ทำจนครบทุกชั้น
3. ตกแต่งด้วยมันม่วงหั่นเต๋าชิ้นเล็ก หรือเม็ดข้าวโพดเพื่อความสวยงาม และพักไว้ให้เซตตัว

ภาพที่ 4.12 อุปกรณ์ในการทำขนมตะโก้

ภาพที่ 4.13 การบรรยายให้ข้อมูลในการทำขนมตะโก้

ภาพที่ 4.14 ผู้เข้าอบรมฝึกเรียนรู้ขนมตะโก้

ภาพที่ 4.15 ขนมตะโก้ที่ผู้เข้าอบรมฝึกทำ

ภาพที่ 4.16 ถ่ายภาพร่วมกันหลังการฝึกอบรม

หลังจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีผู้บรรยายให้ข้อมูล ทั้ง 3 ท่าน ได้ประเมินทักษะในการฝึกปฏิบัติในแต่ละกิจกรรม ประกอบไปด้วย การฝึกเล่าเรื่องสำหรับกิจกรรม การล่องเรือเยี่ยมชมวิถีชีวิตชาวประมง การตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ และการขนมตะโก้ จากภูมิปัญญาชาวบ้าน ดังนี้

(1) การฝึกเล่าเรื่องสำหรับการล่องเรือเยี่ยมชมวิถีชีวิตชาวประมง พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพร้อมในการเรียนรู้ และสามารถฝึกเล่าเรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกได้เป็นอย่างดี และสามารถถ่ายทอดเรื่องราวและเล่าเรื่องตลกเพื่อสร้างความบันเทิงให้กับนักท่องเที่ยวได้ ผู้เข้าอบรม

ยังมีบุคลิกภาพที่ดี สามารถสื่อสารได้ชัดเจน อีกทั้งการฝึกเล่าเรื่องสำหรับการล่องเรือชมเยี่ยมชมวิถีชีวิตชาวประมง ผู้เข้าอบรมยังมองว่า เป็นรูปแบบกิจกรรมที่น่าสนใจ เพราะเดิมทีจะล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก แต่กิจกรรมนี้นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนริมโขงที่มีการประอาชีพชาวประมง นักท่องเที่ยวจะได้มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับคนในชุมชน

(2) การตกแต่งผลิตภัณฑ์จากพื้ดไม้ไผ่ พบว่า ผู้เข้าอบรมให้ความสนใจในการทำกิจกรรมเป็นอย่างมาก และสามารถเรียนรู้วิธีการทำได้อย่างรวดเร็ว สามารถฝึกถ่ายทอดวิธีการทำให้นักท่องเที่ยวทดลองได้ และมีความสามารถในการตกแต่งงานศิลปะลงบนพื้ดไม้ไผ่ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งการตกแต่งผลิตภัณฑ์จากพื้ดไม้ไผ่ ผู้เข้าอบรมมองว่า เคยมีนักท่องเที่ยวต้องการซื้อพื้ด เพื่อใช้งานในขณะเดินชมสามพันโบก แต่ที่แหล่งท่องเที่ยวยังไม่มีจำหน่าย โดยการตกแต่งพื้ดไม้ไผ่ นักท่องเที่ยวสามารถลงมือทำด้วยตนเอง และเป็นผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก และสามารถสัมผัสได้ถึงภูมิปัญญาพื้นถิ่น ที่นำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์และสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

(3) การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน พบว่า ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่จะเคยรับประทานขนมตะโก้และเคยทำมาก่อน เป็นขนมที่ทำมาตั้งแต่ในสมัยโบราณ จึงทำให้ผู้เข้าอบรมสามารถพึงปฏิบัติได้เป็นอย่างดี มีหน้าตา สีสนของขนมที่สวยงามและอร่อย และยังสามารสื่อสารและอธิบายวิธีการทำได้อย่างถูกต้องชัดเจนและเข้าใจง่าย กิจกรรมการทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน ผู้เข้าอบรมมองว่า กิจกรรมนี้จะสามารถถ่ายทอดวิถีชีวิตชุมชนที่มีการทำเกษตรริมโขง โดยการปลูกข้าวโพด มันม่วง และพืชผักสวนครัว จะเป็นการนำวัตถุดิบที่ได้จากท้องถิ่น มาทำเป็นขนม และยังเป็นอนุรักษ์ขนมไทยโบราณเพื่อนำมาให้นักท่องเที่ยวได้ชิมและเข้าใจวิถีชีวิตชุมชนมากขึ้น

จากนั้นชุมชนที่ได้เข้าฝึกอบรม จึงเล็งเห็นความสำคัญและสนใจรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทั้ง 3 รูปแบบ จึงได้แบ่งหน้าที่ชาวบ้านที่อยู่ในกลุ่มท่องเที่ยวสามพันโบกเพื่อรับผิดชอบในการให้ข้อมูลและสาธิตวิธีการทำให้นักท่องเที่ยว และในวันที่ 23 เดือนมกราคม พ.ศ. 2564 ได้นำนักท่องเที่ยวทดลองเข้าเยี่ยมชมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีกำหนดการท่องเที่ยวดังนี้

กำหนดการนักท่องเที่ยวทดลองเข้าเยี่ยมชมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ในวันที่ 23 เดือนมกราคม พ.ศ. 2564 ณ แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก

08.00 – 08.30 น.	การต้อนรับนักท่องเที่ยว
08.30 – 11.30 น.	เยี่ยมชมกิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน
11.30 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหาร
13.00 – 15.30 น.	เยี่ยมชมกิจกรรมเรียนรู้การตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพื้ดไม้ไผ่
15.30 – 16.30 น.	เยี่ยมชมกิจกรรมการล่องเรือชมชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง
16.30 – 17.00 น.	ประเมินรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว

เมื่อนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่สามพันโบก มีผู้นำชมท้องถิ่นกล่าวต้อนรับท่องเที่ยว และเล่าเรื่องราวประวัติความเป็นมาของสามพันโบกให้นักท่องเที่ยวฟัง จากนั้นพานักท่องเที่ยวเยี่ยมชมกิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน และให้ข้อมูลวิธีการทำ และนักท่องเที่ยวฝึกทำกิจกรรม โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำหรับกิจกรรมนี้ คือ นางทองเพียร คนสวย

ภาพที่ 4.17 นักท่องเที่ยวทดลองฝึกทำขนมตะโก้

ภาพที่ 4.18 นักท่องเที่ยวทดลองฝึกทำกระทงใบเตยสำหรับใส่ขนมตะโก้

ภาพที่ 4.19 นักท่องเที่ยวทดลองโซว์ขนมที่ได้ฝึกทำ

ต่อมาพานักท่องเที่ยวทดลองเข้าเยี่ยมชมกิจกรรมเรียนรู้การตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ โดยนักท่องเที่ยวจะได้ฝึกตกแต่งทำพัดเพื่อเป็นของที่ระลึกให้กับตนเอง โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำหรับกิจกรรมนี้ คือ นางหนูจร ปราบภัย

ภาพที่ 4.20 นักท่องเที่ยวทดลองเรียนรู้วิธีการตกแต่งพัดไม้ไผ่

ภาพที่ 4.21 นักท่องเที่ยวทดลองลงมือตกแต่งพัดไม้ไผ่ด้วยตนเอง

ภาพที่ 4.22 การตกแต่งพัดไม้ไผ่จากฝีมือนักท่องเที่ยว

จากนั้นพานักท่องเที่ยวเยี่ยมชมกิจกรรมการการลองเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง โดยนักท่องเที่ยวจะได้ลองเรือเพื่อเรียนรู้วิถีการทำประมง การจับปลาริมโขง และชมแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำหรับกิจกรรมนี้ คือ นายสุนทร ภาระเวช

ภาพที่ 4.23 นักท่องเที่ยวทดลองชมการสาธิตวิธีการตกปลา

ภาพที่ 4.24 นักท่องเที่ยวทดลองการตกปลาแบบวิถีพื้นบ้าน

หลังจากนักท่องเที่ยวทดลองร่วมทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก จึงได้มีการประเมินรูปแบบกิจกรรม ทั้ง 3 รูปแบบ ดังนี้

(1) กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสามารถถ่ายทอดความรู้และอธิบายวิธีการทำได้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย และกิจกรรมนี้ทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิธีการหาปลาของชาวบ้าน ได้รู้จักชนิดของอุปกรณ์หาปลา และชนิดของปลาน้ำโขง อีกทั้งยังได้สัมผัสกับธรรมชาติริมฝั่งแม่น้ำโขง เข้าใจวิถีชุมชน วัฒนธรรมท้องถิ่น ภาษาของคนในพื้นที่ และได้แลกเปลี่ยนความรู้และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมร่วมกับชุมชน สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า

“กิจกรรมการล่องเรือ ผู้ให้ข้อมูลอธิบายได้ดี เข้าใจความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างเข้าใจ และทำให้ทราบถึงวิถีชีวิตชุมชน ก็คือการหาปลา อุปกรณ์ที่ใช้ในการหาปลา ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1. นักท่องเที่ยว: สัมภาษณ์, 2564)

“กิจกรรมการล่องเรือ เป็นกิจกรรมที่สนุก ได้ความรู้ ได้เรียนรู้วิถีการหาปลาของชุมชน และผู้ให้ข้อมูล สามารถอธิบายให้เข้าใจและชัดเจน...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4. นักท่องเที่ยว: สัมภาษณ์, 2564)

(2) กิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จากสานพัดไม้ไผ่ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสามารถถ่ายทอดวิธีการตกแต่งและออกแบบผลิตภัณฑ์จากพัดไม้ไผ่ได้เป็นอย่างดี และนักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และนำไปใช้เป็นของที่ระลึกและใช้พัดคลายร้อนในขณะที่เดินชมสามพันโบกได้ อีกทั้งได้สัมผัสถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่นำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และนักท่องเที่ยวได้สินค้าของที่ระลึกที่เป็นฝีมือของตนเอง สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า

“กิจกรรมการทำตกแต่งพัด เป็นกิจกรรมที่ดีมาก นักท่องเที่ยวได้ทำเอง และได้นำไปใช้พัดคลายร้อนได้ และเหมาะกับกลุ่มผู้สูงอายุ ที่ไม่สามารถลงไปเดินชมได้ ผู้ให้ข้อมูลอธิบายได้เข้าใจ สอนวิธีการทำแบบเป็นกันเอง รู้สึกสนุกที่ได้ทำกิจกรรมนี้...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2. นักท่องเที่ยว: สัมภาษณ์, 2564)

“กิจกรรมนี้ ได้ลงมือทำด้วยตนเอง สนุกมาก และผู้สอนทำอธิบายได้เข้าใจดี วิธีการทำง่าย เหมาะกับทุกวัย...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3. นักท่องเที่ยว: สัมภาษณ์, 2564)

(3) กิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอธิบายขั้นตอนวิธีการทำได้ดีเป็นอย่างดี เข้าใจง่าย และทำให้นักท่องเที่ยวสนใจและอยากเรียนรู้เพื่อกลับไปทำที่บ้าน และกิจกรรมนี้ เป็นการทำขนมโบราณที่นักท่องเที่ยวบางคนไม่เคยรับประทานมาก่อน เกิดความสนใจและอย่างเรียนรู้ นักท่องเที่ยวยังรู้แหล่งวัตถุดิบที่อยู่ริมแม่น้ำโขงและหาได้ในชุมชน และได้เรียนรู้วัฒนธรรมของการทำขนมร่วมกับชุมชน และได้แลกเปลี่ยนวิธีการทำขนมดั้งเดิมจากแหล่งที่อยู่ของนักท่องเที่ยวให้ชุมชนได้เรียนรู้ สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า

“กิจกรรมนี้ ทำแล้วสนุก ได้เรียนรู้การทำขนมดั้งเดิมของชุมชน ผู้ให้ข้อมูลอธิบายได้ดีเข้าใจง่าย ขนมมีกลิ่นหอมน่ารับประทาน และสามารถศึกษาแล้วนำกลับไปทำที่บ้านได้ เหมาะกับผู้สูงอายุมาก และเป็นการเอาวัตถุดิบจากชุมชนมาทำเป็นขนม เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนด้วย ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5. นักท่องเที่ยว: สัมภาษณ์, 2564)

“กิจกรรมนี้ ผู้บรรยายให้ข้อมูลอธิบายวิธีการทำเข้าใจง่าย และวัตถุดิบในการทำหาซื้อได้ง่าย และชุมชนนำวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชนมาทำ ถือว่าเป็นการใช้สิ่งที่มีอยู่ในเกิดประโยชน์ ขนมทำง่าย และอร่อย สามารถนำไปประกอบเป็นอาชีพได้ ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2. นักท่องเที่ยว: สัมภาษณ์, 2564)

รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก มีทั้งหมด 3 กิจกรรม ประกอบไปด้วย (1) กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง (2) กิจกรรม

การตกแต่งผลิตภัณฑ์จากสานพัดไม้ไผ่ และ (3) กิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้อธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ดังนี้

(1) กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง เป็นกิจกรรมล่องเรือเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนในการหาปลาริมแม่น้ำโขง กิจกรรมนี้ใช้เวลาในการล่องเรือ 1 ชั่วโมง มีระยะทาง 4 กิโลเมตร นักท่องเที่ยวสามารถชมหาดต่างๆ ริมแม่น้ำโขง โดยเริ่มต้นที่สามพันโบก ต่อด้วยชมผาหินศิลาเลข ผาหินที่มีตัวเลขเพื่อบอกระดับน้ำในแม่น้ำโขงเพื่อความปลอดภัยในการเดินเรือสมัยที่ฝรั่งเศสปกครองประชาธิปไตยประชาชนลาว ชมหาดหงส์ ทะเลทรายเล็กๆ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขงติดกับดินแดนสามพันโบก ชมต้นจามจุรียักษ์ ตั้งอยู่ที่บ้านสองคอน ต้นไม้ขนาดใหญ่ริมแม่น้ำโขง ผ่านการคัดเลือกต้นไม้ “รุกข มรดกของแผ่นดิน” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ต่อด้วยชม “ปากบ่อง” ซึ่งเป็นจุดที่แคบสุดของแม่น้ำโขง เพียง 65 เมตร และสิ้นสุดการท่องเที่ยวที่หาดสลึง และในขณะล่องเรือ นักท่องเที่ยวจะได้เยี่ยมชมการตกปลาตามวิถีชีวิตชุมชนที่บริเวณปากบ่อง และนักท่องเที่ยวจะสามารถร่วมทำกิจกรรมกับชุมชนได้

ตารางที่ 4.3 กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง

กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง	ผลการสำรวจ	
	มี	ไม่มี
1. กิจกรรมถูกออกแบบมาจากพื้นฐานของทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่น	√	
2. มีปราชญ์/ศิลปิน หรือคนเล่าเรื่องที่สามารถออกแบบเรื่องราว	√	
3. การออกแบบกิจกรรมเป็นการเรียนรู้จากผู้รู้ที่มีประสบการณ์จริง	√	
4. มีการออกแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรม	√	
5. กิจกรรมออกแบบโดยใช้ประสาทสัมผัสได้อย่างเด่นชัด	√	
6. สถานที่จัดกิจกรรมมีการออกแบบไว้อย่างเหมาะสม	√	
7. กิจกรรมถูกออกแบบไว้ให้มีความไหลลื่นสามารถกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และสุนทรียภาพ	√	
8. การออกแบบกิจกรรมเปิดโอกาสให้พัฒนาศักยภาพในการสร้างสรรค์ผลงานของตัวเอง	√	
9. กิจกรรมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ให้มีศักยภาพ	√	
10. กิจกรรมท่องเที่ยวสร้างสรรค์มีความพร้อมในการสื่อสารกิจกรรมได้อย่างสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	√	

กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง กิจกรรมนี้ถูกออกแบบมาจากพื้นฐานของทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่น คือ การประกอบอาชีพชาวประมง และนั่งเรือในการหาปลา ทุนทางธรรมชาติที่มีที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขง และลานหินขนาดใหญ่ หรือที่เรียกว่า “3,000 โบก” ในขณะที่ล่องเรือมีผู้นำชมท้องถิ่นหรือชาวบ้านที่ขับเรือ เป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวความเป็นมาของสามพันโบกและวิถีชีวิตชาวประมงในการหาปลา นักท่องเที่ยวจะได้ข้อมูลและประสบการณ์จริงจากผู้เชี่ยวชาญและมีความรู้ในการหาปลาและเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นอย่างดี กิจกรรมนี้ยังเปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรม โดยนักท่องเที่ยวจะได้ทดลองการตกปลา จับปลา และแลกเปลี่ยนวิถีชีวิตในการหาปลาร่วมกับชุมชน กิจกรรมนี้มีการออกแบบโดยนักท่องเที่ยวจะสามารถรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสได้อย่างเด่นชัด เช่น นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับวิถีชีวิตชาวประมง สัมผัสกับรสชาติอาหารพื้นถิ่นและปลาแม่น้ำโขง สัมผัสกับภาษาที่ใช้สื่อสารของคนในท้องถิ่น และได้ยินเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ และสัมผัสบรรยากาศริมฝั่งแม่น้ำโขง อีกทั้งสถานที่ในการทำกิจกรรม นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสพื้นที่บริเวณสามพันโบกที่แท้จริง และนักท่องเที่ยวจะได้รับสุนทรียภาพในการล่องเรือจากคนในชุมชนที่แท้จริง อีกทั้งกิจกรรมนี้ยังเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มองค์ความรู้และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ถือได้ว่ามีศักยภาพสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ที่โดดเด่น และชุมชนมีความพร้อมในการให้บริการนักท่องเที่ยวในการร่วมทำกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์

(2) กิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ เป็นการตกแต่งพัดไม้ไผ่ด้วยกระดาษเดคูพาส พัดไม้ไผ่เป็นสินค้าที่คนในชุมชนทำเป็นอาชีพ และใช้กระดาษเดคูพาสที่เป็นรูปภาพแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกมาเพื่อติดแปะลงบนพัดไม้ไผ่ ซึ่งถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนได้ อีกทั้งนักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการทำผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกด้วยตนเอง กิจกรรมใช้เวลาในการเรียนรู้ ประมาณ 30 นาที และสามารถนำไปใช้พัดเพื่อคลายร้อนในขณะที่เดินชมสามพันโบก และจะพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของอำเภอโพธิ์ไทรต่อไป

ตารางที่ 4.4 กิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่

กิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่	ผลการสำรวจ	
	มี	ไม่มี
1. กิจกรรมถูกออกแบบมาจากพื้นฐานของทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่น	✓	
2. มีปราชญ์/ศิลปิน หรือคนเล่าเรื่องที่สามารออกแบบเรื่องราว	✓	
3. การออกแบบกิจกรรมเป็นการเรียนรู้จากผู้รู้ที่มีประสบการณ์จริง	✓	
4. มีการออกแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรม	✓	
5. กิจกรรมออกแบบโดยใช้ประสาทสัมผัสได้อย่างเด่นชัด	✓	

กิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ (ต่อ)	ผลการสำรวจ	
	มี	ไม่มี
6. สถานที่จัดกิจกรรมมีการออกแบบไว้อย่างเหมาะสม	✓	
7. กิจกรรมถูกออกแบบไว้ให้มีความไหลลื่นสามารถกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และสุนทรีย์ภาพ	✓	
8. การออกแบบกิจกรรมเปิดโอกาสให้พัฒนาศักยภาพในการสร้างสรรค์ผลงานของตัวเอง	✓	
9. กิจกรรมการท่องเที่ยวยุทธศาสตร์ให้มีศักยภาพ	✓	
10. กิจกรรมท่องเที่ยวยุทธศาสตร์มีความพร้อมในการสื่อสารกิจกรรมได้อย่างสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	✓	

กิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ ถูกออกแบบมาจากพื้นฐานของทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น ภายในชุมชนมีทรัพยากรท้องถิ่น โดยเฉพาะต้นไผ่มีเป็นจำนวนมาก และชาวบ้านส่วนหนึ่งมีอาชีพจักสานไม้ไผ่ และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่น ดังนั้นจึงนำได้ใช้พัดไม้ไผ่ที่มีอยู่ในชุมชนและปราชญ์ของชุมชนที่มีความเชี่ยวชาญในการจักสานพัดไม้ไผ่ ให้ข้อมูลแก่ชาวบ้านที่สนใจการทำพัดไม้ไผ่ และนำพัดที่เกิดจากฝีมือคนในชุมชนมาใช้ในการทำผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่นักท่องเที่ยวจะได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนี้หรือการตกแต่งพัดไม้ไผ่ โดยการใช้กระดาษเคียวที่ออกแบบเป็นรูปภาพแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก เช่น กิจกรรมล่องเรือ แม่น้ำโขง แอ่งหิน 3,000 โบก โบกหินรูปต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อนำมาตัดแปะตกแต่งลงบนพัดไม้ไผ่ กิจกรรมนี้จะเปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรม การตกแต่งพัดไม้ไผ่ที่นักท่องเที่ยวได้ออกแบบ ถือได้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นมีเอกลักษณ์เฉพาะหรือเป็นผลิตภัณฑ์ขึ้นเดียวในโลกที่ถูกออกแบบโดยนักท่องเที่ยว การตกแต่งผลิตภัณฑ์นี้ออกแบบโดยใช้ประสาทสัมผัสได้อย่างเด่นชัด โดยนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับผลิตภัณฑ์ที่เป็นฝีมือชุมชน คือ พัดไม้ไผ่ ได้สัมผัสกับภาษาที่ใช้สื่อสารในท้องถิ่นในระหว่างทำกิจกรรม และได้สัมผัสบรรยากาศและทัศนียภาพของสามพันโบกดังรูปภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ใช้ตกแต่งลงบนพัดไม้ไผ่ และเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวจะได้ใช้ความคิดที่สร้างสรรค์ของตนเองในการทำกิจกรรม และเป็นกิจกรรมที่มีศักยภาพ นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมร่วมกับคนในชุมชน มีผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่ถูกออกแบบหรือตกแต่งด้วยตนเอง และผลิตภัณฑ์จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อคลายร้อนในขณะเดินชมสามพันโบก และชุมชนมีความพร้อมที่จะใช้ข้อมูลนักท่องเที่ยวและพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับนักท่องเที่ยว

(3) กิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นกิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชุมชน ที่ในสมัยโบราณมักจะทำขนมตะโก้ในงานประเพณีต่าง ๆ และวัตถุดิบในการทำขนมเป็นผลผลิตจากเกษตรริมโขง และเป็นกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์ขนมโบราณของชุมชนให้คงอยู่และพัฒนาเป็นขนมที่ขึ้นชื่อของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก สำหรับกิจกรรมนี้ในเวลาในการเรียนรู้ประมาณ 30 นาที นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำขนม เช่น การห่อกระทงใบเตย

การกวนแป้งขนม เป็นต้น นอกจากนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น และยังสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

ตารางที่ 4.5 กิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน

กิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน	ผลการสำรวจ	
	มี	ไม่มี
1. กิจกรรมถูกออกแบบมาจากพื้นฐานของทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่น	✓	
2. มีปราชญ์/ศิลปิน หรือคนเล่าเรื่องที่สามารถออกแบบเรื่องราว	✓	
3. การออกแบบกิจกรรมเป็นการเรียนรู้จากผู้ที่มีประสบการณ์จริง	✓	
4. มีการออกแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรม	✓	
5. กิจกรรมออกแบบโดยใช้ประสาทสัมผัสได้อย่างเด่นชัด	✓	
6. สถานที่จัดกิจกรรมมีการออกแบบไว้อย่างเหมาะสม	✓	
7. กิจกรรมถูกออกแบบไว้ให้มีความไหลลื่นสามารถกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และสุนทรียภาพ	✓	
8. การออกแบบกิจกรรมเปิดโอกาสให้พัฒนาศักยภาพในการสร้างสรรค์ผลงานของตัวเอง	✓	
9. กิจกรรมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ให้มีศักยภาพ	✓	
10. กิจกรรมท่องเที่ยวสร้างสรรค์มีความพร้อมในการสื่อสารกิจกรรมได้อย่างสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	✓	

กิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นกิจกรรมที่ถูกออกแบบจากทุนทางวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่น ชุมชนในพื้นที่ในสมัยโบราณก็มักจะทำขนมตะโก้ในงานประเพณีต่าง ๆ เพราะมีขั้นตอนวิธีการทำง่าย และวัตถุดิบเป็นผลผลิตจากเกษตรริมโขง ชุมชนจะมีผู้เชี่ยวชาญในการทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อจะให้ข้อมูลและสาธิตวิธีการทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ โดยจากผู้ที่มีประสบการณ์จริง กิจกรรมนี้จะเปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรม โดยการทำขนมและการทำกระทงใบเตยใส่ขนม กิจกรรมถูกออกแบบโดยใช้ประสาทสัมผัสได้อย่างเด่นชัด เช่น การสัมผัสรสชาติขนมตะโก้จากภูมิปัญญาที่มีรสชาติดั้งเดิม สัมผัสอุปกรณ์และวัตถุดิบที่มาจากชุมชน สัมผัสสภาพอากาศสามพันโบก และสัมผัสภาษาท้องถิ่น และเป็นกรรมจริงที่นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้วิธีการทำเพื่อนำกลับไปประกอบอาชีพได้ และกิจกรรมนี้ เป็นกิจกรรมที่มีศักยภาพ สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน และชุมชนมีความพร้อมที่ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 4.6 การเปรียบเทียบรูปแบบกิจกรรมเดิมและรูปแบบกิจกรรมใหม่ตามหลักการท่องเที่ยว
เชิงสร้างสรรค์

กิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน	ผลการสำรวจ กิจกรรมเดิม		ผลการสำรวจ กิจกรรมใหม่	
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
1. กิจกรรมถูกออกแบบมาจากพื้นฐานของทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่น	✓		✓	
2. มีปราชญ์/ศิลปิน หรือคนเล่าเรื่องที่สามารรถออกแบบเรื่องราว	✓		✓	
3. การออกแบบกิจกรรมเป็นการเรียนรู้จากผู้ที่มีประสบการณ์จริง	✓		✓	
4. มีการออกแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรม	✓		✓	
5. กิจกรรมออกแบบโดยใช้ประสาทสัมผัสได้อย่างเด่นชัด		✓	✓	
6. สถานที่จัดกิจกรรมมีการออกแบบไว้อย่างเหมาะสม		✓	✓	
7. กิจกรรมถูกออกแบบไว้ให้มีความไหลลื่นสามารถกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และสุนทรียภาพ		✓	✓	
8. การออกแบบกิจกรรมเปิดโอกาสให้พัฒนาศักยภาพในการสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง		✓	✓	
9. กิจกรรมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ให้มีศักยภาพ		✓	✓	
10. กิจกรรมท่องเที่ยวสร้างสรรค์มีความพร้อมในการสื่อสารกิจกรรมได้อย่างสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง		✓	✓	

จากตารางดังกล่าว อธิบายได้ว่า ทั้งกิจกรรมเดิมและกิจกรรมใหม่ กิจกรรมถูกออกแบบมาจากพื้นฐานของทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่น คือ การแอ่งหินขนาดใหญ่ที่มีมากกว่า 3,000 โบก และวิถีชีวิตชุมชนริมแม่น้ำโขง และมีปราชญ์ชุมชนหรือคนเล่าเรื่องที่สามารรถถ่ายทอดเรื่องราวในประวัติศาสตร์ได้ โดยนักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้จากผู้ที่มีประสบการณ์จริง อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรม แต่ในขณะเดียวกันรูปแบบกิจกรรมใหม่นักท่องเที่ยวจะสามารถใช้ประสาทสัมผัสได้อย่างเด่นชัดสัมผัสกับวิถีชีวิตชุมชนริมแม่น้ำโขง สัมผัสกับรสชาติอาหารพื้นถิ่น สัมผัสกับภาษาที่ใช้สื่อสารของคนในท้องถิ่น และได้ยินเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ และสัมผัสบรรยากาศริมฝั่งแม่น้ำโขง อีกทั้งสถานที่ในการทำกิจกรรม นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสพื้นที่บริเวณสามพันโบกที่แท้จริง และนักท่องเที่ยวจะได้รับสุนทรียภาพในการทำกิจกรรมร่วมคนในชุมชนที่แท้จริง และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้พัฒนาศักยภาพในการสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง และเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ถือได้ว่า

มีศักยภาพสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ที่โดดเด่น และชุมชนมีความพร้อมในการให้บริการนักท่องเที่ยว ในการร่วมทำกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์

รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อให้สอดคล้องหลักการสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การสร้างสมดุลระหว่าง 3 มิติ ของการพัฒนา อันได้แก่ มิติการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน และ มิติการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ดังนี้

(1) **มิติการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน** รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกสามารถกระจายรายได้ให้เอื้อประโยชน์แก่ชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ จากการทำกิจกรรม และออกแบบผลิตภัณฑ์ เช่น ผลิตภัณฑ์จักสาน พัดไม้ไผ่ เพื่อจัดจำหน่ายเป็นสินค้าที่ระลึกของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก

(2) **มิติการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน** รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก สามารถพัฒนาคนในชุมชนให้มีความรู้ ความสามารถ มีสมรรถนะและมีคุณภาพชีวิตสูงขึ้นจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และสามารถพัฒนาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้

(3) **มิติการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน** รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมในปริมาณที่ระบบนิเวศสามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาพเดิมได้ มีการนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และเกิดการอนุรักษ์และเห็นคุณค่าของทรัพยากรที่นำมาและต้องการรักษาให้คงอยู่ต่อไป

4.3 เสนอรูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดอุบลราชธานี

จากการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประกอบไปด้วย 3 รูปแบบกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง กิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ และกิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน ผู้วิจัยได้นำกระบวนการพัฒนา และการประเมินจากวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเสนอรูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างคือนายอำเภอบึงสามพัน 1 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่างาม จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านบ้านโป่งเปือย จำนวน 1 คน ตัวแทนกลุ่มท่องเที่ยวสามพันโบก จำนวน 5 คน ผู้ประกอบท่องเที่ยว 2 คน และนักท่องเที่ยว 5 คน รวมทั้งหมดจำนวน 15 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกให้สอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งมีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

4.3.1 รูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดอุบลราชธานี

จากผลการศึกษาในวัตถุประสงค์ที่ 1 วิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมา และ วัตถุประสงค์ที่ 2 การสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง จึงได้เสนอรูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งหมด 2 โปรแกรม ประกอบไปด้วย โปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2 วัน 1 คืน และ โปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 1 วัน

ซึ่งเป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวที่มีการบริหารจัดการโดยกลุ่มการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก ที่นำรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ทั้ง 3 รูปแบบ มาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวหลักที่จัดอยู่ในโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) โปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2 วัน 1 คืน

โปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2 วัน 1 คืน เป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวและทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในรูปแบบ 2 วัน 1 คืน ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้การทำขนมตะโก้ เป็นขนมดั้งเดิมของชุมชน และได้เรียนรู้วิถีการทำจากภูมิปัญญาชาวบ้าน เยี่ยมชมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ด้วยกระดาษเศษพวง ที่นำผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่จากกลุ่มอาชีพในชุมชน มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึก โดยนักท่องเที่ยวเป็นผู้ออกแบบและตกแต่งด้วยตนเอง เดินชมทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก ที่มีมากกว่า 3,000 โบก ที่นักท่องเที่ยวจะได้เห็นลักษณะของหินที่มีรูปร่างแปลกใหม่ เช่น โบก รูปหัวใจเดี่ยว รูปหัวใจคู่ สระมรกต หินรูปหัวสุนัข และโบก รูปมิกกี้เมาส์ เป็นต้น และนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของชุมชนในการประกอบอาชีพชาวประมง ด้วยการล่องเรือชมวิถีชีวิตชุมชนชาวประมง โดยการล่องเรือไปตามแนวริมฝั่งแม่น้ำโขง โดยมีระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร และเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น ชมผาหินศิลาเลข ชมหาดหงส์ ชมต้นจามจุรียักษ์ ชมปากบ้องจุดแคบที่สุดของแม่น้ำโขง และชมหาดสลึง เป็นต้น ซึ่งมีโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2 วัน 1 คืน ดังนี้

ตารางที่ 4.7 โปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2 วัน 1 คืน

โปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2 วัน 1 คืน	
ช่วงเวลา	รายละเอียดกิจกรรม
วันแรก	
09.00 น. – 12.00 น.	เยี่ยมชมกิจกรรมการเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน
12.00 น. – 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
15.30 น. – 16.30 น.	เยี่ยมชมกิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่
17.00 น.	พักผ่อนตามอัธยาศัย
วันที่สอง	
07.30 น. – 09.00 น.	เยี่ยมชมกิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง
09.30 น. – 11.00 น.	ไหว้พระริมแม่น้ำโขง
11.30 น.	เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

**** หมายเหตุ:** ระยะเวลาและสถานที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

โปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2 วัน 1 คืน ผู้วิจัยได้กำหนดอัตราค่าใช้จ่ายสำหรับโปรแกรมแบบ 2 วัน 1 คืน ราคา 1,269 บาท/ท่าน (*สำหรับนักท่องเที่ยวจำนวน 10 ท่านขึ้นไป) ซึ่งมีการแสดงวิธีการคิดคำนวณค่าใช้จ่าย ดังนี้ต่อไป

- (1) ค่าที่พัก 1 คืน (400 บาท/คน รวมอาหารเช้า) 400 บาท
- (2) ค่าอาหารกลางวัน 1 มื้อ (100 บาท/คน) 100 บาท
- (3) ค่าอาหารว่าง 3 ครั้ง (30*3 บาท/คน) 90 บาท
- (4) ค่าอาหารเย็น 1 มื้อ (200 บาท/คน) 200 บาท
- (5) ค่าทำกิจกรรมการเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน (50บาท/คน) 50 บาท
- (6) ค่าทำกิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ (60 บาท/คน) 60 บาท
- (7) กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง (150บาท/คน) 150 บาท
- (8) ค่าผู้นำชมท้องถิ่น (300 บาท/กลุ่ม) 30 บาท
- (9) ค่ารถรับส่ง/คน (200 บาท/กลุ่ม) 20 บาท
- (10) ค่าธรรมเนียมให้กับหมู่บ้าน (500 บาท/กลุ่ม) 50 บาท
- (11) ค่าประสานงานและสถานที่ (1,000 บาท/กลุ่ม) 100 บาท

รวมทั้งสิ้น รวมทั้งสิ้น 1,250 บาท/คน = โปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2 วัน 1 คืน 1,269 บาท/คน

(2) โปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 1 วัน

โปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 1 วัน เป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ด้วยกระดาษเคดูพาจ ที่นำผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่จากกลุ่มอาชีพในชุมชน มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึก โดยนักท่องเที่ยวเป็นผู้ออกแบบและตกแต่งด้วยตนเอง เรียนรู้การทำขนมตะโก้ เป็นขนมดั้งเดิมของชุมชน และได้เรียนรู้วิธีการทำจากภูมิปัญญาชาวบ้าน และนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของชุมชนในการประกอบอาชีพชาวประมงด้วยการล่องเรือชมวิถีชีวิตชุมชนชาวประมง โดยการล่องเรือไปตามแนวริมฝั่งแม่น้ำโขง โดยมีระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร และเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น ชมผาหินศิลาเลข ชมหาดหงส์ ชมต้นจามจุรียักษ์ ชมปากบ่อจุดแคบที่สุดของแม่น้ำโขง และชมหาดสลึง เป็นต้น ซึ่งมีโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 1 วัน ดังนี้

ตารางที่ 4.8 โปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 1 วัน

โปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 1 วัน	
ช่วงเวลา	รายละเอียดกิจกรรม
09.00 น. – 10.00 น.	เยี่ยมชมกิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่
10.00 น. – 12.00 น.	เยี่ยมชมกิจกรรมการเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน
12.00 น. – 13.0 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00 น. – 15.30 น.	เยี่ยมชมกิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง

**** หมายเหตุ:** ระยะเวลาและสถานที่อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

โปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 1 วัน ผู้วิจัยได้กำหนดอัตราค่าใช้จ่ายสำหรับโปรแกรมแบบ 1 วัน ราคา 699 บาท (*สำหรับนักท่องเที่ยวจำนวน 10 ท่านขึ้นไป) ซึ่งมีการแสดงวิธีการคิดคำนวณค่าใช้จ่าย ดังนี้ต่อไปนี้

1. ค่าอาหารกลางวัน 1 มื้อ (100 บาท/คน) 100 บาท
 2. ค่าอาหารว่าง 2 ครั้ง (30*2 บาท/คน) 60 บาท
 3. ค่าทำกิจกรรมการเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน (50 บาท/คน) 50 บาท
 4. ค่าทำกิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ (60 บาท/คน) 60 บาท
 5. กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง (150บาท/คน) 150 บาท
 6. ค่าผู้นำชมท้องถิ่น (300 บาท/กลุ่ม) 30 บาท
 7. ค่ารถรับส่ง/คน (200 บาท/กลุ่ม) 20 บาท
 8. ค่าธรรมเนียมให้กับหมู่บ้าน (500 บาท/กลุ่ม) 50 บาท
 9. ค่าประสานงานและสถานที่ (500 บาท/กลุ่ม) 50 บาท
- รวมทั้งสิ้น 570 บาท/คน = โปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 1 วัน 699 บาท/คน

4.3.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการนำเที่ยวรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

การจัดทำแผนปฏิบัติการโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี จะปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก โปรแกรมท่องเที่ยว ได้แก่ โปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2 วัน 1 คืน และโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 1 วัน และข้อมูลติดต่อของที่พัก ร้านอาหาร และหน่วยงานช่วยเหลือนักท่องเที่ยว เพื่อมอบให้แก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐ และนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นสื่อในการให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่สามพันโบกอำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

สามพันโบก

สามพันโบก ตั้งอยู่ที่บ้านวังเป้ง ตำบลเหล่าสาม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดอุบลราชธานี มีประวัติศาสตร์เล่าขานกันมานาน

"ตำนานปู่ทูน" ทูนโบกที่เกิดขึ้นมากมาย ก่อเกิดเรื่องเล่า ปู่ทอนสามารถจับปลาบริเวณด้านก่อน (ถือเป็นเครื่องนุ่งห่มปลาของทูนเอ็ดสาม) แต่ปู่ทอนไม่สามารถจับปลาได้จึงฮึดสู้ลงไปในริมน้ำจึงเจอน้ำตกจำนวนมาก ซึ่งโบกในภาษาไทย แปลว่า **"ทูน"** จึงแปลว่า **"สามพันทูน"** หรือ **สามพันโบก** มาจนถึงปัจจุบัน

เป็นแหล่งที่ชาวบ้านมาจับปลา ในหน้าแล้งตามหลุมแอ่ง โบกและสระน้ำ

เนื่องจากหลุมแอ่งจำนวนมากเหล่านี้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดจำนวนมาก ที่ชาวบ้านนิยมจับไปทำปลาร้า

ใช้สำหรับการดำรงชีพ

สามพันโบก เป็นแอ่งและหลุมมากมาย โดยผลงานของแม่น้ำโขง ที่กัดเซาะแก่งหินนี้ ในช่วงฤดูน้ำหลากทุกๆปี ซึ่งเป็นความมหัศจรรย์ของธรรมชาติ ที่ทำให้เกิดเป็นแอ่งมากมายมากกว่า 3,000 โบก และสิ่งตรงข้ามที่ห่างไปไม่กี่เมตร ก็เป็นฝั่งของประเทศเพื่อนบ้าน คือประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

นอกจากความสวยงามที่โบกได้ให้ความงามงานของธรรมชาติแล้ว ยังได้เกิดวิถีชีวิตของการอยู่ร่วมกันระหว่างชาวไทย และชาวลาวริมฝั่งโขง **สามพันโบก** เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมากที่สุดในอำเภอยางชุมน้อย มีนักท่องเที่ยวที่สนใจมาชมตั้งแต่แม่น้ำโขงและยังติดกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สามพันโบก เป็นแอ่งและหลุมมากมาย โดยผลงานของแม่น้ำโขง ที่กัดเซาะแก่งหินนี้ ในช่วงฤดูน้ำหลากทุกๆปี ซึ่งเป็นความมหัศจรรย์ของธรรมชาติ ที่ทำให้เกิดเป็นแอ่งมากมายมากกว่า 3,000 โบก และสิ่งตรงข้ามที่ห่างไปไม่กี่เมตร ก็เป็นฝั่งของประเทศเพื่อนบ้าน คือประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วันที่ต้อง

07.30 - 09.00 น. เยี่ยมชมกิจกรรมชมร่องเรือชมวิถีชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง

09.30 - 11.00 น. ให้อาหารปลาแม่น้ำโขง

11.30 น. เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

โปรแกรมนำเที่ยว 2 วัน 1 คืน 1,269.-

วิธีแรก

09.00 - 12.00 น. เยี่ยมชมกิจกรรมการเลี้ยงดูการรักษามรดกสัตว์จากมูลนิธิยูเนสโก ชาวบ้าน

12.00 - 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

13.00 - 15.30 น. เยี่ยมชมกิจกรรมการทอดแห

พักค้างคืนที่ที่พักบ้านวังเป้ง

15.30 - 16.30 น. เยี่ยมชมกิจกรรมการชมภาพเขียนบนโขง

17.00 น. พักผ่อนตามอัธยาศัย

ภาพที่ 4.25 แผ่นพับด้านใน

โปรแกรมนำเที่ยว 1 วัน

699.-

09.00 – 10.00 น. เยี่ยมชมกิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานผืนไม้ไผ่

10.00 – 12.00 น. เยี่ยมชมกิจกรรมการเรียนรู้การทำขนมได้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน

12.00 – 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

13.00 – 15.30 น. เยี่ยมชมกิจกรรมท่องเที่ยวเรือชมวิถีชาวประมงรับชมฝั่งแม่น้ำโขง

ข้อมูลติดต่อ

คุณสุนทร การะเวช
โทร.080-056-9693

รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว

ส่งเสริมการตลาด

สามพันโบก

จุดชมวิวยักษ์ใหญ่ จ.ยโสธร

ภาพที่ 4.26 แผ่นพับด้านนอก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่องรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี เป็นวิธีการวิจัยและพัฒนา ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการศึกษา
- 5.2 อภิปรายผล
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยใช้วิธีการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่าน

กิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี มีทั้งหมด 2 กิจกรรม ประกอบไปด้วย กิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของ สามพันโบก และกิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1.1.1 กิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก เป็นกิจกรรมสำหรับ นักท่องเที่ยวที่ต้องการทำกิจกรรมล่องเรือเพื่อชมทัศนียภาพรอบ ๆ สามพันโบก โปรแกรมการล่องเรือ ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ระยะทาง 4 กิโลเมตร นักท่องเที่ยวสามารถชมหาดต่าง ๆ ริมน้ำโขง โดยวิเคราะห์คุณสมบัติในเชิงพื้นที่ นักท่องเที่ยวจะสามารถเห็นถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม อีกทั้งความโดดเด่นของแอ่งหินมากกว่า 3,000 โบก ซึ่งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติผ่านการกัดกร่อนของ สายน้ำทำให้เกิดเป็นแอ่งหินขนาดใหญ่ วิเคราะห์คุณสมบัติในเชิงกระบวนการ การแลกเปลี่ยน เรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับชุมชน สำหรับกิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของ สามพันโบก นักท่องเที่ยวสามารถร่วมทำกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน คือการล่องเรือ ซึ่งกิจกรรมนี้ นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับชุมชน ทั้งวิถีชีวิตชุมชน ภาษา การแต่งกาย รวมถึงการถ่ายทอดเรื่องราวเล่าประวัติของสามพันโบกในขณะทำกิจกรรมล่องเรือ และ ข้อดีข้อเสียของกิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจสำหรับ นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่สามพันโบก การล่องเรือสามารถเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวได้ หลากหลาย โดยบางแห่งจะไม่สามารถขับรถเข้าไปได้ มีบริการเสื้อชูชีพและมัคคุเทศก์ชุมชนให้ข้อมูล ในขณะที่ล่องเรือ ได้สัมผัสกับวัฒนธรรมท้องถิ่น และวิถีชุมชนริมฝั่งแม่น้ำโขง และกิจกรรมล่องเรือ เป็นกิจกรรมแนวผจญภัย ทำทาย มีพื้นที่คับแคบ ไม่สามารถเอื้ออำนวยความสะดวกสบาย

แก่นักท่องเที่ยวได้ ยังมีสภาพอากาศร้อน และสามารถท่องเที่ยวได้เฉพาะฤดูแล้ง (ประมาณเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน)

5.1.1.2 กิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก เป็นกิจกรรมที่โดยการเดินชมแอ่งหินขนาดใหญ่ มากกว่า 3,000 แอ่ง โดยมีลักษณะของแอ่งหินยังมีขนาดใหญ่ คล้ายภูเขากลางลำน้ำโขง ความสวยงามวิจิตรของหินที่ถูกกระแสน้ำกัดเซาะจนเว้าแหว่ง ทำให้นักท่องเที่ยวมองเห็นเป็นภาพศิลปะ โดยจุดที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก คือ โบกรูปหัวใจคู่ โบกหัวใจเดี่ยว โบกสมรท และโบกรูปมิกกี้เมาส์ โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะใช้เวลาในการทำกิจกรรมประมาณ 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง วิเคราะห์คุณสมบัติในเชิงพื้นที่ ความหลากหลายและโดดเด่นทางวัฒนธรรมหรือทางธรรมชาติ สำหรับกิจกรรม เดินชมทัศนียภาพสามพันโบกแสดงให้เห็นถึงความโดดเด่นทางวัฒนธรรม คือความเป็นวิถีชุมชน ที่ถูกถ่ายทอดผ่านภาษาในการสื่อสาร การแต่งกายของชุมชนที่น่าทึ่ง และความหลากหลายทางธรรมชาติ โดยเฉพาะแอ่งหินขนาดใหญ่ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมากกว่า 3,000 โบก และนักท่องเที่ยวจะได้เห็นลักษณะของหินที่มีความงดงาม และแอ่งน้ำที่สวยงาม อีกทั้งลำน้ำโขงที่ไหลผ่านแอ่งหิน วิเคราะห์คุณสมบัติในเชิงกระบวนการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับชุมชน สำหรับกิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก นักท่องเที่ยวสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิต ภาษา การแต่งกาย จากมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่จะให้ความรู้ในขณะเดินชมแอ่งหิน และการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของกิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก เป็นกิจกรรมที่ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวต้องเดินชมแอ่งหินที่โดนน้ำกันเซาะ มากกว่า 3,000 แอ่ง นอกจากเดินชมแอ่งหินแล้ว นักท่องเที่ยวยังได้สัมผัสกับธรรมชาติและวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นริมแม่น้ำโขง และได้สัมผัสกับแอ่งหินที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นอุทยานธรณีของประเทศไทยหรือเรียกกันว่า “แกรนด์แคนยอนเมืองไทย” แต่ในขณะเดียวกัน สามพันโบกมีสภาพอากาศที่ร้อน มีพื้นที่ขนาดใหญ่ ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว และสามารถชมได้เฉพาะฤดูแล้ง (ประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมิถุนายน) เพราะช่วงอื่นๆ ระดับน้ำจะสูงขึ้นจนท่วมแอ่งหิน จึงไม่สามารถมองเห็นแอ่งหินของสามพันโบกได้

5.1.2 ผลการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การอบรมเชิงปฏิบัติการ “เรื่องการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ” จัดขึ้นในระหว่างวันที่ 15-16 เดือนมกราคม พ.ศ. 2563 ณ แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี และมีผู้เข้าร่วมการอบรมในครั้งนี้ จำนวน 20 คน ประกอบไปด้วย ชาวบ้านชุมชนบ้านโป่งเป่า กลุ่มการท่องเที่ยวสามพันโบก มัคคุเทศก์ท้องถิ่น และผู้ประกอบการกิจท่องเที่ยว จากนั้นในวันที่ 23 เดือนมกราคม พ.ศ. 2563 นำนักท่องเที่ยวทดลอง จำนวน 10 คน เข้าเยี่ยมชมรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี จากผลการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ได้มีการกำหนดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก จากการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเดิมที่มีอยู่ ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างและเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก ทั้งหมด 3 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมการลองเรือชมเยี่ยมชมวิถีชีวิตชาวประมง กิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จากพืชไม้ไผ่ และกิจกรรมการทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้านที่ซึ่งมีรายละเอียดพอสรุปได้ดังนี้

5.1.2.1 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการวันเสาร์ที่ 15 เดือนมกราคม พ.ศ. 2564 ณ แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ในส่วนของภาคเช้า เป็นการกล่าวเปิดงาน โดยท่านนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่างาม และต่อด้วยการบรรยายและเทคนิคการเป็นนักเล่าเรื่องชุมชน โดยนายสุนทร ภาระเวช ผู้นำเที่ยวท้องถิ่น เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคให้การเป็นนักเล่าเรื่องชุมชนที่ดีและน่าสนใจ ซึ่งเน้นวิธีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคในการเล่าเรื่อง เช่น บุคลิกภาพของนักเล่าเรื่อง เทคนิคการเสริมสร้างความมั่นใจ ประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว วิธีชีวิตชุมชน และการสร้างความสนุกสนานให้กับนักท่องเที่ยว โดยให้ผู้เข้าร่วมอบรมมีส่วนร่วมในการฝึกเล่าเรื่องชุมชนด้วยตนเอง ในส่วนของภาคบ่ายฝึกปฏิบัติการเป็นนักเล่าเรื่องสำหรับกิจกรรมล่องเรือเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมง เป็นการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง คือ ชุมชนฝึกเล่าเรื่องประวัติความเป็นมา และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ในขณะที่กำลังทำกิจกรรมล่องเรือเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมง และในวันอาทิตย์ที่ 16 เดือนมกราคม พ.ศ. 2564 ณ แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ในส่วนของภาคเช้า เป็นการบรรยายและสาธิตวิธีการตกแต่งผลิตภัณฑ์จากพัดไม้ไผ่ โดยนายภาคิน หิรัญ ภัณฑิลาทิพย์วิภพ ผู้เชี่ยวชาญด้านการตกแต่งเดคูพาจ จะเป็นการสาธิตวิธีการตกแต่งลวดลายลงบนพัดไม้ไผ่ด้วยเดคูพาจ ซึ่งผู้เข้าร่วมอบรมจะได้เรียนรู้ติดเดคูพาจรูปแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกลงบนพัดในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อจะนำไปถ่ายทอดให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่สามพันโบกในส่วนของบ่าย ผู้เข้าร่วมอบรมฝึกการผสมสีให้แม่นยำ และฝึกตกแต่งผลิตภัณฑ์จากพัดไม้ไผ่ในลวดลายต่าง ๆ ตามที่วิทยากรให้ข้อมูล ต่อมาเป็นการบรรยายให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำกิจกรรมการทำขนมตะโก้ที่มาจากภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยนางสาวณัฐธนา เขียวสด ผู้เชี่ยวชาญในการทำขนมไทย เป็นการบรรยายและสาธิตวิธีการทำขนมตะโก้ตามแบบภูมิปัญญาชาวบ้านของอำเภอโพธิ์ไทร ซึ่งผู้เข้าร่วมอบรมจะได้เรียนรู้วิธีการทำขนมด้วยตนเอง เพื่อจะนำไปถ่ายทอดให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่สามพันโบก และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้หลังจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีผู้บรรยายให้ข้อมูลทั้ง 3 ท่าน ได้ประเมินทักษะในการฝึกปฏิบัติในแต่ละกิจกรรม ดังนี้ 1) การฝึกเล่าเรื่องสำหรับการล่องเรือชมเยี่ยมชมวิถีชีวิตชาวประมง พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพร้อมในการเรียนรู้ และสามารถฝึกเล่าเรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกได้เป็นอย่างดี และสามารถถ่ายทอดเรื่องราวและเล่าเรื่องตลกเพื่อสร้างความบันเทิงให้กับนักท่องเที่ยวได้ ผู้เข้าอบรมยังมีบุคลิกภาพที่ดี สามารถสื่อสารได้ชัดเจน อีกทั้งการฝึกเล่าเรื่องสำหรับการล่องเรือชมเยี่ยมชมวิถีชีวิตชาวประมง ผู้เข้าอบรมยังมองว่าเป็นรูปแบบกิจกรรมที่น่าสนใจ เพราะเดิมทีจะล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก แต่กิจกรรมนี้นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนริมโขงที่มีการประอาชีพชาวประมง นักท่องเที่ยวจะได้มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับคนในชุมชน 2) การตกแต่งผลิตภัณฑ์จากพัดไม้ไผ่ พบว่า ผู้เข้าอบรมให้ความสนใจในการทำกิจกรรมเป็นอย่างมาก และสามารถเรียนรู้วิธีการทำได้อย่างรวดเร็ว สามารถฝึกถ่ายทอดวิธีการทำให้นักท่องเที่ยวทดลองได้ และมีความสามารถในการตกแต่งงานศิลปะลงบนพัดไม้ไผ่ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งการตกแต่งผลิตภัณฑ์จากพัดไม้ไผ่ ผู้เข้าอบรมมองว่าเคยมีนักท่องเที่ยวต้องการซื้อพัด เพื่อนำไปใช้พัดในขณะที่เดินชมสามพันโบก แต่ที่แหล่งท่องเที่ยวยังไม่เคยมีจำหน่าย โดยการตกแต่งพัดไม้ไผ่ นักท่องเที่ยวสามารถลงทำด้วยตนเอง และเป็นผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก

และสามารถสัมผัสได้ถึงภูมิปัญญาพื้นถิ่น ที่นำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์และสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน และ 3) การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน พบว่า ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่จะเคยรับประทานขนมตะโก้และเคยฟังทำมาก่อน เป็นขนมที่ทำมาตั้งแต่ในสมัยโบราณ จึงทำให้ผู้เข้าอบรมสามารถฟังปฏิบัติได้เป็นอย่างดี มีหน้าตา สีสันทของขนมที่สวยงามและอร่อย และยังสามารถสื่อสารและอธิบายวิธีการทำได้อย่างถูกต้องชัดเจนและเข้าใจง่าย กิจกรรมการทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน ผู้เข้าอบรมมองว่า กิจกรรมนี้จะสามารถถ่ายทอดวิถีชีวิตชุมชนที่มีการทำเกษตรริมโขง โดยการปลูกข้าวโพด มันม่วง และพืชผักสวนครัว จะเป็นการนำวัตถุดิบที่หาได้จากท้องถิ่น มาทำเป็นขนม และยังเป็นอนุรักษ์ขนบไทยโบราณเพื่อนำมาให้นักท่องเที่ยวได้ชิมและเข้าใจวิถีชีวิตชุมชนมากขึ้น

5.1.2.2 วันที่ 23 เดือนมกราคม พ.ศ. 2564 ได้นำนักท่องเที่ยวทดลองเข้าเยี่ยมชมกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก เมื่อนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่สามพันโบก มีผู้นำเที่ยวชุมชนกล่าวต้อนรับท่องเที่ยว และเล่าเรื่องราวประวัติความเป็นมาของสามพันโบกให้นักท่องเที่ยวฟัง จากนั้นพานักท่องเที่ยวเยี่ยมชมกิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน และให้ข้อมูลวิธีการทำ และนักท่องเที่ยวก็กทำกิจกรรม โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำหรับกิจกรรมนี้ คือ นางทองเพียร คนสวย ต่อมาพานักท่องเที่ยวทดลองเข้าเยี่ยมชมกิจกรรมเรียนรู้การตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ โดยนักท่องเที่ยวก็กได้ฝึกตกแต่งทำพัดเพื่อเป็นของที่ระลึกให้กับตนเอง โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำหรับกิจกรรมนี้ คือ นางหนูจร ปราบภัย จากนั้นพานักท่องเที่ยวเยี่ยมชมกิจกรรมการล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง โดยนักท่องเที่ยวก็กได้ล่องเรือเพื่อเรียนรู้วิถีการทำประมง การจับปลาริมโขง และชมแหล่งท่องเที่ยวที่สามพันโบก โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำหรับกิจกรรมนี้ คือ นายสุนทร ภาระเวช หลังจากนักท่องเที่ยวทดลองร่วมทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก จึงได้มีการประเมินรูปแบบกิจกรรม ทั้ง 3 รูปแบบ ดังนี้ 1) กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสามารถถ่ายทอดความรู้และอธิบายวิธีการทำได้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย และกิจกรรมนี้ทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิธีการหาปลาของชาวบ้าน ได้รู้จักชนิดของอุปกรณ์หาปลา และชนิดของปลาน้ำโขง อีกทั้งยังได้สัมผัสกับธรรมชาติริมฝั่งแม่น้ำโขง เข้าใจวิถีชุมชน วัฒนธรรมท้องถิ่น ภาษาของคนในพื้นที่ และได้แลกเปลี่ยนความรู้ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมร่วมกับชุมชน 2) กิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสามารถถ่ายทอดวิธีการตกแต่งและออกแบบผลิตภัณฑ์จากพัดไม้ไผ่ได้เป็นอย่างดี และนักท่องเที่ยวก็กได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และนำไปใช้เป็นที่ระลึกและใช้พัดคลายร้อนในขณะที่เดินชมสามพันโบกได้ อีกทั้งได้สัมผัสถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่นำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และนักท่องเที่ยวก็กได้สินค้าของที่ระลึกที่เป็นฝีมือของตนเอง และ 3) กิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอธิบายขั้นตอนวิธีการทำได้เป็นอย่างดี เข้าใจง่าย และทำให้นักท่องเที่ยวสนใจและอยากเรียนรู้เพื่อกลับไปทำที่บ้าน และกิจกรรมนี้ เป็นการทำขนมโบราณที่นักท่องเที่ยวก็กบางคนไม่เคยรับประทานมาก่อน เกิดความสนใจ และอย่างเรียนรู้นักท่องเที่ยวก็กยังรู้แหล่งวัตถุดิบที่อยู่ริมแม่น้ำโขงและหาได้ในชุมชน และได้เรียนรู้วัฒนธรรมของการทำขนมร่วมกับชุมชน และได้แลกเปลี่ยนวิธีการทำขนมดั้งเดิมจากแหล่งที่อยู่ของนักท่องเที่ยวก็กให้ชุมชนได้เรียนรู้

5.1.3 เสนอรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

5.1.3.1 รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอฟือไทร จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย

1) กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง กิจกรรมนี้ถูกออกแบบมาจากพื้นฐานของทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่น คือ การประกอบอาชีพชาวประมง และนั่งเรือในการหาปลา ทิวทางธรรมชาติที่มีที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขง และลานหินขนาดใหญ่ หรือที่เรียกว่า “3,000 โบก” ในขณะล่องเรือมีทัศนียภาพที่ท้องถิ่นหรือชาวบ้านที่จับเรือเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวความเป็นมาของสามพันโบกและวิถีชีวิตชาวประมงในการหาปลา นักท่องเที่ยวจะได้ข้อมูลและประสบการณ์จริงจากผู้เชี่ยวชาญและมีความรู้ในการหาปลาและเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นอย่างดี กิจกรรมนี้ยังเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรม โดยนักท่องเที่ยวจะได้ทดลองการตกปลา จับปลา และแลกเปลี่ยนวิถีชีวิตในการหาปลา ร่วมกับชุมชน กิจกรรมนี้มีการออกแบบโดยนักท่องเที่ยวจะสามารถรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสได้อย่างเด่นชัด เช่น นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับวิถีชีวิตชาวประมง สัมผัสกับรสชาติอาหารพื้นถิ่นและปลาแม่น้ำโขง สัมผัสกับภาษาที่ใช้สื่อสารของคนในท้องถิ่น และได้ยินเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และสัมผัสบรรยากาศริมฝั่งแม่น้ำโขง อีกทั้งสถานที่ในการทำกิจกรรม นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสพื้นที่บริเวณสามพันโบกที่แท้จริง และนักท่องเที่ยวจะได้รับสุนทรียภาพในการล่องเรือจากคนในชุมชนที่แท้จริง อีกทั้งกิจกรรมนี้ยังเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มองค์ความรู้และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ถือได้ว่ามีศักยภาพสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ที่โดดเด่น และชุมชนมีความพร้อมในการให้บริการนักท่องเที่ยวในการร่วมทำกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์

2) กิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ ถูกออกแบบมาจากพื้นฐานของทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น ภายในชุมชนมีทรัพยากรท้องถิ่น โดยเฉพาะต้นไผ่มีเป็นจำนวนมาก และชาวบ้านส่วนหนึ่งมีอาชีพจักสานไม้ไผ่ และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่น ดังนั้นจึงน่าได้ใช้พัดไม้ไผ่ที่มีอยู่ในชุมชน และปราชญ์ของชุมชนที่มีความเชี่ยวชาญในการจักสานพัดไม้ไผ่ ให้ข้อมูลแก่ชาวบ้านที่สนใจการทำพัดไม้ไผ่ และนำพัดที่เกิดจากฝีมือคนในชุมชนมาใช้ในการทำผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่นักท่องเที่ยวจะได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนี้หรือการตกแต่งพัดไม้ไผ่ โดยการใช้กระดาษตกแต่งฟอยล์เป็นรูปภาพแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก เช่น กิจกรรมล่องเรือ แม่น้ำโขง แอ่งหิน 3,000 โบก โบกหิน รูปต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อนำมาตัดแปะตกแต่งลงบนพัดไม้ไผ่ กิจกรรมนี้จะเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรม การตกแต่งพัดไม้ไผ่ที่นักท่องเที่ยวได้ออกแบบ ถือได้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นมีเอกลักษณ์เฉพาะหรือเป็นผลิตภัณฑ์ขึ้นเดียวในโลกที่ถูกออกแบบโดยนักท่องเที่ยว การตกแต่งผลิตภัณฑ์นี้ออกแบบโดยใช้ประสาทสัมผัสได้อย่างเด่นชัด โดยนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับผลิตภัณฑ์ที่เป็นฝีมือชุมชน คือ พัดไม้ไผ่ ได้สัมผัสกับภาษาที่ใช้สื่อสารในท้องถิ่นในระหว่างทำกิจกรรม และได้สัมผัสบรรยากาศและทัศนียภาพของสามพันโบกดังรูปภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ใช้ตกแต่งลงบนพัดไม้ไผ่ และเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้ใช้ความคิดที่สร้างสรรค์ของตนเองในการทำกิจกรรม และเป็นกิจกรรมที่มีศักยภาพ นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมร่วมกับคนในชุมชน มีผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่ถูกออกแบบหรือตกแต่งด้วยตนเอง และผลิตภัณฑ์จะสามารถนำไปใช้

ประโยชน์เพื่อคลายร้อนในขณะเดินชมสามพันโบก และชุมชนมีความพร้อมที่จะใช้ข้อมูลนักท่องเที่ยว และพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับนักท่องเที่ยว

3) กิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นกิจกรรมที่ถูกออกแบบจากทุนทางวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่น ชุมชนในพื้นที่ในสมัยโบราณก็มักจะทำขนมตะโก้ในงานประเพณีต่าง ๆ เพราะมีขั้นตอนวิธีการทำง่าย และวัตถุดิบเป็นผลผลิตจากเกษตรริมโขง ชุมชนจะมีผู้เชี่ยวชาญในการทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อจะให้ข้อมูลและสาธิตวิธีการทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ โดยจากผู้มีประสบการณ์จริง กิจกรรมนี้จะเปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรม โดยการทำขนมและการทำกระทงใบเตยใส่ขนม กิจกรรมถูกออกแบบโดยใช้ประสาทสัมผัสได้อย่างเด่นชัด เช่น การสัมผัสรสชาติขนมตะโก้จากภูมิปัญญาที่มีรสชาติดั้งเดิม สัมผัสอุปกรณ์และวัตถุดิบที่มาจากชุมชน สัมผัสสภาพอากาศสามพันโบก และสัมผัสภาษาท้องถิ่น และเป็นกิจกรรมจริงที่นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้วิธีการทำเพื่อนำกลับไปประกอบอาชีพได้ และกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่มีศักยภาพ สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน และชุมชนมีความพร้อมที่จะให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

5.1.3.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการนำเที่ยวรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว

การจัดทำแผนปฏิบัติการนำเที่ยวรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี มีทั้งหมด 2 โปรแกรม ได้แก่ โปรแกรมนำเที่ยว 2 วัน 1 คืน และโปรแกรมนำเที่ยว 1 วัน โดยจะปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับ ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก โปรแกรมนำเที่ยวทั้ง 2 โปรแกรม และข้อมูลติดต่อ

5.2 อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษามาจากวัตถุประสงค์การวิจัยทั้งหมด มาสังเคราะห์และใช้แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติและการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มาใช้ในการอภิปรายผลในครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

5.2.1 วิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่าน

กิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี มีทั้งหมด 2 กิจกรรม ประกอบไปด้วย ดังนี้ 1) กิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก การวิเคราะห์คุณสมบัติในเชิงกระบวนการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับชุมชน สำหรับกิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก นักท่องเที่ยวสามารถร่วมทำกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน คือการล่องเรือ ซึ่งกิจกรรมนี้นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับชุมชน ทั้งวิถีชีวิตชุมชน ภาษา การแต่งกาย รวมถึงการถ่ายทอดเรื่องราวเล่าประวัติของสามพันโบกในขณะทำกิจกรรมล่องเรือ และข้อดีข้อเสียของกิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่สามพันโบก การล่องเรือสามารถเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวได้หลากหลาย โดยบางแห่งจะไม่สามารถขับรถเข้าไปได้ มีบริการเรือชูชีพและมัคคุเทศก์ชุมชนให้ข้อมูลในขณะล่องเรือ ได้สัมผัสกับวัฒนธรรมท้องถิ่น และวิถีชุมชนริมฝั่งแม่น้ำโขง แต่กิจกรรมล่องเรือเป็นกิจกรรมแนวผจญภัย ทำทนาย

มีพื้นที่คับแคบ ไม่สามารถเอื้ออำนวยความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวได้ ยังมีสภาพอากาศร้อน และสามารถท่องเที่ยวได้เฉพาะฤดูแล้ง (ประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงมิถุนายน) สอดคล้องกับ JIANG Zhen Na and XIE Zhi Zhong (2012) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามวัฒนธรรมพื้นบ้านในชนบท พบว่า ความเชื่อพื้นบ้านศิลปะพื้นบ้านชีวิตทางสังคม และอื่น ๆ อีกรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชนบทเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชนบท และ2) กิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก เมื่อวิเคราะห์คุณสมบัติในเชิงพื้นที่ ความหลากหลายและโดดเด่นทางวัฒนธรรมหรือทางธรรมชาติ สำหรับกิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก แสดงให้เห็นถึงความโดดเด่นทางวัฒนธรรม คือความเป็นวิถีชุมชนที่ถูกถ่ายทอดผ่านภาษาในการสื่อสาร การแต่งกายของชุมชนที่น่าเที่ยว และความหลากหลายทางธรรมชาติ โดยเฉพาะแอ่งหินขนาดใหญ่ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ 3,000 โบก และนักท่องเที่ยวจะได้เห็นลักษณะของหินที่มีความงดงาม และแอ่งน้ำที่สวยงาม อีกทั้งลำน้ำโขงที่ไหลผ่านแอ่งหิน วิเคราะห์คุณสมบัติในเชิงกระบวนการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับชุมชน สำหรับกิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก นักท่องเที่ยวสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิต ภาษา การแต่งกาย จากมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่จะให้ความรู้ในขณะเดินชมแอ่งหิน และการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของกิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก เป็นกิจกรรมที่ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวต้องเดินชมแอ่งหินที่โดนน้ำกันซะ มากกว่า 3000 แอ่ง นอกจากเดินชมแอ่งหินแล้ว นักท่องเที่ยวยังได้สัมผัสกับธรรมชาติ และวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นริมแม่น้ำโขง และได้สัมผัสกับแอ่งหินที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นอุทยานธรณีของประเทศไทยหรือเรียกกันว่า “แกรนด์แคนยอนเมืองไทย” แต่ในขณะเดียวกัน สามพันโบกมีสภาพอากาศที่ร้อน มีพื้นที่ขนาดใหญ่ ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว และสามารถชมได้เฉพาะฤดูแล้ง (ประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงมิถุนายน) เพราะช่วงอื่นๆ จะมีน้ำขึ้นสูงท่วมแอ่งหิน จึงไม่สามารถมองเห็นแอ่งหินของสามพันโบกได้ สอดคล้องกับธนบดี ฉายาพันธุ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาป่าปรังพันปี ตำบลซบสีทอง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า จังหวัดชัยภูมิได้มีนโยบายด้านการท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์ สำคัญเนื่องจาก จังหวัดชัยภูมิ มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่งดงามอยู่เป็นจำนวนมาก เพียงแต่ยังไม่ได้จัดระบบการท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ ซึ่งจำเป็นต้องจัดการความพร้อมให้ทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วม โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ เพื่อการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งประชาชนในพื้นที่จะเป็นผู้บริหารจัดการโดยชุมชน และจะส่งเสริมให้ชุมชนได้นำผลผลิตต่าง ๆ มานำเสนอให้นักท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ในชุมชนอีกด้วย อีกทั้งการมีพื้นที่ธรรมชาติที่สวยงาม จะสร้างเอกลักษณ์ที่โดดเด่นให้กับพื้นที่ แต่ในขณะเดียวกัน บางพื้นที่สภาพอากาศก็ไม่เอื้ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร

สะท้อนให้เห็นว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมาหรือที่มีอยู่ในปัจจุบัน ทั้ง 2 กิจกรรมมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ คือ แอ่งหินขนาดใหญ่ และวิถีชีวิตของชุมชนริมแม่น้ำโขง แต่ละกิจกรรมไม่สามารถเอื้ออำนวยความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวได้ เนื่องจากสภาพอากาศร้อน นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุไม่สามารถทำกิจกรรมได้ และสามารถท่องเที่ยวได้เฉพาะฤดูแล้ง ซึ่งกิจกรรมไม่สามารถเปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ที่มีประสบการณ์จริงได้เท่าที่ควร

5.2.2 การสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การอบรมเชิงปฏิบัติการการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภโพนไทร จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้ชุมชนเกิดการสร้างอาชีพและเกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนและผู้ประกอบการในพื้นที่ ซึ่งมีรูปแบบกิจกรรม ดังนี้ 1) กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสามารถถ่ายทอดความรู้และอธิบายวิธีการทำได้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย และกิจกรรมนี้ทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิธีการหาปลาของชาวบ้าน ได้รู้จักชนิดของอุปกรณ์หาปลา และชนิดของปลาน้ำโขง อีกทั้งยังได้สัมผัสกับธรรมชาติริมฝั่งแม่น้ำโขง เข้าใจวิถีชุมชน วัฒนธรรมท้องถิ่น ภาษาของคนในพื้นที่ และได้แลกเปลี่ยนความรู้ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมร่วมกับ ชุมชนสอดคล้องกับ JIANG Zhen Na and XIE Zhi Zhong (2012) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามวัฒนธรรมพื้นบ้านในชนบท พบว่า ความเชื่อพื้นบ้านศิลปะพื้นบ้านวิถีทางสังคมและอื่น ๆ อีกรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชนบทเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชนบท เราต้องจัดการกับความสัมพันธ์ของ “ความคิดสร้างสรรค์” และ “ความนิยม” ความสัมพันธ์ของการพัฒนาทรัพยากรและความสนใจของเกษตรกร ความสัมพันธ์ของแบรนด์ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมการค้างานอุตสาหกรรมและการพัฒนาของที่ระลึกการท่องเที่ยวที่หลากหลายที่เกิดจากความนิยมหรืออาชีพที่มีอยู่ในชนบท 2) กิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสามารถถ่ายทอดวิธีการตกแต่งและออกแบบผลิตภัณฑ์จากพัดไม้ไผ่ได้เป็นอย่างดี และนักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และนำไปใช้เป็นของที่ระลึกและใช้พัดคลายร้อนในขณะเดินชมสามพันโบกได้ อีกทั้งได้สัมผัสถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่นำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และนักท่องเที่ยวได้สินค้าของที่ระลึกที่เป็นฝีมือของตนเอง สอดคล้องกับ ปิรันธ ชินโชติ (2559) ศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง เป็นการสร้างหรือการเพิ่มมูลค่าให้แก่ทรัพยากรที่มีอยู่ให้สูงที่สุด ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติหรือวัฒนธรรม นำมาสร้างนวัตกรรมสร้างสรรค์ ออกมาเป็นรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว สินค้าหรือบริการการท่องเที่ยวใหม่ ๆ โดยความร่วมมือจากทั้งผู้ประกอบการ และชุมชน โดยสามารถสร้างการมีส่วนร่วม การเรียนรู้ และเพิ่มทักษะให้แก่นักท่องเที่ยว และ 3) กิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอธิบายขั้นตอนวิธีการทำได้อย่างดี เข้าใจง่าย และทำให้นักท่องเที่ยวสนใจและอยากเรียนรู้เพื่อกลับไปทำที่บ้าน และกิจกรรมนี้ เป็นการทำขนมโบราณที่นักท่องเที่ยวบางคนไม่เคยรับประทานมาก่อน เกิดความสนใจ และอยากรู้ นักท่องเที่ยวยังรู้แหล่งวัตถุดิบที่อยู่ริมแม่น้ำโขงและหาได้ในชุมชน และได้เรียนรู้วัฒนธรรมของการทำขนมร่วมกับชุมชน และได้แลกเปลี่ยนวิธีการทำขนมดั้งเดิมจากแหล่งที่อยู่ของนักท่องเที่ยวให้ชุมชนได้เรียนรู้สอดคล้องกับ วิทยา ชินบุตร (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดปทุมธานี เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากประชาคมอาเซียน พบว่า แนวทางการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่ พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวโดยให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน การให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ในวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อให้เข้าใจและสัมผัสได้ถึงความเป็นมาของพื้นที่ ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้และเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น

สะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว ชุมชนมีความต้องการ และมีความพร้อมที่จะทำกิจกรรม และพร้อมที่จะถ่ายทอดข้อมูลให้แก่นักท่องเที่ยว จะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลและได้เรียนรู้จากผู้ที่มีประสบการณ์ที่แท้จริง และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้นำวิถีชุมชน ทรัพยากรท้องถิ่น และภูมิปัญญาชาวบ้าน ที่เคยมีในสมัยโบราณ ถูกนำมาปรับใช้ในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และแลกเปลี่ยน เกิดความรักและความหวงแหน วัฒนธรรมที่เคยมีอยู่และต้องการอนุรักษ์ให้ยั่งยืนต่อไป

5.2.3 เสนอรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย 1) กิจกรรมท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง กิจกรรมนี้มีการออกแบบโดยนักท่องเที่ยวจะสามารถรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสได้อย่างเด่นชัด เช่น นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับวิถีชีวิตชาวประมง สัมผัสกับรสชาติอาหารพื้นถิ่นและปลาแม่น้ำโขง สัมผัสกับภาษาที่ใช้สื่อสารของคนในท้องถิ่น และได้ยินเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ และสัมผัสบรรยากาศริมฝั่งแม่น้ำโขง อีกทั้งสถานที่ในการทำกิจกรรม นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสพื้นที่บริเวณสามพันโบกที่แท้จริง และนักท่องเที่ยวจะได้รับสุนทรียภาพในการท่องเที่ยวจากคนในชุมชนที่แท้จริง อีกทั้งกิจกรรมนี้ยังเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มองค์ความรู้และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ถือได้ว่ามีศักยภาพสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ที่โดดเด่น และชุมชนมีความพร้อมในการให้บริการนักท่องเที่ยวในการร่วมทำกิจกรรมการท่องเที่ยวนี้อย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับพองจันทร์ หลวงจันทร์ดวง สุรัชย์ กังวล และ วราภรณ์ นันทะเสน (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อย่างยั่งยืน พบว่า การท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนสะท้อนให้เห็นสภาพการณ์จัดการและสถานภาพทิศทาง ของการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนมีชุมชนที่สามารถเสริมสร้าง ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน ซึ่งการนำเอาสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนมาพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวจะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในวัฒนธรรมและบริบทของพื้นที่มากขึ้น 2) กิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ กิจกรรมนี้จะเปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรม การตกแต่งพัดไม้ไผ่ที่นักท่องเที่ยวได้ออกแบบ ถือได้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นมีเอกลักษณ์เฉพาะหรือเป็นผลิตภัณฑ์ขึ้นเดียวในโลกที่ถูกออกแบบโดยนักท่องเที่ยว การตกแต่งผลิตภัณฑ์นี้ออกแบบโดยใช้ประสาทสัมผัสได้อย่างเด่นชัด โดยนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับผลิตภัณฑ์ที่เป็นฝีมือชุมชน คือ พัดไม้ไผ่ ได้สัมผัสกับภาษาที่ใช้สื่อสารในท้องถิ่นในระหว่างทำกิจกรรม และได้สัมผัสบรรยากาศและทัศนียภาพของสามพันโบกดังรูปภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ใช้ตกแต่งลงบนพัดไม้ไผ่ และเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวจะได้ใช้ความคิดที่สร้างสรรค์ของตนเองในการทำกิจกรรม และเป็นกิจกรรมที่มีศักยภาพ นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมร่วมกับคนในชุมชน มีผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่ถูกออกแบบหรือตกแต่งด้วยตนเอง และผลิตภัณฑ์จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อคลายร้อนในขณะเดินชมสามพันโบก และชุมชนมีความพร้อมที่จะใช้ข้อมูลนักท่องเที่ยวและพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ อินิกานต์ สังข์สุวรรณ (2561) ศึกษาเรื่อง กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เกาะเสม็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เกาะเสม็ด พบว่า กิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จะต้องนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม

เปิดโอกาสให้มีประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการที่นำไปสู่ การทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในพื้นที่ท่องเที่ยว ดังมีรูปแบบกิจกรรม คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ที่เป็นต้นแบบอย่างแท้จริง เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำผ้าบาติก ด้านการจินตนาการหรือสร้างสรรค์ เรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่น และ 3) กิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน กิจกรรมนี้จะเปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรม โดยการทำขนม และการทำกระทงใบเตยใส่ขนม กิจกรรมถูกออกแบบโดยใช้ประสาทสัมผัสได้อย่างเด่นชัด เช่น การสัมผัสรสชาติขนมตะโก้จากภูมิปัญญาที่มีรสชาติดั้งเดิม สัมผัสอุปกรณ์และวัตถุดิบที่มาจาก ชุมชน สัมผัสสภาพอากาศสามพันโบก และสัมผัสภาษาท้องถิ่น และเป็นกรรมจริงที่นักท่องเที่ยว สามารถเรียนรู้วิธีการทำเพื่อนำกลับไปประกอบอาชีพได้ และกิจกรรมนี้ เป็นกิจกรรมที่มีศักยภาพ สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน และชุมชนมีความพร้อมที่ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้ เป็นอย่างดีสอดคล้องกับ Greg Richards (2009) ได้ศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และ นักพัฒนาท้องถิ่น พบว่า สรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สามารถให้ประโยชน์มากมาย กล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สามารถช่วยรักษาและฟื้นฟู บรรยากาศ สภาพแวดล้อมเก่า ๆ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สามารถกลายเป็นช่องทางหนึ่งในการ พัฒนาธุรกิจสำหรับผู้ผลิตงานฝีมือและองค์กรสร้างสรรค์ขนาดเล็กอื่น ๆ ช่วยให้คนในท้องถิ่นใช้ ความคิดสร้างสรรค์ของตนเองและเกิดการอนุรักษ์สิ่งที่เคยมีมาก่อนในอดีตให้คงอยู่

สะท้อนให้เห็นว่า รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ทั้ง 3 รูปแบบ จะสามารถ เกิดการสร้างอาชีพและเกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนและผู้ประกอบการในพื้นที่ได้ นักท่องเที่ยว สามารถร่วมกับกิจกรรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรียนรู้ร่วมกับชุมชนได้ อีกทั้งนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัส กับวิถีชีวิตชุมชน สัมผัสกับภาษาที่ใช้สื่อสารในท้องถิ่นในระหว่างทำกิจกรรม และได้สัมผัสบรรยากาศ และทัศนียภาพของสามพันโบก และเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวจะได้ใช้ความคิดที่สร้างสรรค์ ของตนเองในการทำกิจกรรม

การจัดทำแผนปฏิบัติการนำเที่ยวรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับ แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี มีทั้งหมด 2 โปรแกรม ได้แก่ โปรแกรมนำเที่ยว 2 วัน 1 คืน และโปรแกรมนำเที่ยว 1 วัน โดยจะปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับ ข้อมูลแหล่ง ท่องเที่ยวสามพันโบก โปรแกรมนำเที่ยวทั้ง 2 โปรแกรม และข้อมูลติดต่อ ซึ่งการทำแผนปฏิบัติการจะเป็นสื่อ ในการให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และเข้าใจในวิถีชีวิตของชุมชนมากขึ้น สอดคล้องกับสุพัตรา จิตระกูล และสถาพร มงคลศรีสวัสดิ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนต้นทุนทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา: โฮงมูนมังเมืองขอนแก่น ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า การอนุรักษ์และการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ให้ยั่งยืน ต้องเริ่มจากให้เยาวชนคนรุ่นใหม่เห็นคุณค่าของมรดกบนต้นทุนทางวัฒนธรรม วิถีอีสาน ประเพณีอันดีงาม และให้เยาวชนหันมาอนุรักษ์วัฒนธรรม สืบสานวิถีความเป็นอีสาน ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ควรค่าแก่การสืบทอดไม่ให้สูญหายจากรุ่นสู่รุ่น และยังสอดคล้องกับ วิทยา ชินบุตร (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของจังหวัดปทุมธานี เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากประชาคมอาเซียน พบว่า แนวทางการพัฒนา ทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่ พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวโดยให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ของชุมชน พัฒนาศูนย์ให้บริการข้อมูลประจำแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาที่พักให้ได้มาตรฐาน พัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก ยกระดับมาตรฐานการรักษาความปลอดภัย พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะ จัดทำคู่มือสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พัฒนาสินค้าพื้นถิ่น ผักอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชน พัฒนาความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ แก่บุคลากรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมทั้งสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยว กับจังหวัดอื่น ๆ ที่มีพื้นที่ใกล้เคียงกัน

ทั้งนี้จึงเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ในการนำเสนอรูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก ซึ่งประกอบไปด้วย โปรแกรมการท่องเที่ยวแบบ 2 วัน 1 คืน และโปรแกรมการท่องเที่ยวแบบ 1 วัน โดยทั้ง 2 โปรแกรมนี้ เกิดจากการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมาของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก ความต้องการของชุมชน ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว วิถีชีวิตของชุมชน เรื่องเล่าประวัติศาสตร์ของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นยังไม่เคยมีมาก่อน และยังสอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตามหลักเกณฑ์ 10 ประการ ในการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จากนั้นเข้าสู่กระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการ จัดขึ้นทั้งหมด 2 วัน และการนำนักท่องเที่ยวทดลองเข้าเยี่ยมชมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ทั้งหมด 3 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง 2) กิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ และ 3) กิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ผลการวิจัยที่สำคัญที่เห็นว่าควรเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

5.3.1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่างาม สามารถนำงานวิจัยชิ้นนี้ไปปรับใช้เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นในชุมชนให้เกิดเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้

5.3.1.2 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อมีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติ ควรขยายเวลาในการทำกิจกรรม เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีเวลาในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

5.3.1.3 ธุรกิจท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก สามารถนำเอารูปแบบกิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ เพื่อนำมาปรับใช้และพัฒนาเป็นสินค้าที่ระลึกเพื่อจำหน่ายให้นักท่องเที่ยวได้

5.3.1.4 ตัวแทนการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก จะได้ทราบถึงการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และเกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีอยู่ในชุมชน เช่น การทำขนมตะโก้ที่ทำมาจากวัตถุดิบในชุมชน และการรักษาวิธีการทำขนมไทยดั้งเดิมให้เยาวชนรุ่นใหม่ได้รู้จักมากขึ้น

5.3.1.5 นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยวจะได้ทราบ ตระหนัก เข้าใจ และการปฏิบัติเพื่อการเข้าถึงแนวทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นควรเสนอข้อเสนอแนะที่สามารถต่อยอดองค์ความรู้จากผลการวิจัยของ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยของนักวิจัยรุ่นต่อไป ดังต่อไปนี้

5.3.2.1 ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกิจกรรมการท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

5.3.2.2 แนวทางการพัฒนากิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขงสำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

5.3.2.3 แนวทางการพัฒนากิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

5.3.2.4 แนวทางการพัฒนากิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้านสำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

เอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. (2546). “การท่องเที่ยว”, ความหมายการท่องเที่ยว.
<https://www.dot.go.th/>. 11 มิถุนายน, 2563.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานอุบลราชธานี. (2562). “การท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี”,
ข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี. <http://www.tatubon.org/>. 11 มิถุนายน, 2563.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2563). “การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน”, 7 greens concept.
<https://7greens.tourismthailand.org/>. 11 มิถุนายน, 2563.
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2556). “การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน”, การพัฒนาที่ยั่งยืน. https://mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=12288. 11 มิถุนายน, 2563.
- กนกวรรณ ดุงศรีแก้ว. **การจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน ศึกษาเฉพาะกรณี: บานวังน้ำมอก อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.
- กุลวดี ละม้ายเงิน. **องค์ประกอบการท่องเที่ยว**. อุบลราชธานี: สาขาวิชาอุตสาหกรรม
 การท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2552.
- กฤษณ์ โคตรสมบัติ. **การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในเขตสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2553.
- ฐาปกรณ์ ทองคำนุช. “แนวทางการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว กรณีศึกษา ตลาดเก้าห้อง อำเภอ
 บางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี”, ใน **งานประชุมระดับชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ**. น. 718-724. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
 สุวรรณภูมิ, 2559.
- ทินกฤต รุ่งเมือง. **การพัฒนาแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมเครือข่ายกิจกรรมการท่องเที่ยว**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558.
- ทองใบ สุดซารี. **การวิจัยธุรกิจ: ปฏิบัติการวิจัยนอกตำรา**. อุบลราชธานี:
 คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2549.
- ธินิกันต์ สังข์สุวรรณ. **กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เกาะเสม็ด**. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี.
 12(พิเศษ): 356-167; พฤษภาคม, 2561.
- ธนบดี ฉายาพันธุ์. “แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์กรณีศึกษาป่าปรังพันปี ตำบล
 ซับสีทอง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ”, วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย. 8(พิเศษ): 1-13,
 2561.
- นนทิภัค เพียรโรจน์ กนกวรรณ ศรีขวัญ และสิริภัทร์ โชติช่วง. “แนวทางการพัฒนาแบบและ
 กิจกรรม การตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี”,
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 39(1):
 120-136; มกราคม-มีนาคม, 2562.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- นิตา ชัชกุล. **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- ปิรันธ ชินโชติ. “รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง”, **Veridian E-Journal Silpakorn University**. 9(1): 250-266; มกราคม-เมษายน, 2559.
- พองจันทร์ หลวงจันทร์ดวง สุรัชย์ กังวล และวราภรณ์ นันทะเสน. “ศักยภาพชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน”, **วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม**. 8(2): 52-83; กรกฎาคม-ธันวาคม, 2561
- ภูริวัจน เดชอุ่ม. “การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์: กรอบแนวคิดสู่แนวทางปฏิบัติสำหรับประเทศไทย”, **วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย**. 33(2): 333-358; กรกฎาคม- ธันวาคม, 2556.
- ภัณณิ แก้วสง่า และนิศาชล จ่านงศร. “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์: ทางเลือกใหม่ของการท่องเที่ยวไทย”, **Suranaree Journal of Social Science**. 6(1): 91-109; มกราคม-มิถุนายน, 2556
- เลิศพร ภาระสกุล. **การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2551.
- วิทยา ชินบุตร. “การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดปทุมธานี เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากประชาคมอาเซียน”, **วารสารงานวิจัยและพัฒนา**. 8(1): 75-87; มกราคม-มิถุนายน, 2562.
- สมบัติ กุสุมาวลี. “เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ขั้นสูงและทุนมนุษย์สร้างสรรค์บดบังลงนำเสนอความคิดเพื่อเตรียมการวิจัย”, **วารสารการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์การ**. 1: 65-82; มกราคม, 2553.
- สุพัตรา จิตระกุล และสถาพร มงคลศรีสวัสดิ์. “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนต้นทุนทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา: โฮงมูนมั่งเมืองขอนแก่น ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น”, **วารสารวิชาการธรรมทศน์**. 19(1): 46-54; มกราคม-มีนาคม, 2562.
- สยามรัฐ. (2563). “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์”, **การท่องเที่ยวสร้างสรรค์/สร้างมิติเชื่อมโยงชุมชน**. <https://today.line.me/th/v2/article/OvegMv>. 3 กุมภาพันธ์, 2564.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2561). “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์”, **การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย**. <https://www.egov.go.th/th/government-agency/211/>. 11 มิถุนายน, 2563.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2561). “แนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์”, **การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของอพท**. <https://www.egov.go.th/th/government-agency/211/>. 11 มิถุนายน, 2563.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- Bramwell. (1996). "Sustainable Tourism Management: Principles and Practice", **Sustainable Tourism Management**. <https://research.tilburguniversity.edu/en/publications/sustainable-tourism-management-principles-and-practice>. June 30, 2020.
- Brent Hanifl. (2015). "Journal Tourism Activity", **Exploring the Economic Value of Creative Tourism in Santa Fe, New Mexico**. <https://www.linkedin.com/in/brenthanifl>. June 20, 2020.
- Designated Areas for Sustainable Tourism Administration. (2012). "Creative Tourism", **Creative Tourism**. <http://www.dasta.or.th>. July 24, 2020.
- Dickman, S. **Tourism: An Introductory Text**. 2nd ed., Sydney: Hodder Education, 1996.
- E – TAT Tourism Journal. (2009). "Tourism Sustainable", **Tourism Sustainable**. <https://etatjournal.wordpress.com/>. June 30, 2020.
- Global Sustainable Tourism Council. (2016). "GSTC Destination Criteria", **GSTC Destination Criteria**. <http://www.gstcouncil.com>. June 30, 2020.
- Jiang Z.N., and Xie Z.Z., "A Research of Development Models of Creative Tourism Based on the Rural Fork Culture", **Journal of Central South University of Forestry & Technology Socail Sciences**. 2012(2): 22-26, 2012.
- Rossitza Vassileva Ohridska-Olson and Stanislav Hristov Ivanov. (2010). "Creative Tourism", **Tourism business model and its application in Bulgaria**. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1690425. June 23, 2020.
- Raymond, A. N. **Employee training and development**. 5th ed. New York: McGraw-Hill, 2010.
- Richards, G. "Creative tourism and local development", In **Creative Tourism: A global conversation**. Wurzbarger, R., Pattakos, A. and Pratt, S. (eds), p.78-90. Santa Fe: Sunstone Press, 2009.
- Richards, G. and Raymond, C. (2000). "Creative tourism", **ATLAS News 23**. https://www.researchgate.net/publication/254822440_Creative_Tourism. June 23, 2020.
- Richards, G. and Wilson, J. Developing creativity in tourist experiences: a solution to the serialre production of culture?. **Tourism Management Journal**. 27(6): 1209-1223; December, 2006.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- Richards, G. “Creative Tourism and Local Development”, In **Creative Tourism: A Global Conversation: How to Provide Unique Creative Experiences for Travelers Worldwide**. p.78-90 Wurzburger, R., Pattakos, A. and Pratt, S. (eds), Santa Fe: Sunstone Press, 2010.
- Tan, S.K., Luh, D.B. and Kung, S.F. "A taxonomy of creative tourists in creative tourism," **Tourism Management**. 42(C): 248-259, 2014.
- UNESCO. “Education for all literacy for life”, in **EFA global monitoring report 2006**. p.1-36. Paris: EFA Global Monitoring Report Team, 2006.
- Wurzburger, R., Aagesen, T., Pattakos, A., and Pratt, S. “A Global Conversation: How to Provide Unique Creative Experiences for Travelers Worldwide”, in **Santa Fe & UNESCO International Conference on Creative Tourism**. Santa Fe: Sunstone Press, 2009.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน้าที่	หน่วยงาน/สังกัด
1	นายเขมราษฎร์ ชัมภรัตน์	นายอำเภอ	ที่ว่าการอำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี
2	นายกฤต สายใจ	สมาชิกสภาจังหวัด	องค์การบริหารส่วนจังหวัด อุบลราชธานี
3	นายศิริวัฒน์ เรืองแสน	นายกองค์การ บริหารส่วน ตำบลเหล่างาม	องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่างาม
4	นายประชาญ ปราบภัย	ผู้ใหญ่บ้าน	บ้านโป่งเป้า ตำบลเหล่างาม อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี
5	นายประสิทธิ์ สายคำวงศ์	ประธาน ชมรมร่อนน้ำเทียว	บ้านโป่งเป้า ตำบลเหล่างาม อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี
6	นายสุวิทย์ สายคำวงศ์	รองประธาน ชมรมร่อนน้ำเทียว	บ้านโป่งเป้า ตำบลเหล่างาม อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี
7	นายไพรัตน์ ฐิตะโพธิ์	ประธานชมรม ร่อนน้ำเทียว	บ้านโป่งเป้า ตำบลเหล่างาม อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี
8	นายสิทธิกร ปราบภัย	รองประธาน ชมรมร่อนน้ำเทียว	บ้านโป่งเป้า ตำบลเหล่างาม อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี
9	นางสมใจ ปราบภัย	ประธานชมรม มัคคุเทศก์ท้องถิ่น	บ้านโป่งเป้า ตำบลเหล่างาม อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี
10	นายสุนทร ภาระเวช	รองประธานชมรม ผู้นำเทียวท้องถิ่น	บ้านโป่งเป้า ตำบลเหล่างาม อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี
11	นางสาวธนพร คำสวัสดิ์	เจ้าของร้านอาหาร	ร้านอาหารครัวระเบียงโขง
12	นางสาวศุภนิดา สารรัตน์	ผู้จัดการ	ปลายฟ้ารีสอร์ท อูบล
13	นายวิศรุต สวัสดิ์วร	นักท่องเที่ยว	-
14	นายผดุงเดช สารรัตน์	นักท่องเที่ยว	-
15	นางกนกรัตน์ พละไกร	นักท่องเที่ยว	-
16	นางสาวสิปรางค์ สุขสำราญ	นักท่องเที่ยว	-
17	นางสาวจุฑารัตน์ พิมพ์แก้ว	นักท่องเที่ยว	-

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก
อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

คำชี้แจงในการตอบแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปประกอบการศึกษาเท่านั้น การตอบข้อมูลจะไม่มีผลกระทบใดๆต่อเขตพื้นที่การศึกษาและแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

สุพัตรา พิทักษ์พรพลภ

นักศึกษาปริญญาโท

หลักสูตรนวัตกรรมการท่องเที่ยวและบริการ
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

แบบสัมภาษณ์

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เรื่อง “วิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโศก จังหวัดอุบลราชธานี”

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับสัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล.....ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

วันที่สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่างาม จำนวน 1 คน
ผู้ใหญ่บ้านบ้านโป่งเป่า จำนวน 1 คน ตัวแทนกลุ่มท่องเที่ยวสามพันโบก จำนวน 5 คน ทั้งหมด
จำนวน 7 คน

1. ท่านคิดว่าศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโศก จังหวัดอุบลราชธานีเป็นอย่างไรบ้าง

2. ท่านเห็นว่าปัจจุบันกิจกรรมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโศก จังหวัดอุบลราชธานี มีกิจกรรมอะไรบ้าง และมีข้อดีข้อเสียอย่างไรบ้าง

3. ท่านคิดว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโศก จังหวัดอุบลราชธานี จะสามารถสร้างการเรียนรู้ การชม การเยี่ยมชม และการซื้อ ให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างไรบ้าง

4. ท่านคิดว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโศก จังหวัดอุบลราชธานี มีความหลากหลายและโดดเด่นทางวัฒนธรรมหรือทางธรรมชาติอย่างไรบ้าง

5. ท่านคิดว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโศก จังหวัดอุบลราชธานี นักท่องเที่ยวจะสามารถมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับชุมชนอย่างไรบ้าง

6. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโศก จังหวัดอุบลราชธานี

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก
อำเภอโพธิ์ไทย จังหวัดอุบลราชธานี

คำชี้แจงในการตอบแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทย จังหวัดอุบลราชธานี ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปประกอบการศึกษาเท่านั้น การตอบข้อมูลจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อเขตพื้นที่การศึกษาและแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการนำเสนอรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทย จังหวัดอุบลราชธานี

สุพัตรา พิทักษ์พรพลภ

นักศึกษาปริญญาโท

หลักสูตรนวัตกรรมการท่องเที่ยวและบริการ

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

แบบสัมภาษณ์

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เรื่อง “เสนอรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภопоธิไทร จังหวัดอุบลราชธานี”

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับสัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล.....ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

วันที่สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของ นายอำเภอ อำเภอโพธิ์ไทร จำนวน 1 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่างาม จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านบ้านโป่งเป่า จำนวน 1 คน มัคคุเทศก์ท้องถิ่น จำนวน 1 คน ตัวแทนกลุ่มท่องเที่ยวสามพันโบก จำนวน 5 คน ผู้ประกอบการท่องเที่ยว จำนวน 2 ท่าน และนักท่องเที่ยว จำนวน 5 คน ทั้งหมด จำนวน 16 คน

1. ท่านเห็นว่ารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี มีความโดดเด่นและน่าสนใจอย่างไรบ้าง

2. ท่านเห็นว่ารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ถูกออกแบบมาจากพื้นฐานของทุนวัฒนธรรมท้องถิ่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่นอย่างไรบ้าง

3. ท่านคิดว่ารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี มีปราชญ์/ศิลปิน หรือคนเล่าเรื่องที่สามารถออกแบบเรื่องราวอย่างไรบ้าง

4. ท่านคิดว่ารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการเรียนรู้จากผู้ที่มีประสบการณ์จริงหรือไม่อย่างไรบ้าง

5. ท่านเห็นว่ารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี จะเปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรมได้อย่างไรบ้าง

6. ท่านเห็นว่ารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ได้ออกแบบโดยใช้ประสาทสัมผัสได้อย่างเด่นชัดหรือไม่ อย่างไรบ้าง

7. ท่านเห็นว่ารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี มีสถานที่จัดกิจกรรมมีการออกแบบไว้อย่างเหมาะสมหรือไม่ อย่างไรบ้าง

8. ท่านเห็นว่ารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ถูกออกแบบไว้ให้มีความไหลลื่นสามารถกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และสุนทรียภาพหรือไม่ อย่างไรบ้าง

9. ท่านเห็นว่ารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี กิจกรรมเปิดโอกาสให้พัฒนาศักยภาพในการสร้างสรรค์ผลงานของตนเองหรือไม่ อย่างไรบ้าง

10. ท่านเห็นว่ารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ที่มีศักยภาพหรือไม่ อย่างไรบ้าง

11. ท่านเห็นว่ารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี มีความพร้อมในการสื่อสารกิจกรรมได้อย่างสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง หรือไม่ อย่างไรบ้าง

ภาคผนวก ค
รูปภาพการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ภาพที่ ค.1 การสัมภาษณ์นายอำเภอโพธิ์ไทร

ภาพที่ ค.2 การสัมภาษณ์สภาผู้แทนจังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ ค.3 การสัมภาษณ์เจ้าของธุรกิจร้านอาหาร

ภาพที่ ค.4 การสัมภาษณ์ตัวแทนชมรมเรือ ná เทียว

ภาพที่ ค.5 การสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านบ้านโป่งเปือ

ภาพที่ ค.6 การสัมภาษณ์ผู้นำเที่ยวท้องถิ่น

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสุพัตรา พิทักษ์พรพลลภ
ประวัติการศึกษา	โรงเรียนโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช, พ.ศ. 2550 Bachelor degree from department of Social Develepment Universal ministries of the King's college, USA, พ.ศ. 2559
ที่อยู่ปัจจุบัน	114 หมู่ 9 ตำบลสองคอน อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี หมายเลขโทรศัพท์ 061 741 4199 E-mail: Spttra.pituk@gmail.com